

07

Omslagsbild: Frank Watson
Formgivning: MEDORI www.medori.se
Layout: Agneta Ek, SGU
Tryck: NRS Tryckeri AB, Huskvarna, 2008

Innehåll

GD INLEDER	3
DETTA ÄR SGU	4
GULDKORN FRÅN 2007	6
RESULTATREDOVISNING	10
‣ Verksamhetsområde Entreprenörskap och företagande	10
VERKSAMHETSGREN GEOLOGISK VERKSAMHET m.m.	10
Omvärldsarbete	11
Kartering	11
Dokumentation	13
Förvaltning	18
Produktframställning, information, marknadsföring och tillhandahållande	20
Tillståndsgivning	24
Remissarbete m.m.	24
VERKSAMHETSGREN UPPDRAGSVERKSAMHET	26
Nationella uppdrag	26
Internationella uppdrag	29
‣ Verksamhetsområde Innovation och förnyelse	30
VERKSAMHETSGREN FORSKNING OCH UTVECKLING	30
Stöd till geovetenskaplig forskning vid universitet och högskolor	30
Forskning och utveckling vid SGU	32
EU-arbete	34
Övrigt internationellt samarbete	35
‣ Verksamhetsområde Regler, tillstånd och tillsyn	36
VERKSAMHETSGREN MILJÖ	36
Avveckling av oljelagringsanläggningar m.m.	37
Miljömålsarbete	38
Sanering av förorenade områden	39
VERKSAMHETSGREN BERGSSTATEN	40
‣ Övriga mål och återrapporteringskrav	44
Ledningssystem	44
Kompetensförsörjning	44
Sanering av förorenade områden (redovisas under verksamhetsgren Miljö)	44
Mineralresurser	48
Marknadsföring (redovisas under verksamhetsgren Geologisk verksamhet m.m.)	48
EU-arbete (redovisas under verksamhetsgren Forskning och utveckling)	48
EKONOMISK REDOVISNING	53
Resultaträkning	54
Balansräkning	55
Anslagsredovisning	56
Tilläggsupplysningar	57
Noter	58
Sammanställning av väsentliga uppgifter	62
STYRELSE OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE	63
RÅDGIVANDE ORGAN	64
ORDFÖRKLARINGAR (bakre omslagets insida)	

GD inleder

I februari lämnade SGU rapporten *Inriktning och mål för SGU efter 2008* till regeringen. Rapporten bygger på förslag från det utredningsprojekt SGU startade i augusti 2004. I regleringsbrevet för 2008 har regeringen beslutat om nya mål för SGU, i huvudsak i enlighet med förslagen i rapporten. För karteringsverksamheten finns nya mållår mellan 2012 och 2015 beroende på informationsslag. Fokus förskjuts från insamling till förvaltning och tillhandahållande av geologisk information. Det är naturligtvis glädjande för oss att regeringen funnit våra förslag väl underbyggda och att vi nu vet förutsättningarna för verksamheten kommande år.

Eftersom verksamheten måste fasas in mot nya mål redan under 2008, har det under året varit nödvändigt att dra igång den interna verksamhetsplaneringen innan regeringen tagit slutlig ställning till de nya målen. Strävan i detta planeringsarbete har varit att i högre grad än tidigare tillämpa intern mål- och resultatstyrning med ökad delegering samt att bredda och fördjupa medarbetarnas deltagande i planeringen.

Karteringsverksamheten, som är en dominerande del av vår insamlingsverksamhet, drivs sedan år 2000 enligt en långtidsplan med mållåret 2008. Vid årskiftet 2007/2008 hade vi uppnått 82 procent måluppfyllelsegrad. Som vi tidigare aviserat kommer vi inte att fullt ut nå målet för alla informationsslag utan prognosen är att vi kommer att nå 96 procent av målet 2008. För flygeofysiken är dock målet redan uppnått.

Inom ramen för vattenförvaltningen har SGU under året fortsatt att bistå vattenmyndigheterna med hydrogeologiskt underlag. Vad gäller miljökvalitetsmålen, där SGU ansvarar för *Grundvatten av god kvalitet* och delmålet för naturgrus inom *God bebyggd miljö*, har underlag tagits fram till Miljömålsrådets fördjupade utvärdering, som utgör

underlag för regeringens kommande miljöproposition. Inom avvecklingen av oljelagringsanläggningar har ytterligare fem av totalt 42 anläggningar förklarats som avvecklade. Mer omfattande miljösäkringsinsatser återstår nu vid endast två anläggningar.

Intresset för malmprospektering i Sverige är fortsatt stort, även om antalet ansökningar om undersökningstillstånd blev något lägre än 2006. De totala investeringarna i prospektering slog nytt rekord med ca 600 miljoner kronor, att jämföra med ca 365 miljoner kronor 2006, och antalet besök vid Mineralinformationskontoret i Malå nådde åter ny rekordnivå med 968 besök. Insatserna för att än bättre kunna svara upp mot branschens behov fortsätter. I april invigdes utbyggnaden av Nationella borrhärnarkivet av näringsminister Maud Olofsson och under året startade projektet Geodigitalia, inom vilket pappersarkivet i Malå ska digitaliseras. Projektet stöds med medel från bland andra länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten och är kostnadsberäknat till ca 20 miljoner kronor.

Under året beslöt regeringen att SGU fr.o.m. den 1 januari 2008 skall vara en enrådighetsmyndighet med ett insynsråd varför SGUs styrelse entledigades vid årsskiftet.

Vad gäller den interna verksamhetsutvecklingen har arbetet med att förbättra ledningsprocessen drivits vidare, ett arbete som fortsätter 2008 och som syftar till att i ännu högre grad fokusera på vad som ska åstadkommas, delegera mera och styra mindre på detaljnivå samt ta tillvara medarbetarnas erfarenhet och kreativitet. Som ett led i arbetet har en värdegrund gällande det önskvärda ledar- och medarbetarskapet tagits fram i bred samverkan. Glädjande var att SGU av Ekonomistyrningsverket utsågs till bästa EA- (ekonomiadministrativa)-myndighet i gruppen medelstora myndigheter 2007, vilket kan ses som ett kvitto på de senaste årens arbete med att utveckla ledningssystemet.

Lars Ljung

Detta är SGU

Sveriges geologiska undersökning, SGU, är den myndighet som svarar för frågor som rör berg, jord och grundvatten i Sverige. Myndigheten sorterar under Näringsdepartementet.

En av SGUs huvuduppgifter är att tillhandahålla geologisk information, framför allt för områdena miljö och hälsa, fysisk planering, hushållning och försörjning med naturresurser, jord- och skogsbruk samt totalförsvar. Detta görs genom att undersöka, dokumentera och beskriva Sveriges geologi. SGU ska i detta sammanhang marknadsföra den geologiska informationen och se till att den snabbt görs tillgänglig.

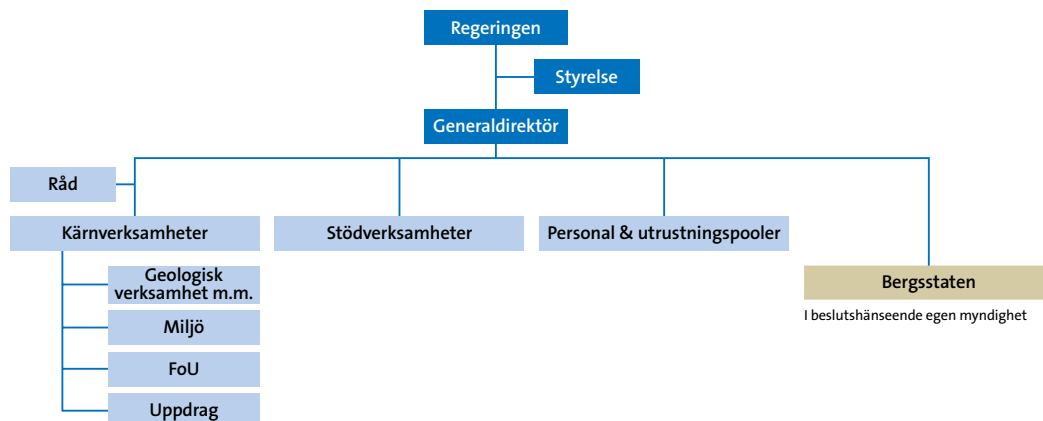
I uppdraget från regeringen ingår också att verka för ett ekologiskt och ekonomiskt balanserat utnyttjande av landets mineralresurser. SGU handlägger ärenden enligt rennäringslagen och lagstiftningen om kontinentalsockeln samt tillhandahåller underlag för tillämpningen av delar av miljöbalken och plan- och bygglagen. Myndigheten förvaltar dessutom anläggningar och annan egendom som tidigare använts för statens civila beredskapslagring av olja.

Vidare ansvarar SGU för det nationella miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*, som är ett av de 16 nationella miljökvalitetsmål riksdagen har beslutat om i syfte att lösa de stora miljöproblemen till nästa generation. Det innebär att SGU samordnar, följer upp, rapporterar och lämnar åtgärdsförslag som rör detta miljömål. SGU har även ansvar för ett delmål inom *God bebyggd miljö* som rör minskad användning av naturgrus.

Ytterligare en uppgift är att främja och stödja riktad grundforskning och tillämpad forskning inom det geovetenskapliga området. SGU är också chefsmyndighet för Bergsstaten, som är den myndighet i Sverige som beslutar om tillstånd för prospektering (undersökningstillstånd) och för gruvor (bearbetningskoncessioner). Bergsstaten har sitt huvudkontor i Luleå och filialkontor i Falun.

Idag arbetar ca 290 personer på SGU, varav merparten är stationerade vid huvudkontoret i Uppsala. Övriga är stationerade vid filialerna i Göteborg, Lund, Stockholm och Malå. Verksamheten omsatte år 2007 230 miljoner kronor.

ORGANISATIONSSCHEMA 2007

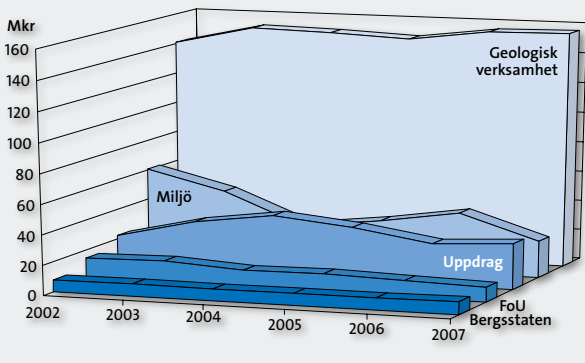

SGU tar ansvar för frågor som rör berg, jord och grundvatten.

EKONOMISK KOMMENTAR

För verksamhetsgrenen Miljö har kostnaderna, exkl. avsättning för framtida miljösäkringsinsatser, minskat med 40 procent år 2007. Nedgången förklaras väsentligen av att verksamheten har anpassats till en minskad anslagstilldelning för miljösäkring av oljelagringsanläggningar. Även verksamhetsgrenen FoU har minskade kostnader med 13 procent, vilket främst beror på att resurser omfördelats till den geologiska verksamheten. Bergsstatens ökade kostnader med 7 procent förklaras med den stora ärendeströmningen under året. Uppdragsverksamhetens kostnadsökning på 10 procent är en följd av ökad efterfrågan på konsulttjänster, inte minst inom den internationella verksamheten. På total nivå har kostnaderna minskat med 6 procent.

År 2008 firar SGU sitt 150-årsjubileum. Sedan starten 1858 har myndigheten på olika sätt försett samhället med geologisk information. Under året har myndigheten bland annat arbetat med en jubileumsbok där SGUs historia men också användningen av geologisk information i Sverige speglas. Fotot ovan visar fältarbete år 1917 i Tärna socken.

Tabell 1. Verksamheternas intäkter och kostnader per verksamhetsgren, exkl. uppörd och transfereringar.

Verksamhetsgren	2007		2006		2005	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Geologisk verksamhet	154 955	-156 417	153 820	-155 610	151 501	-148 937
Uppdragsverksamhet	31 779	-30 601	27 773	-27 833	35 188	-35 994
Forskning och utveckling	9 816	-9 809	11 219	-11 227	12 769	-12 761
Miljö	24 638	-17 278 (-24 592)*	42 477	-29 811 (-40 967)*	27 719	-20 072 (-33 025)*
Bergsstaten m.m.	8 791	-8 594	7 768	-8 050	8 021	-8 008
Totalt	229 979	-222 699 (-230 013)*	243 057	-232 531 (-243 687)*	235 198	-225 722 (-238 725)*

* Kostnader exklusive förändring av avsättning till miljösäkringsinsatser.

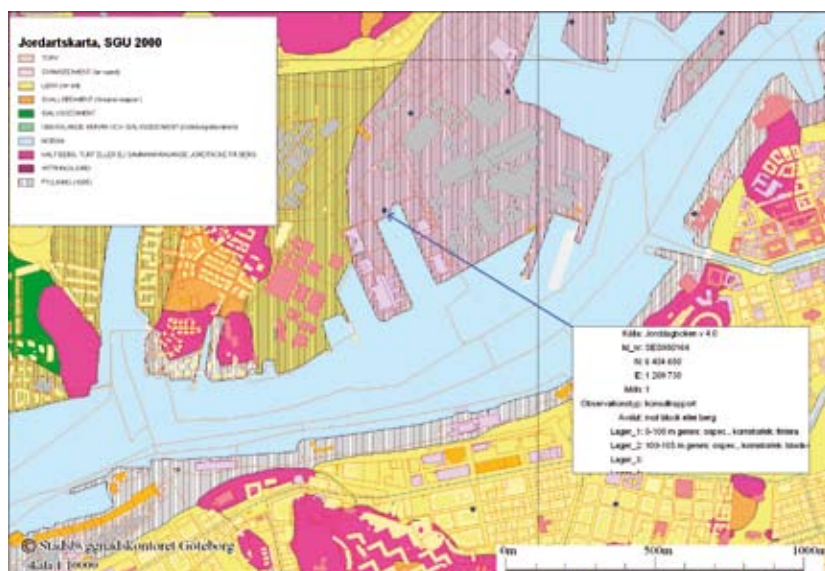
Guldkorn från 2007

GEOLOGISK INFORMATION I KOMMUNENS TJÄNST

– SGUs information ger oss en översiktlig bild av de geologiska förhållandena och vi använder den tillsammans med mer detaljerad information i det mesta vi gör, till exempel i detaljplanering, översiktlig planering och i bygglovsärenden, berättar Karin Bergdahl, som är geolog på stadsbyggnadskontoret i Göteborgs stad. Hon är en av de många användarna av SGUs information. Göteborgs stad beställde i slutet av 1990-talet ett geologiskt tätortspaket från SGU, där kartor över jordlager, berggrund, bergkvalitet, geokemi och grundvatten levererades digitalt. Informationen har integrerats med det egna GIS-systemet och är nu tillgänglig för samtliga förvaltningar i Göteborgs stad.

– En annan förvaltning som ofta använder informationen är miljöförvaltningen, och då ofta i frågor som rör förorenad

mark, miljöskydd och spridning av miljöfarliga ämnen. Ytterligare användare är fastighetskontoret och Göteborg Vatten, fortsätter Karin. – På stadsbyggnadskontoret är vi nu i startgroparna för att ta fram

nya stabilitetskarter för Göteborg. Där kommer vi att använda SGUs jordartskartor tillsammans med topografisk information i en förstudie för att välja ut de områden där vi vill göra mer detaljerade utredningar.

– Annan information från SGU som vi använder nästan dagligen är radonrisk-

kartan. Just vad gäller radon är det ofta allmänheten som hör av sig med frågor och funderingar.

Bilden visar ett exempel på hur jordartskartan används i Göteborgs stads GIS-system.

INVIGNING AV UTBYGGNADEN AV NATIONELLA BORRKÄRNEARKIVET

Den 2 april 2007 invigdes utbyggnaden av SGUs Nationella borrhärnearkiv i Malå. De senaste åren har det varit så fullt i arkivet att inga nya borrhärnor kunnat tas emot. Det nya tillskottet på 1000 m² arkivyta är därför välbehövlig. Invigningen blev extra högtidlig eftersom näringsminister Maud Olofsson själv klippte bandet.

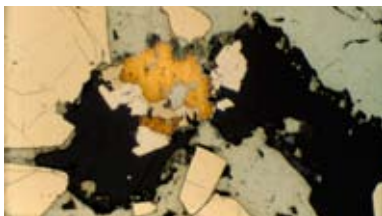
Vid årets slut har redan 527 pallar med borrhärnor fått plats i den nya delen. Antal

meter kan inte beräknas exakt, men motsvarar uppskattningsvis 60 000–80 000 meter borrhärna.

Intresset för de lagrade borrhärnorna är fortfarande mycket stort. Antalet bokade timmar för undersökning av kärnor har ökat med 89 procent sedan år 2006.

Foto: Gun Ulvbeck, SGU

Geologin påverkar allas vår vardag.

SGU OCH VATTENFÖRVALTNINGEN

EUs medlemsländer har enats om att skapa en gemensam ram för förvaltning av sina vatten (EGs ramdirektiv för vatten). Syftet är att på olika sätt värna om vattenresurserna för att säkerställa ett långsiktigt hållbart nyttjande och förbättra livsmiljön i ytvattnen. Vattenförvaltningen genomförs inom vattnets naturliga gränser och förutsätter samarbete över såväl nationsgränser som administrativa gränser, till exempel läns- och kommungränser. I Sverige ansvarar fem vattenmyndigheter för genomförande av vattenförvaltningen som omfattar grundvatten och alla typer av ytvatten, undantaget det öppna havet utanför kustzonen.

I arbetet med den svenska vattenförvaltningen ska SGU genom stöd och underlag till vattenmyndigheterna bidra till ett hållbart nyttjande av landets grundvattenresurser. I detta ingår att inom SGUs ansvarsområde, dvs. grundvattnet, meddela föreskrifter för förvaltningen av vattenmiljön i vattendistriktet. Under

2007 har SGU bland annat arbetat med att utveckla databasen för grundvattenförekomster och vattentäkter (DGV) och med att ta fram hydrogeologiskt underlag för vattenplaneringen i vattendistriktet.

SGU har också, på uppdrag av regeringen, redovisat förslag till hur EUs nya direktiv om grundvatten kan införlivas i svensk rätt. Direktivet är ett dotterdirektiv till ramdirektivet för vatten och har direkt påverkan på vattenförvaltningen. Utredningen lämnades till regeringen i oktober 2007. I denna föreslår SGU bland annat att:

- förändringar görs i vattenförvaltningsförfordningen med anledning av det nya direktivet,
- Kemikalieinspektionen får i uppgift att bistå vattenmyndigheterna inom sitt expertområde,
- lämplig myndighet får i uppdrag att se över hur informationen om påverkanskäl-
lor som har betydelse för grundvattnet
bör hanteras datamässigt för att bli mer
tillgänglig och att

Foto: Mats Aastrup, SGU

– en översyn görs av förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med avseende på grundvatten.

ATT FÖREBYGGA SKRED

En stor del av den information SGU tar fram kan på olika sätt användas i kommunernas, länsstyrelsernas eller andra myndigheters förebyggande arbete, bland annat som underlag för att bedöma hur stor risken är för skred i ett visst område.

SGU deltar aktivt i det förebyggande arbetet bland annat genom att samla in information om jordarter, gamla skredärr, raviner och andra erosionsfenomen. I myndighetens arkiv finns information samlad om erosion längs vattendrag. Myndigheten är representerad i SGIs delegation för ras- och skredfrågor och deltar i uppdrag och forskning med anknytning till naturolyckor. SGU har information om skred och ras på

sina webbplats och samarbetar med Räddningsverket med gemensam information som finns på Räddningsverkets webbplats om naturolyckor.

SGU har under året även deltagit i den statliga klimat- och sårbarhetsutredningen, där syftet har varit att kartlägga det svenska samhällets sårbarhet för globala klimatförändringar och de regionala och lokala konsekvenserna av dessa förändringar. Ett slutbetänkande, *Sverige inför klimatförändringarna – hot och möjligheter*, SOU 2007:60, lämnades till regeringen i oktober.

Myndigheternas geologer kallas också in som experter vid tillbud, som till exempel i samband med skredet vid Småröd i Bohus-

län i slutet av 2006, eller för att dokumentera, som vid skredet i Lofthåns dalgång i Halland i oktober 2007, se bilden.

Foto: Mats Engdahl, SGU

SGU UTBILDAR GEOLOGER OCH GEOFYSIKER FRÅN ANGOLA

På uppdrag av det svenska prospekterings- och gruvföretaget International Gold Exploration (IGE) utbildar SGU personal på Angolas statliga diamantföretag Endiama (Empresa Nacional de Diamantes de Angola E.P.). Syftet är att höja kompetensen hos Endiamas tekniska personal, något som ska

resultera i en mer effektiv prospektering och utvinning av Angolas diamantförekomster.

Programmet löper över sammanlagt tre till fem år och inleddes i Luanda i Angola i maj 2007. Sex veckor av utbildningen har under oktober och november förlagts till

SGUs huvudkontor i Uppsala, där 16 geologer och geofysiker från Endiama fått tillfälle att lära sig mer om bland annat geografisk informationsbehandling och den svenska minneralsektorn.

Bilden ovan är tagen i samband med ett studiebesök i Aitikgruvan.

ANVÄNDNING AV ARKIVERAT MATERIAL SPARAR PENGAR

SGU tar emot och förvaltar bland annat rapporter och arbetsmaterial från olika undersökningar – både egna och andras. Det arkiverade materialet efterfrågas både internt och externt.

Bland annat har Södra Skogsenergi under året fått hjälp med att plocka fram material från tidigare gjorda torvmarksundersökningar i samband med att man planerar nya torvtäkter.

– I det material vi har fått finns bland annat kartor som visar torvslag, humifieringsgrad och djup för ett visst område. Bara en enda sådan karta sparar oss cirka 500 arbetstimmar i fält, säger Kjell Gustafsson, Södra Skogsenergi.

Materialet omfattar bland annat dokumentation från olika torvmarksundersökningar från tidigt 1900-tal fram till och med 1970-talet. Ingen av undersökningarna har utförts av SGU, men myndigheten förvaltar alla undersökningsresultat (kartor, ritningar, anteckningar m.m.). Det äldsta materialet från undersökningarna är i stort sett lika aktuellt idag som vid den tid det togs fram.

Bilden visar Kjell Gustafsson och Mats Johansson från Södra Skogsenergi som tillsammans med SGU-medarbetarna Marja Ekholm och Agneta Ek går igenom material.

Foto: Arne Sundberg, SGU

MINERALJAKTEN 2007

Årets Mineraljakt resulterade i ett av de mest intressanta fynden någonsin i Mineraljaktens historia, med fynd av bland annat zink, koppar och guld i Jämtlands län.

Tävlingen Norrlands Mineraljakt arrangeras av SGU och länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbotten, Väster-norrland, Jämtland och Gävleborg. Syftet är att allmänheten ska kunna bidra med fler uppslag till nya fynd, som sedan yrkesföretag kan ta vid och prospektera vidare på. På sikt kan det leda till nya gruvor, ny mineralförädling och många nya arbetstillfällen i Norrland.

Av den totala prissumman på 300 000 kr i årets tävling står Norrlandsfonden liksom tidigare år för den en-

skilt största delen, 75 000 kronor. Dessa pengar går alltid till de bästa fynden i hela Norrland.

Första pris i Jämtlands län gick till Siv Wiik och Harriet Svensson för deras fynd av massiv zinkbländemineralisering på en bergyta av åtminstone 5 x 3 meter. I en hållkam finns också koppar med hög guldhalt. Bilden ovan visar pristagarna vid fyndplatsen.

Ytterligare anmärkningsvärda fynd gjordes i år. Första pris i Norrbottens län gick till Vesa Hiltunen och Per Krekula för ett fynd av koppar, guld och järnoxid i fast berg och rörsberg på en cirka 10 m² stor yta.

Verksamhetsområde Entreprenörskap och företagande

MÅL

Goda möjligheter för företagande och ökat nyföretagande.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

Beskrivning och analys av hur SGUs verksamhet har bidragit till målet samt hur arbetet bidragit till att skapa fler sysselsättningstillfällen.

Genom att förse samhället med olika typer av geologisk information, bidrar SGU till näringspolitikens mål att skapa möjligheter till både fortsatt företagande och nyföretagande.

KOMMENTAR

En ökad tillgänglighet av geologisk information ger bättre förutsättningar för företag att utforma idéer och tjänster. SGUs arbete med att underlätta tillgängligheten via myndighetens webbplats och tydliggöra produkterna bedöms bidra till målet. Genom att använda SGUs geologiska information kan företagen spara både tid och pengar. Antalet prospekteringsföretag med undersökningstillstånd har ökat från 75 år 2006 till 95 år 2007. I denna ökning omfattas flera nya företag. Trenden av fortsatt mycket stort intresse för prospektering i Sverige märks särskilt vid Mineralinformationskontoret.

VERKSAMHETSGREN GEOLOGISK VERKSAMHET m.m.

MÅL

Under perioden 2000–2008 skall befintlig geologisk information kompletteras så att det finns digitala geologiska databaser vid planperiodens slut innehållande:

Översiktlig rikstäckande information om berggrunden och jordarterna inklusive kontinentalsockeln.

Översiktlig rikstäckande information, med undantag av vissa glest befolkade delar av landet, om grundvattenförhållanden.

Översiktlig information i befolkningstäta respektive malmpotentiella områden om biogeokemiska respektive markgeokemiska förhållanden.

Detaljerad information i befolkningstäta områden om berggrunden, jordarterna (inklusive kontinentalsockeln) och grundvattenförhållanden.

Detaljerad information i malmpotentiella områden om berggrunden och jordarterna.

SGU skall vidare påbörja en ny insamling av geologisk information med målet att:

– till 2012 ha samlat in flyggeofysisk magnetometrisk, radiometrisk och elektromagnetisk information till en databas över de mest prospekteringsintressanta områden där information idag saknas eller behöver uppdateras,

– till 2014 ha samlat in maringeologisk information enligt lokal modell till en databas inom prioriterade områden längs den svenska kustzonen.

Verksamhetsgrenen Geologisk verksamhet mm. inrymmer i huvudsak uppgifter som är relaterade till geologisk informationsförsörjning. Den geologiska informationsförsörjningen består av alla moment, från insamling av geologisk information via lagring och förvaltning till framställning av produkter och tillhandahållande.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

Redovisning av genomförd verksamhet under 2007 vad gäller uppbyggnad av digitala geologiska databaser samt planer för återstående geologisk verksamhet för att uppnå målen till 2008. Planerna skall översiktligt visa för vilka geografiska områden som digital information av olika slag kommer att finnas tillgänglig för användarna och när.

För flyggeofysisk och maringeologisk insamling skall dessutom redovisas produktionsmätt i form av antal flygmätta linjekilometer respektive karterad yta i kvadratkilometer under året, i förhållande till målet. Flyggeofysisk magnetometrisk, radiometrisk och elektromagnetisk information skall redovisas var för sig.

Beskrivning och analys av nyttan av den insamlade informationen för olika användargrupper och användningsområden skall redovisas.

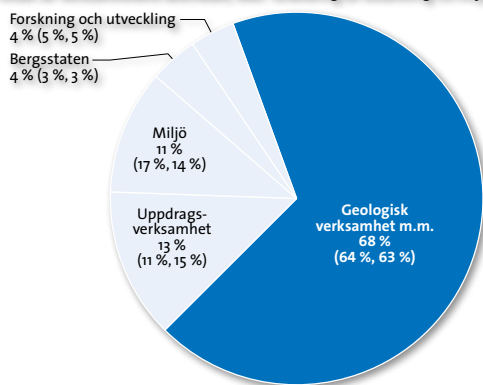
KOMMENTAR

Måluppfyllelsen vad gäller det internt satta årsmålen uppgick till 86 procent. Den samlade måluppfyllelsen 2000–2007 gentemot årsmålen 2008 uppgick till 82 procent vilket är i enlighet med årets verksamhetsplan. Maringeologisk och flyggeofysisk verksamhet påbörjades under året enligt ny karteringsplan.

Många företag behöver geologisk information för sin verksamhet.

Andel av verksamhetens kostnader, exkl. förändring av avsättning till miljösäkringsinsatser

Intäkter och kostnader för Geologisk verksamhet m.m. (tkr)

	2007	2006	2005
Intäkter av anslag 38:5 ap 1	147 440	147 124	145 945
Intäkter av avgifter m.m.	4 392	3 748	4 544
Intäkter av bidrag	2 654	2 571	868
Finansiella intäkter	469	377	144
Verksamhetens intäkter	154 955	153 820	151 501
Verksamhetens kostnader	-156 417	-155 610	-148 937
Intäkter som inte disponeras av SGU	29	187	3
Medel som tillförts statsbudgeten	-29	-187	-3
Intäkter av anslag 38:5 ap 1	150	180	150
Lämnade bidrag	-150	-180	-150

OMVÄRLDSARBETE Löpande verksamhet

Ett systematiskt omvärldsarbete är en förutsättning för att anpassa verksamheten efter de behov som finns i samhället. En viktig del i detta har varit att ta fram ett omvärldsunderlag. Underlaget är en sammanställning av insamlad och viktad omvärldsinformation och har använts i verksamhetsplaneringen för 2008–2012.

SGUs fyra externa råd har under året haft två möten vardera. Råden används aktivt som bollplank och har tillfrågats bland annat om prioriteringar rörande digitaliseringar och kartering.

SGU deltar aktivt i olika grupper för samråd och samordning, till exempel *Samordningsgruppen för havsmiljöfrågor* och *Geodatarådet*. Under året har ett ökat fokus på krisberedskap märkts och aktiviteten i de samråds- och samordningsgrupper som hanterar sådana frågor har ökat.

Förbättring och utveckling

Inom ramen för *Geodatarådet*, som startade 2006, deltar SGU i arbetet med den nationella geodatastrategin och *Geodataprojektet*. Insatserna i dessa arbeten integreras i möjligaste mån med SGUs interna arbete, som till exempel anpassningar till EG-direktivet INSPIRE. Syftet med geodatastrategin och *Geodataprojektet* är att skapa en nationell infrastruktur för försörjning av geodata. SGU ser ökad användning av geologisk information som en önskad effekt av denna samverkan.

KARTERING Löpande verksamhet

SGU kartlägger systematiskt landets geologi för att ta fram den information som samhället efterfrågar. Karteringen sker regionalt, i befolkningstäta och i malmpotentiella områden och i enlighet med de mål som regeringen har formulerat. Karteringen är mer detaljerad i befolkningsstäta och malmpotentiella områden och mer översiktlig i övriga delar av landet. Det insamlade materialet, som rör berggrund, jordarter, grundvatten och deras geofysiska och geokemiska egenskaper, bearbetas, tolkas, digitaliseras och levereras till databaser. Verksamheten bedrivs inom specifika och välavgränsade projekt enligt långtidsplan för 2000–2008. Som tidigare aviserats kommer resultatet från några projekt att levereras under 2009.

Tabell 2 visar resultat för de olika informationsslagen i förhållande till de uppsatta målen, dvs. utfallet för 2007 och hur det förhåller sig till årsmålet samt det samlade utfallet 2000–2007 och hur det förhåller sig till planmålet 2008. Total måluppfyllelse 2007 blev 86 procent och den

Tabell 2. Planerade databaser 2008, tillgängliga och levererade 2007 samt täckningsgrad 2005–2007.

	Planerade databaser km ²	Tillgängliga databaser km ²	Leverans till databas km ²	Planerad leverans till databas km ²	Uppfylld av årsmålet %	Täckningsgrad relativt långtidsplan %		
	2008	2007	2007	2007	2007	2007	2006	2005
Befolkningstäta områden								
Berg ¹	15 000	11 511	1 244	1 244	100	77	68	39
Bergkvalitet ^{1,2,3}	20 000	15 628	2 700	2 700	100	78	65	51
Bergkvalitet ⁴	26 000	21 307	2 700	2 700	100	82	72	51
Jord	15 000	12 509 ⁸	770	625	123	83	79	70
Grundvatten ³	40 000	28 378 ⁸	4 272	5 200	82	71	61	57
Markgeokemi ^{1, 5}	33 000	27 881 ⁸	158	158	100	84	84	69
Maringeologi ^{1, 6}	15 000	12 615	800	800	100	84	79	79
Summa	138 000	108 522	9 944	10 727	93	79	72	61
<i>Dito inkl. bergkvalitet för mkm**</i>	<i>144 000</i>	<i>114 201</i>	<i>9 944</i>	<i>10 727</i>	<i>93</i>	<i>79</i>	<i>73</i>	<i>61</i>
Regional kartering								
Berg ¹	259 000	218 318	4 558	4 558	100	84	83	76
Markgeofysik	70 000	67 580	11 700	13 000	90	97	80	68
Flyggeofysik ^{6,9}	102 000	101 595	0	0		100	100	83
Jord ¹	217 000	133 487 ⁸	19 985	22 100	90	62	52	41
Grundvatten	189 500	189 500		-		100	100	100
Biogeokemi	26 000	25 610	4 375	4 375	100	99	82	69
Maringeologi ¹	112 000	84 050	16 500	24 800	67	75	60	21
Summa	975 500	820 140	57 118	68 833	83	84	78	67
Malmpotentiella områden								
Berg ¹	64 000	48 760	0	2 500	0	76	76	73
Jord	15 000	15 000	-	-		100	100	100
Markgeofysik	33 000	29 900	3 100	3 100	100	91	81	76
Geokemi ¹	52 000	45 171 ⁸	4 613	4 613	100	87	79	68
Summa	164 000	138 831	7 713	10 213	76	85	80	74
Övriga områden								
Berg	9 150	9 150			0	100	100	100
Totalt*					86	82	76	66
Totalt ⁷					86	82	76	66

* vägt medelvärde med avseende på budgeterade kostnader

** miljökvalitetsmål

¹⁾ planyta justerad

²⁾ resultat av bergkvalitetskartering i befolkningstäta områden särredovisas från och med år 2001

³⁾ exklusive kartering finansierad med miljömålsmedel

⁴⁾ inklusive kartering finansierad med miljömålsmedel

⁵⁾ inklusive "korridorkartering"

⁶⁾ inklusive digitalisering av befintligt material

⁷⁾ totalt inklusive bergkvalitetsundersökningar finansierade med miljömålsmedel

⁸⁾ reviderad ytberäkning relativt 2006

⁹⁾ den flyggeofysiska karteringen fasas in i ny plan under 2007, se tabell 3.

Tabell 3. Planerade databaser 2012, tillgängliga och levererade 2007 samt täckningsgrad 2007 enligt den nya karteringsplanen.

	Planerade databaser längd-kilometer, lkm	Tillgängliga databaser, lkm	Leverans till databas, lkm	Planerad leverans till databas, lkm	Uppfylld av årsmålet %	Täckningsgrad relativt lång tidsplan, %
	2012	2007	2007	2007	2007	2007
Regional kartering						
Flyggeofysik ¹⁾	168 000	29 400	29 400	28 000	105	17,5

¹⁾ Uppgiften avser såväl magnetometrisk, elektromagnetisk som radiometrisk information.

ackumulerade måluppfyllelsen relativt planmålet vid 2008 års utgång 82 procent. Måluppfyllelsen för 2007 är låg, framför allt beroende på det maringeologiska projektet Hanöbukten och det berggrundsgeologiska projektet Moskosel. I båda fallen saknas vissa nyckelpersoner, vilket försvårat de slutliga sammanställningsarbetena. Täckningsgraden beräknas bli ca 96 procent vid utgången av 2008. Under 2008 kommer verksamheten att successivt fasas in i en ny karteringsplan med nya mål uppsatta till 2012, 2014 eller 2015, beroende på informationsslag och område. Under året har maringeologisk kartering påbörjats enligt den nya karteringsplanen med målet 17 000 km² 2014. 1 400 km² har karterats under året. Även för flyg-

geofysiken har denna infasning påbörjats, se tabell 3. Figurerna 1 och 2 visar läge och planer för regional och lokal information.

Under 2007 har karteringen påverkats av omfattande personalrörlighet.

Förbättring och utveckling

Ett verktyg för digital registrering av karteringsresultat vid jordartsundersökningar i fält har redan implementerats i verksamheten och inom berggrundskartläggningen har personalen testat digital datainsamling i fält. Resultaten är övervägande positiva och en implementering bör kunna göras även här inom en snar framtid.

En applikation som gör kopplingen mellan håll- och kartdatabas tydlig är färdigutvecklad. Denna applikation, BAGIS, fungerar som ett verktyg för att tolka, sammanställa och redigera digitala berggrundskartor.

Vad gäller karteringsprocesserna för grundvatten har arbetet med att anpassa dessa till de krav som ställs inom vattenförvaltningsarbetet fortsatt.

Magnetometern, som är en del av det flyggeofysiska mätsystemet, och delar av bearbetningssystemet för flyggeofysiska data har uppgraderats. Detta har resulterat i förbättrad kvalitet på magnetfältsdata.

För att få fram mer samstämmiga tolkningar har en ny digital miljö för tolkning av marinseismiska mätdata upphandlats och utvecklats. Det maringeologiska informationsinnehållet har klassats om till en terminologi anpassad för biologer, EUNIS, som utvecklats för habitatsklassificering på uppdrag av EU-kommissionen.

DOKUMENTATION

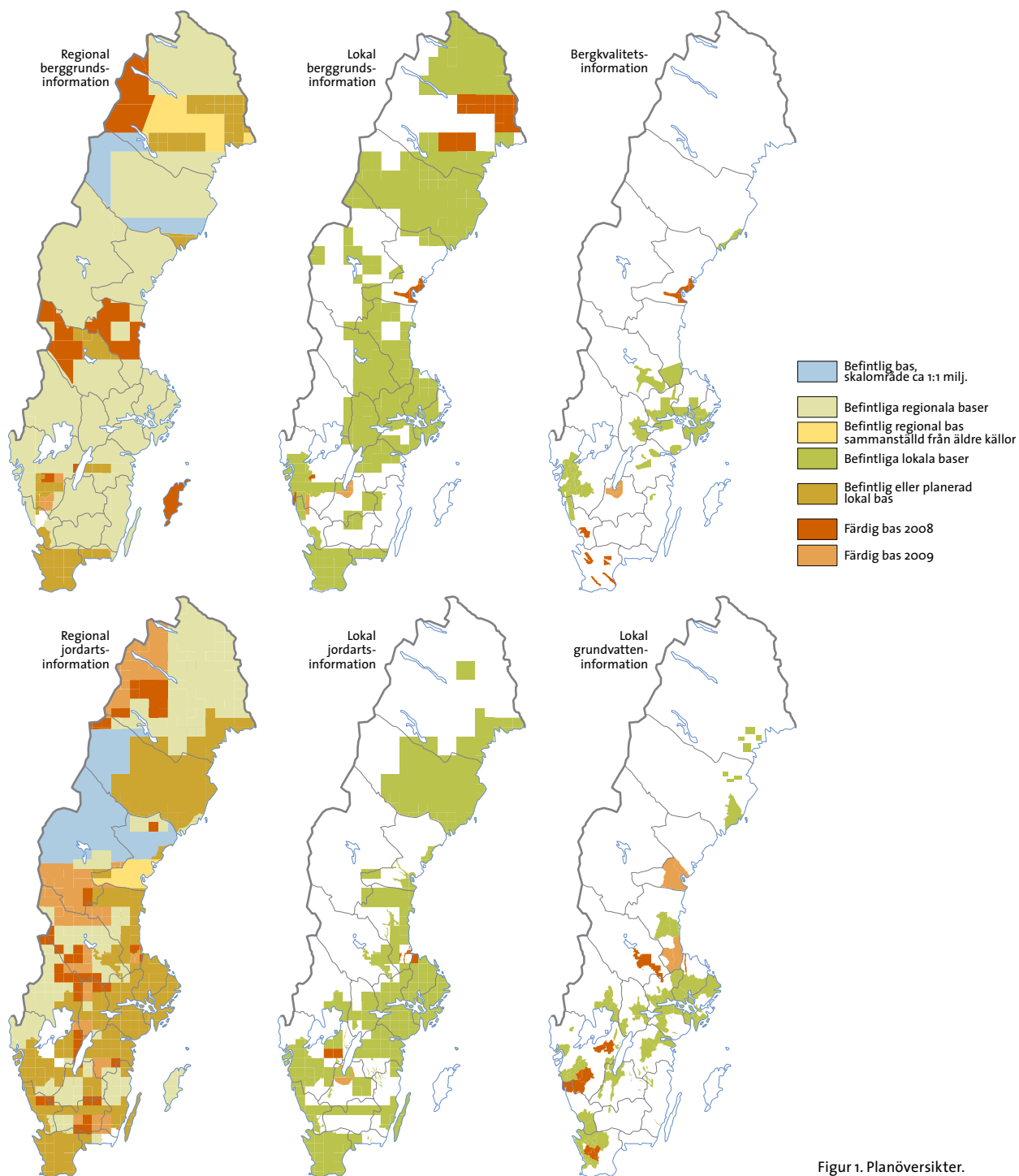
I samband med gräv- och sprängarbeten vid många större byggarbeten och andra infrastruktursatsningar blottas

SGUs PLANER FÖR DEN GEOLOGISKA UNDERSÖKNINGSVERKSAMHETEN

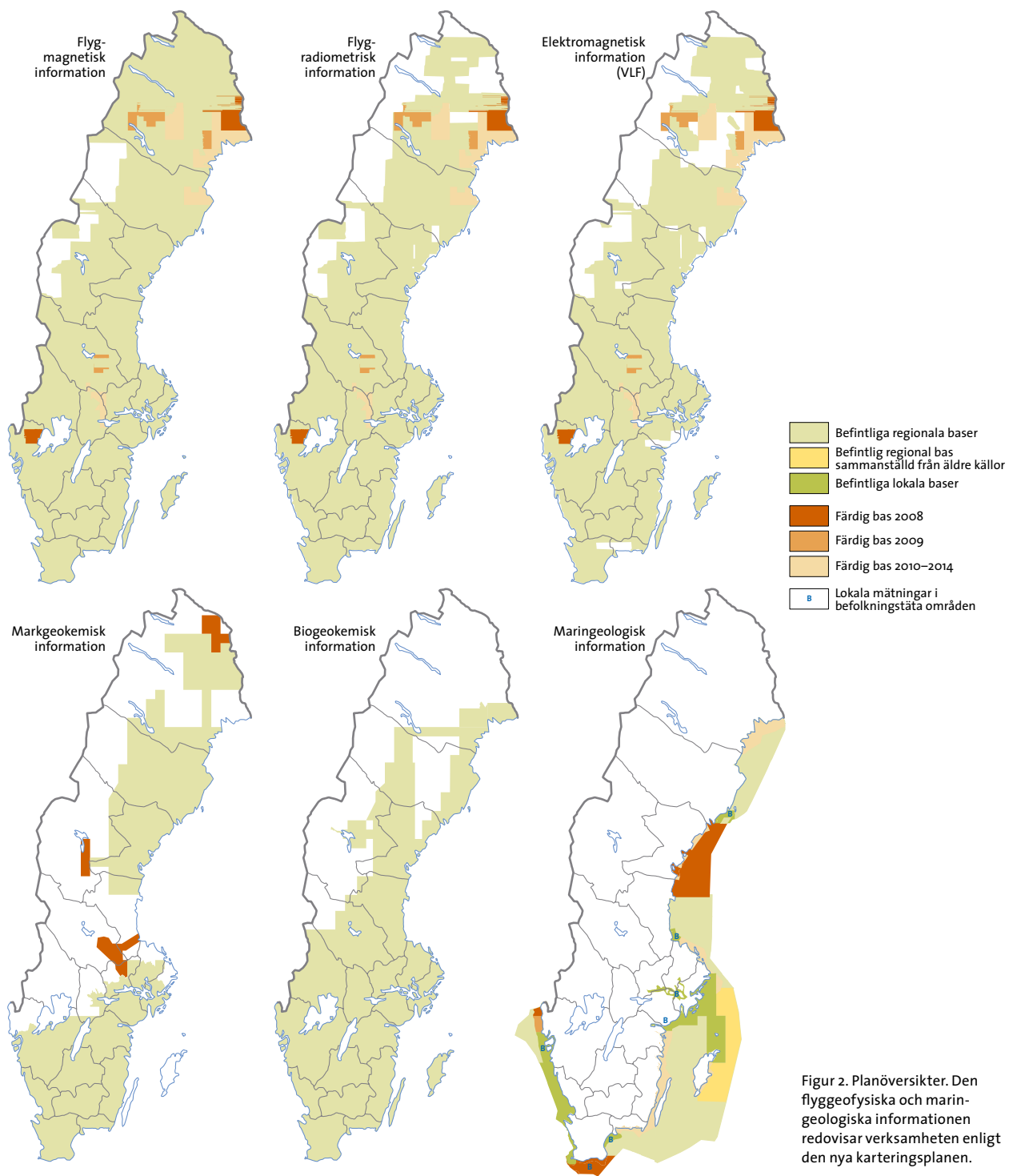
Den flyggeofysiska och maringeologiska verksamheten har redan under 2007 fasats in i den nya karteringsplanen, med målår 2012 respektive 2014. Flyggeofysiska undersökningar fortsätter i Norrbotten, Västerbotten och Bergslagen, allt enligt prioritering med stöd av SGUs prospekteringsråd.

År 2009 slutförs enligt långtidsplanen för 2000–2008:

- västra Götaland: berg, lokalt och regionalt
- Jönköping: berg och bergkvalitet
- mellersta Norrbotten: berg
- södra Jämtlands län: jordarter och geokemi
- östra Göteborg: grundvatten, lokalt
- Gävle–Sundsvall: grundvatten, lokalt
- Skara–Skövde: grundvatten, lokalt, jord, lokalt
- nordvästra Dalarna: jord, regionalt
- södra Dalarna: jord, regionalt
- östra Värmland: jord, regionalt
- södra Småland: jord, regionalt
- Jönköping: jord, lokalt
- Gävle: jord
- södra och norra Västergötland: jord, regionalt
- Tranås–Västervik: jord, regionalt
- Norrbotten: fjällnära, jord, regionalt
- Kosterhavet och Stockholm: maringeologi

Figur 1. Planöversikter.

Figur 2. Planöversikter. Den flyggeofysiska och maringeologiska informationen redovisar verksamheten enligt den nya karteringsplanen.

sådan geologisk information som tidigare inte varit tillgänglig. Undersökningar av dessa tillfälliga lokaler bedrivs inom den s.k. dokumentationsverksamheten. I denna verksamhet ingår även punktvisa mätningar av till exempel tyngdkraften, den naturliga gammastrålningen och radon, samt de kontinuerliga mätningar som SGU gör av grundvattnets egenskaper.

Löpande verksamhet

SGU gör länsvisa inventeringar i syfte att komplettera kunskapen om Sveriges fyndigheter av malmmineral, industrimineral och naturstensförekomster. Inventeringarna kompletterar befintliga databaser och resultaten publiceras i rapportform. Sådana inventeringar har under 2007 slutförts i Gävleborgs län och information om 986 besökta och GPS-inmätta förekomster har levererats till databas. Mer detaljerade sammanställningar och beskrivningar görs också av äldre gruvor och fyndigheter. Under året har en sammanställning över järnmalmsfälten i Grängesberg slutförts och arbete pågår med Falu gruva. Tillsammans utgör dessa inventeringar underlag för prospekteringsindustrin eftersom kunskap om historiska fyndigheter kan ge indikationer om framtidens förekomster. Arbetet med Fennoscandian Ore Deposit Database (Fennoskandiska fyndighetsdatabasen) har resulterat i en ny karttjänst på SGUs webbplats med information om de största fyndigheterna i Sverige samt en länk till en gemensam kartdata-tjänst för Norge, Sverige, Finland och Ryssland.

Foto: Sven Aaro, SGU

Tuffa väderförhållanden hindrar inte geofysikerna att utföra sina mätningar.

SGU inventerar och beskriver särskilt viktiga geologiska lokaler och företeelser, s.k. geotoper. Geotoperna beskrivs i en databas. Under 2007 har 26 lokaler dokumenterats och information har förberetts för inlagring. Informationen kan användas för att underlätta revisionen av geovetenskapliga riksvärden inom naturvärden. En geotop kan vara av lokal, regional, nationell eller internationell betydelse och hjälper oss att förstå den geologiska utvecklingen i Sverige.

Det mesta som tas fram inom dokumentationsarbetet publiceras i olika former. Under året har följande material tagits fram:

- undersökning av en paleocen lagerföljd i Ystads hamn och koppling till andra förekomster i Skåne,
- kol-14-daterade molluskfynd inom Härnösands kommun,
- kopparmineralisering vid Rastorp, Lekebergs kommun, Örebro län,
- dokumentation av jordlagerföljd vid provgrävning efter diabas i Hägghult,
- dokumentation av jordlagerföljd i område med förorenad mark i Vislanda,
- dokumentation av jordlagerföljd vid Björkeröd, Hässleholm,
- studie av skärning genom drumlin i Cementas täkt, Skövde,
- seismisk mätning och resistivitetsmätning i området omkring Hägghults diabasbrott vid Lönsboda,
- fotodokumentation av erosionssituationen utmed den skånska sydkusten i januari 2007,
- ”Vilken ålder har den periglaciala vindslipningen i södra Sverige?” Uppföljning 2007,
- djupvittrat berg i Ingatorpsområdet i nordöstra Småland.

Produktionsstatistik, priser och utbud av metaller och mineral är av stor vikt för industrin. Viktigt är också att denna statistik blir belyst ur ett internationellt perspektiv. SGU samlar in och dokumenterar information om metall- och mineralmarknader internationellt och nationellt. Informationen lagras i databaser, bland annat mineralförsörjningsdatabasen där ca 3 000 poster lagrats in under året. Data bearbetas och sammanställs främst i ett antal rapporter:

- Mineralmarknaden (årets tema var "Nickel")
- Bergverksstatistik (årsstatistik)
- Grus, sand och krossberg (årsstatistik)

SGU följer dagligen upp priser på basmetaller, valutor, räntor, olja, guld och silver- och platinametaller och sammanställer och publicerar dem en gång i månaden.

Markgeofysiska mätningar görs som ett stöd för bland annat berggrundskartering. Tyngdkraftsmätningar ger information om massfördelningen i berggrunden och används därför också av prospekteringsindustrin i sökandet efter malmer. Mätningarna i norra Sverige görs ofta under vinterhalvåret på snö, från skoter eller skidor. I malm potentiella områden har 470 kompletterande tyngdkraftsmätningar gjorts, vilket medfört att ca 3 100 km² färdigställts. Mätningar har även gjorts i andra områden, 1 569 punkter, varvid 11 700 km² färdigställts. Under året har tre rapporter över regionala radonmätningar sammanställts: Västra Mälardalen, Östra Mälardalen och Östra Göteborgsregionen. Radonmätningar görs i huvudsak inom tätbefolkade områden där speciellt flygmätta strålningsavvikelser analyseras.

Trots den ökade användningen av GPS-data finns det fortfarande stort behov av information om kompassens missvisning. Liksom för kompassen måste signalerna från GPS-satelliter korrigeras när det geomagnetiska fältet varierar. Variationerna i jordens magnetfält observeras över hela jorden via ett internationellt nätverk av mätstationer. Sverige bidrar med SGUs observationer i Abisko, Fiby (Uppsala) och Lycksele. (Observatoriet i Lycksele drivs i samarbete med Institutet för rymdfysik i Kiruna.) De snabba förändringarna i magnetfältet kallas ibland för det geomagnetiska vädret. De kan också påverka gas- och elkraftnätverk samt satelliter. Geomagnetiska data efterfrågas bland annat av Försvarsmakten.

Inom området grundvattendokumentation utförs kontinuerliga och systematiska mätningar av grundvattnets egenskaper i syfte att studera de tidsmässiga variationerna i grundvattnets mängd och beskaffenhet. Resultaten från mätningarna ger en representativ bild av grundvattnets tillstånd i Sverige och ligger bland annat till grund för de sammanställningar av grundvattensituationen som varje

månad redovisas i massmedia. I verksamheten ingår också insamling från landets brunnborrare av uppgifter om vatten- och energiborrningar (Brunnsarkivet) samt uppbyggnad av en rikstäckande databas med information om landets vattentäkter (DGV). Samtliga uppgifter kvalitets-säkras och levereras till SGUs databaser och används bland annat för arbetet inom vattenförvaltningen och för uppföljningen av miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*.

Förbättring och utveckling

Under året har ett grundligt planeringsarbete utförts för att strukturera kommande års arbeten med dokumentation. Större vikt kommer att läggas vid att dokumentera tillfälliga blottningar. Samhällets behov medför också ett ökat fokus på mer tematiska insamlingar.

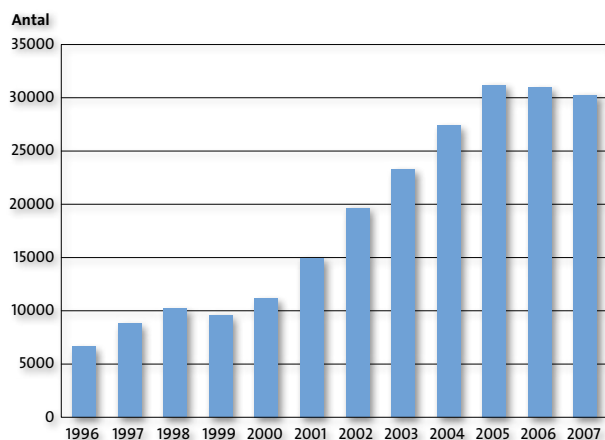
Ett avtal har slutits mellan Institutet för Rymdfysik i Kiruna och SGU angående jonosfärsobservatoriet i Lycksele. Arbeta med installationer av magnetometrar i Lycksele har utförts och mätningarna fungerar nu utan problem.

Den extrasatsning på att lagra in brunnsuppgifter i databas som påbörjades 2006, har fortsatt under året. Syftet är att snabbare göra brunnsuppgifterna tillgängliga på SGUs externa webbplats. Personalförstärkningar och utveckling och effektivisering av inmatningsrutiner för analoga brunnsprotokoll har lett till att information om 60 000 koordinatsatta brunnar har kunnat matas in i data-

Foto: Gunnel Ransed, SGU

Provtagning i samband med jordartskartering.

Figur 3. Tillströmningen av brunnsprotokoll som insänts till SGU enligt lagen om uppgiftsskyldighet vid brunn- och energiborrning.

basen under 2007 (för 2006 och 2005 är motsvarande siffror 7 500 respektive 9 000). Kostnaderna för inmatningen har minskat. Antalet förfrågningar om brunnsinformation har minskat i jämförelse med 2006. Minskningen beror framför allt på att mer information är tillgänglig via webbplatsen.

Innan informationen kan göras tillgänglig externt kvalitetssäkras den i tre steg, bland annat för att koordinater m.m. ska stämma. Vid utgången av året fanns ca 273 000 kvalitetssäkrade protokoll i databasen åtkomliga för såväl företag som privatpersoner. Ett led i effektiviseringen är att öka andelen brunnsuppgifter som lämnas via Internet, något som även minskar uppgiftslämnarens arbetstid. Tillströmning av brunnsprotokoll, inmatade brunnsuppgifter m.m. framgår av figur 3 och tabell 4.

FÖRVALTNING

Vid alla typer av insamling, såväl vid fältkartering, flygmätningar och analyser som när information hämtas från andra myndigheter och organisationer, ska informationen lagras på ett säkert och tillgängligt sätt. På SGU lagras merparten av informationen i databaser.

Därutöver samlar SGU genom sin verksamhet in ett omfattande fysiskt material – bergartsprover, jordartsprover, geokemiska prover, mineral, malmstuffer, tunnslip,

Tabell 4. Brunns- och grundvatteninformation.

	2007	2006	2005
Antal inrapporterade brunnar under året, totalt	27 870	30 690	29 800
varav via Internet	2 400	2 825	2 000
Antal inlagrade brunnsuppgifter tillgängligt externt*	273 186	213 449	205 891
Kostnad per inlagring av brunnsuppgift (kr)	38	40	56
Antal förfrågningar om brunnsinformation	2 512	2 965	2 600
Antal nivåstationer varifrån mätningar av grundvatten sker 2 ggr/mån.	330	330	330

* Information tillgänglig via karttjänsten Brunnarkivet på SGUs webbplats.

fossil och borrhärdar. En stor del av detta finns i SGUs samlingar. I samlingarna ingår även referensmaterial till bland annat vetenskapliga publikationer och SGUs kartor. Sammanställningar av undersökningsresultat finns i form av tryckta produkter, som till exempel kartor och rapporter. Materialet kan vid behov enkelt tillhandahållas från SGUs arkiv, bibliotek och kundtjänst. På Mineralinformationskontoret i Malå, som har till uppgift att ge service till prospekteringsbranschen, lagras borrhärdar, tillhörande protokoll m.m. som har samlats in i samband med prospektering.

Löpande verksamhet

Förvaltningen av databaserna är ett löpande arbete. Informationen i dessa används både vid SGU och externt. De olika karteringsprojekten levererar information till databaserna. Leveranserna kvitteras för att säkerställa inlagringen och för att det ska gå att mäta resultaten.

SGUs systematiska arkiverings- och indexeringsarbete har bidragit till väl fungerande databaser och arkiv där det är lätt att få fram informationen – något som i sin tur lett till att företag och forskare flitigt använder resultaten från både de digitala och de analoga lagren för att göra uppföljande undersökningar av geologin i ett område. Inte minst har försäljningen av databaser ökat markant de senaste

åren, i takt med att innehållet i databaserna blir mer omfattande och håller en högre kvalitet.

Inom den verksamhet som svarar för SGUs samlingar av geologiskt material, består det löpande arbetet i huvudsak av att ta emot och registrera material från framför allt undersökningsverksamheten samt att låna ut material, hantera förfrågningar och ta emot besök. Under året har ca 6 400 bergartsprover m.m. registrerats. Förfrågningarna om lån rör främst tunnslip, borrhärlor och fossil, och kommer både från SGUs medarbetare och från bland annat forskare vid svenska och utländska universitet samt näringslivet.

SGUs centralarkiv tar emot och förvaltar material som kommit till under verkets 150-åriga existens. Här finns bland annat fältdagböcker, arbets- och bakgrundsmaterial av olika slag, opublicerade rapporter och fotografier. Arkivet används både internt och externt. Under året har det varit en tydlig ökning i efterfrågan på arkivmaterial som rör prospektering och torv. Detta beror på det fortsatta stora intresset för malmprospektering i Sverige och ett ökat intresse för nya koncessioner för torvbrytning i samband med den ökade efterfrågan på inhemska bränslen.

Till det Nationella borrhärlnearkivet i Malå har under året 9 464 meter kärna levererats, vilket är mindre än förväntat. Därutöver har borrhärlnearkivet tagit emot och lagrat 527 paller med borrhärlor åt företag som hyr yta i arkivet. Det pågående arbetet med strukturering och underhåll av rapport- och kartarkivet vid Mineralinformationskontoret har fördröjts på grund av det fortsatt mycket höga besöksstrycket. För att effektivisera den framtida hanteringen har de rapporter och kartor som beställts under året skannats in istället för att kopieras. Under en kortare tid har två extraanställda hjälpt till med skanningsarbete för att avlasta fast personal. Effektiviseringen ligger i linje med det stora digitaliseringsprojektet Geodigitalia som har startat under året och där syftet är att digitalisera all prospekteringsinformation som finns lagrad i arkivet vid Mineralinformationskontoret.

Statistik avseende geologiska prover, utlåning, besök, rapporter för prospektering m.m. framgår av tabellerna 6 och 7.

Foto: SGU

I oktober startade projektet Geodigitalia. Två medarbetare, en projektledare och en geovetare, har anställts och de har påbörjat sitt arbete i Malå. För projektledaren Lena Kjällgren rivstartade arbetet med sortering av de geofysiska kartor som ska skickas till skanning och digitalisering externt.

Förbättring och utveckling

Den 2 april 2007 invigde näringsminister Maud Olofsson den nya utbyggnaden av det Nationella borrhärlnearkivet i Malå. Utbyggnaden har gjort det möjligt för SGU att återigen kunna ta emot borrhärlor från företagen. Inom projektet Geodigitalia har man under året arbetat fram en detaljerad projektspecifikation. I denna specificeras arbetsuppgifter, delmål, leveranser, resursbehov och tidsplan. SGU fick i samband med invigningen av Nationella borrhärlnearkivet beskedet att regeringen skjuter till 3 miljoner kronor under en treårsperiod. SGU har också sökt och beviljats totalt 9 miljoner kronor från länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten för projektet. Det startades formellt den 1 oktober och hittills har två personer rekryterats, varav en projektledare. Geodigitalia kommer under perioden 2007–2011 att bedrivas vid filialen i Malå.

Vad gäller SGUs samlingar av geologiskt material, till exempel bergartsprover, borrhärlor och fossil, har satsningen på att digitalisera informationen om framför allt äldre insamlat material fortsatt. Bland annat är information om borrhärlor från yngre sedimentära bergarter nu inlagrad i databas (dessa kärnor förvaras i Eggebyholm utanför Uppsala). Syftet är att öka tillgängligheten till materialet, både

internt och externt. Detta arbete gör det också möjligt att exponera materialet via SGUs externa webbplats.

Vid Riksarkivets inspektion av arkivet i Stockholm den 29 maj 2006 påtalades brister vad gäller arkivlokalen, som egentligen är ett skyddsrum. Detta ledde till att allt arkivmaterial under 2007 flyttades till SGUs centralarkiv i Uppsala och till Riksarkivet – något som gjordes möjligt genom en extra satning på att gallra, systematisera och skanna materialet.

PRODUKTFRAMSTÄLLNING, INFORMATION, MARKNADSFÖRING OCH TILLHANDAHÅLLANDE

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

SGU skall redovisa genomförda aktiviteter för marknadsföring av geologisk information.

SGU satsar långsiktigt på produktframställning, information, marknadsföring, kundservice och försäljning av geologisk information. Syftet är att tillgodose såväl offentliga som privata organisationers behov och att bredda användningen av geologisk information. En etablerad kundsamverkan har bidragit till ökad kännedom om nytan med geologi och till ökad användning av geologisk information. Utöver detta har dessutom Mineralinformationskontoret i Malå till särskild uppgift att marknadsföra Sverige som ett intressant prospekteringsland.

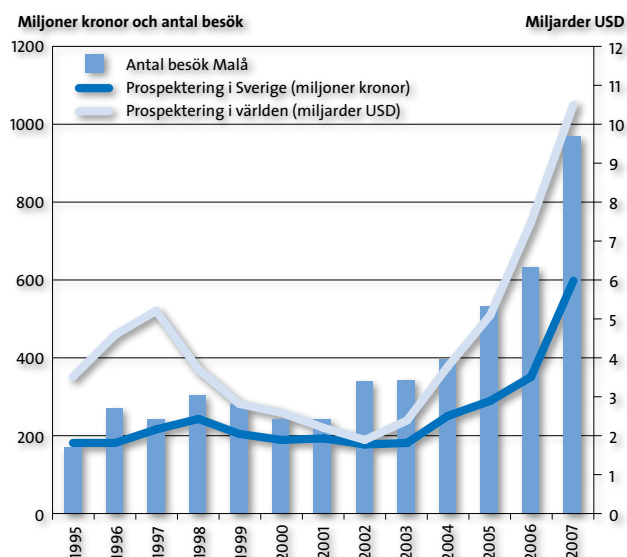
Fossil ur SGUs samlingar (trilobit från den kambriska eran).

Löpande verksamhet

Resultaten från den insamlade geologiska informationen hämtas ur SGUs databaser och sammanställs till digitala och tryckta produkter, såsom kartor, rapporter och karttjänster på SGUs webbplats. Årets verksamhet har genererat ett femtiotal produkter (utöver rapporter) vilket är något färre än planerat. Statistik över framställda produkter för 2007 finns i tabell 5.

SGUs bibliotek är Sveriges största geobibliotek och tillhandahåller geologisk information i form av tidskrifter, böcker och kartor till både egen personal och externa användare. Via SGUs intranät är ca 2 000 tidskrifter åtkomliga on-line och närmare 200 tidskrifter finns i pappersversion i biblioteket. Bibliotekets länestatistik framgår av tabell 6. Orsaken till den tillfälliga nedgången år 2006 är att antalet lån till studenter minskade på grund av färre studerande vid universitetets geovetenskapliga utbildning.

Återigen har besöksfrekvensen slagit nya rekord vid Mineralinformationskontoret i Malå, se figur 4. Antalet besök uppgick till 968 vid december månads utgång, att jämföra med förra årets rekord med 631 besök. Intresset är stort för basmetaller och uran, men också för till exem-

Figur 4. Utvecklingen av antalet besök vid Mineralinformationskontoret i Malå. Siffror över investerat belopp i prospektering i Sverige samt totalt i världen visas som jämförelse.

Tabell 5. Produktframställning.

	2007	2006	2005
Berggrundsgeologi			
Berggrundskartor, skala 1:50 000 och 1:100 000	6	12	24
Beskrivningar till berggrundskartor, skala 1:50 000 och 1:100 000	0	1	0
Berggrundskartor, skala 1:250 000 och 1:500 000	4	0	3
Beskrivningar till berggrundskartor, skala 1:250 000 och 1:500 000	0	1	2
Bergkvalitetskarter m. beskrivning, skala 1:50 000	11	1	2
Jordartsgeologi			
Jordartskartor, skala 1:50 000, 1:100 000	3	6	9
Beskrivningar till jordartskartor, skala 1:50 000, 1:100 000	2	4	0
Geoturistkarta	0	0	2
Hydrogeologi			
Grundvattenkartor, skala 1:50 000	10	3	0
Beskrivningar till grundvattenkartor, skala 1:50 000	5	3	2
Grundvattenkartor, skala 1:250 000	0	0	2
Beskrivningar till grundvattenkartor, skala 1:250 000	0	0	2
Geokemi			
Geokemikartor	2	1	5
Maringeologi			
Maringeologisk karta, skala 1:100 000	0	1	2
Övriga produkter			
Övriga publikationer	7	9	6
Karttjänster på Internet	1	2	3
SGU-rapporter	39	25	38
Summa	90	69	102

pel molybden, wolfram, tellur, niob, tantal och rhenium. Dessa är metaller med hög smältpunkt som används inom den högteknologiska industrin. Marknadsföring av möjligheterna till prospektering i Sverige har som tidigare år gjorts genom att SGU har deltagit i en av de viktigaste internationella mässorna – PDAC, Prospectors and Developers Association of Canada – ett årligt internationellt prospekteringsmöte i Toronto, Kanada. SGU har även varit med i organisationskommittén för FEM, Fenno-scandian Exploration & Mining, i Finland och deltagit i

Tabell 6. Statistik avseende besök, utlånning och förfrågningar.

	2007	2006	2005
Antal besök (samlingarna i Uppsala)	24	19	20
varav externa	24	18	17
Antal förfrågningar (samlingarna i Uppsala)	18	40	32
Antal lån (samlingarna i Uppsala)	316	915	241
Antal lån (biblioteket i Uppsala)	8 360	5 420	8 524
varav externa	4 160	2 620	5 433
Antal besök (Malå)	968	631	532
varav prospektörer	704	494	413
Antal utlånade prospekteringsrapporter (Malå)	803	1 087	921
Antal förfrågningar (Malå)	333	275	263
Antal bokade dagar karteringsutrymme (Malå)	560	296	203
Provtagen kärna, meter (Malå)	1 453	204	0

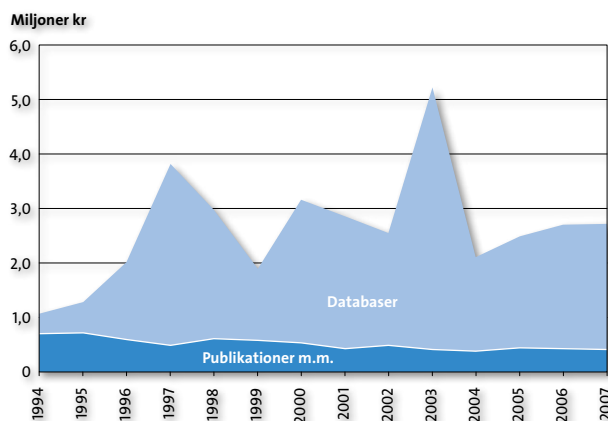
Tabell 7. Statistik avseende arkivering av geologiska prover samt rapporter för prospektering m.m.

	2007	2006	2005
Datalagrade parameter- och bergartsprover (Uppsala)	6 472	7 323	11 202
Datalagrade fossil (Uppsala)	361	420	423
Antal arkiverade rapporter (Malå)	59	331	223
Inlagrade borkärnor, meter (Malå)	9 464	1 628	8 117

FEM-mässan i slutet av året. FEM är norra Europas största prospekteringsmessa och den hålls vartannat år.

Under året har SGU deltagit i den nationella GIS/IT-mässan Kartdagarna på ELMIA i Jönköping, som arrangeras av Kartografiska sällskapet. Syftet var att marknadsföra SGUs produkter till de olika användarna på framför allt kommuner och länsstyrelser.

I syfte att sprida information och kunskap om geologi liksom om geologins betydelse för samhället har SGU deltagit i EU-projektet *Temaväg geologi*, som länsstyrelsen i Västernorrland bedriver. Projektet avslutades under året och SGU har levererat allmän geologisk information, beskrivningar till geologiska besökslokaler samt en animation med paleogeografi (hur landskapet utvecklats efter senaste nedisningen) över hela Västernorrland. Delar av informationen finns tillgänglig på www.geologivagen.se.

Figur 5. Försäljningen av databaser och publikationer (kartor, beskrivningar, rapporter, populärvetenskapliga böcker, affischer, stenlådor m.m.). Intäkternas stora variationer mellan åren är dels ett resultat av mer omfattande satsningar gentemot kunder inom den offentliga sektorn, dels ett resultat av intresset för prospekteringsinformation. De höga utfallen som utmärker år 1997 och 2000 är resultatet av avtal med Försvarsmakten medan 2003 och 2007 återspeglar de avtal som då tecknades med landets länsstyrelser.

I samband med Linnéjubileet har SGU tagit fram material i form av en utställning och en broschyr på svenska och engelska som belyser Linnés insatser för geologin men också geologins betydelse i samhället idag. Materialet har haft stor exponering och ca 14 000 broschyrer har spridits.

Geologins dag arrangerades för sjunde året i rad. SGU ordnade aktiviteter för allmänheten på huvudkontoret i Uppsala och på filialerna samt medverkade bland annat på Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm. Fokus låg på hur den geologiska kunskapen och informationen på olika sätt används i samhället.

Kartplan för 2007 produceras liksom tidigare i samarbete med Lantmäteriet, SMHI och Sjöfartsverket.

SGUs webbplats har kontinuerligt uppdaterats med nyhetsnotiser och annan information. Under året har också ett första steg tagits för att ytterligare anpassa webbplatsen till de olika användarna av geologisk information (läs mer under Förbättring och utveckling, sid. 23).

Statistik över utlånat material, inlagrad information, antal studiebesök och besök på SGUs webbplats m.m. framgår av tabellerna 6 och 7. Framställning av informationsmaterial, webbsidor, deltagande i mässor m.m. framgår av tabell 8.

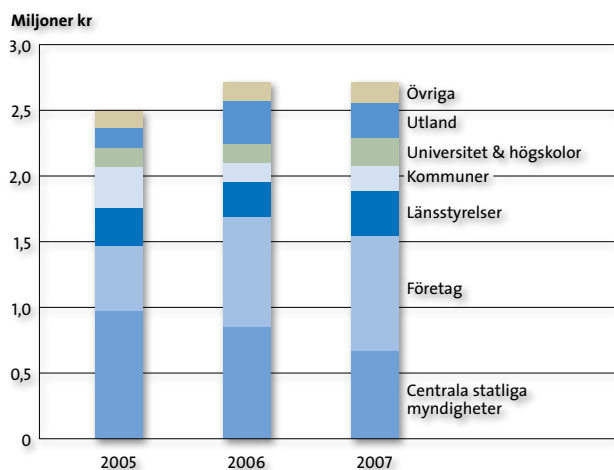
Tabell 8. Framställning av informationsmaterial, webbsidor, deltagande i mässor m.m.

	2007	2006	2005
Annonser (exkl. prosp.branschen)	20	10	19
Foldrar	4	3	2
Informationsblad	26	4	27
Kartkatalog	1	1	1
Nationella och internationella mässor	1	1	2+1
Besökare vid SGU-arrangemang under Geologins dag	735	400	440
Besök på SGUs webbplats	378 000*	305 000*	269 000*
Varav karttjänster	56 326	55 724	49 155
Tidskrift – Grundvatten	0	0	1
Studiebesök vid SGU	58	154	329
Annonser för prospekterings-branschen	2	2	3
Informationsdagar för prospektörer	16	20	11
Internationella prospekteringsmässor	2	2	2
Länder på sändlista för prospektörer	19	19	18
Nationella prospekteringsmässor	2	2	3
Producerade nyhetsbrev för prospektörer	3	2	3
Adressater för nyhetsbrev för prospektörer	242	275	248

* Uppskattade siffror. Observera att webbstatistik har en säkerhet på ± 10 procent.

Genom kundsamverkan skapas goda förutsättningar för en dialog med användarna som bidrar till att säkerställa nyttan av den avtalade tillgången till geologiska databaser och kompetens. Den etablerade samverkan som finns med landets länsstyrelser, Försvarsmakten, Vägverket m.fl. har bland annat resulterat i utökad och anpassad tillgång till geologisk information via avtal.

Den fördjupade studien av länsstyrelsernas användning av avtalad tillgång till geologisk information som genomfördes förra året har resulterat i en ny överenskommelse med utökad tillgång till geologisk information. Den nya överenskommelsen täcker de behov av kompletteringar som framkom i den fördjupade studien, både vad avser informationslag och anpassningar av de olika informationslagen. Länsstyrelserna har nu tillgång till merparten av den information som SGU äger och förvaltar.

Figur 6. Intäkternas fördelning efter kundgrupper åren 2005–2007.

En fortsatt stor efterfrågan på tillgång till geologiska databaser har medfört ökad användning av geologisk information vilket i sin tur har resulterat i ökade krav på kundstöd och service avseende data från SGU.

Årets intäkter av försäljning av digital och analog geologisk information uppgår till ca 2 700 tkr. Försäljningen av information från SGUs databaser och publikationslager framgår av figur 5. Intäkternas fördelning efter kundgrupper framgår av figur 6.

Förbättring och utveckling

Förbättrings- och utvecklingsarbetet har koncentrerats till de utpekade förbättringsområden som framkom i förra årets kundenkät avseende SGUs produkter och tjänster. Särskilt prioriterat har det bland annat varit att göra produkterna mer begripliga för en bredare användarkrets, att förtydliga och exemplifiera nyttan med olika typer av geologisk information samt att se till att informationen är lättillgänglig.

Den automatiserade rutinen för framställning av kartutskrift – KAGE – har under året utvecklats så att lokala jordartskartor och berggrundskartor nu kan plottas. Därutöver har gränssnittet utvecklats ytterligare och möjligheten att plotta kartor i A3-format implementerats.

Förbättringsarbetet inom produktframställningen har särskilt fokuserat på att minska produktionstiden för varje

Grundvattenborringar i närheten av sjön Stråken i Mullsjöområdet. Borringarna görs i samarbete med AB Mullsjö brunnborring.

produkt genom att identifiera vilka problem som ofta förekommer i samband med produktionen. Dessutom har en utredning om framtida produktionsverktyg påbörjats.

Vad gäller webbplatsen har innehållet, strukturen och de tekniska lösningarna setts över och utvecklats. Några exempel är:

- de nya, riktade kundingångarna som ska lotsa besökarna till den information de söker,
- omarbetade webbtexter som förtydligar nytta och användning av geologisk information inom olika samhällsområden,
- uppbyggnad av en produktkatalog, som kommer att ge bättre möjligheter att söka information,
- förtydligad koppling mellan SGUs karttjänster och information om SGUs databaser,
- förbättrade möjligheter att få kompletterande och fördjupad information vid kontakt med SGU.

Förändringarna baseras framför allt på de synpunkter som kommit fram i den användarundersökning som gjorts bland webbplatsens besökare under 2007. De nya

mallar som införts under året innebär att webbplatsen är lättare att använda för besökarna, men också att SGU har ett effektivare verktyg för att publicera olika typer av information.

I syfte att förenkla och bredda användningen av geologisk information, främst inom kommuner och länsstyrelser, har produkter med tematiskt innehåll tagits fram på försök.

TILLSTÅNDSGIVNING

Under år 2007 har sammanlagt 81 tillståndsärenden handlagts. Fördelningen av ärendena över perioden 2004–2007 med hänvisning till tillämpad lag framgår av tabell 9.

Antalet ärenden från Kustbevakningen som gäller kontinentalsockellagen har även under 2007 fortsatt att öka. Dessa ärenden gäller bottenundersökningar, sjömätning m.m. på svensk kontinentalsockel samt ansökningar om tillträde till svenskt territorialhav och svensk ekonomisk zon för utländska forskningsfartyg.

Regeringen har gett SGU i uppdrag att enligt kontinentalsockellagen bereda en ansökan om tillstånd att utföra bottenundersökningar för en naturgasledning mellan Norge och Sverige, att bereda en ansökan om tillstånd att lägga ut fiberoptisk kabel från Västervik till Visby respektive från Oskarshamn via Öland till Visby, att bereda en ansökan om undersökningstillstånd för eventuell etablering av vindkraft inom Finngrundens samt att bereda en ansökan om undersökningstillstånd för att utvärdera potentialen för vågkraft i tre områden utanför Kungshamn på västkusten.

Under året har tre ansökningar om upplåtelse enligt rennäringslagen beviljats av SGU. Det gäller en moräntäkt och en bergtäkt, båda i Jämtlands län samt en grustäkt i Norrbottens län.

Inventering och detaljavgrensning av riksintressanta fyndigheter som enligt 3 kap. 7 § 2 st. miljöbalken ska skyddas mot åtgärder som kan försvåra utvinning av mineral fortsätter. Följande riksintressen har detaljavgrensats:

- kvartssandfyndigheten Brogården i Habo kommun,
- Garpenbergsgruvorna i Hedemora kommun,
- kvartssandfyndigheten Hjärtasöla–Almesåkra–Norrgrård i Nässjö kommun,
- kvartssandfyndigheten Eriksdal i Sjöbo kommun,

- porfyrfyndigheten Adelöv–Nostorp i Tranås kommun och
- kalkstensfyndigheten Albrunna i Mörbylånga kommun.

REMISSARBETE m.m.

Under år 2007 har sammanlagt 444 remisser handlagts. Fördelningen av remisserna över perioden 2004–2007, sorterade efter avsändare, framgår av tabell 10.

Nära hälften av SGUs remissyttranden har lämnats till landets länsstyrelser. Den största andelen av dessa yttranden, mer än 80 stycken, gäller föreslagna naturreservat. Länsstyrelserna i Västerbottens län och Norrbottens län har varit särskilt aktiva när det gäller att inrätta naturreservat under det gångna året. I de flesta fall har SGU tillstyrkt, men har som regel haft synpunkter på beskrivningarna av geologin i det aktuella området. Om ett föreslaget område kan vara av intresse för prospektering har SGU begärt att undantag för prospekteringsverksamhet ska skrivas in i reservatsföreskrifterna eller avstyrkt att naturreservat inrättas.

Tabell 9. Tillståndsärenden fördelade på tillämpad lag åren 2005–2007.

	2007	2006	2005
Minerallagen	1	1	4
Torvlagen	32	22	28
Kontinentalsockellagen	38	63	46
Rennäringslagen	10	25	22
Miljöbalken	0	0	5
Allmänt mineral	0	5	9
Totalt	81	116	114

Tabell 10. Antal besvarade remisser åren 2005–2007.

	2007	2006	2005
Länsstyrelser	192	119	167
Kommuner	49	39	31
Departement	29	24	15
Vägverket	17	14	13
Banverket	18	18	12
Naturvårdsverket	39	15	18
Domstolar	31	23	– ¹
Övriga	69	73	54
Totalt	444	325	310

¹ Domstolar ingick i kategorin Övriga under 2005.

De myndigheter som ansvarar för de olika nationella miljökvalitetsmålen har under året arbetat med att ta fram en fördjupad utvärdering av miljömålsarbetet. Detta har även lett till ett antal remisser. Särskilt intressant för SGU har Kemikalieinspektionens rapport om miljökvalitetsmålet *Giftfri miljö* varit, där SGU i sitt yttrande har gett ett antal förslag avseende den framtida hanteringen av förorenade områden.

Bland de infrastruktursatsningar som SGU har yttrat sig över kan nämnas den planerade hamnen Norviksudden utanför Nynäshamn med tillhörande industrispår, Norrbottenabanan och anläggningsarbeten i Uddevalla hamn.

Citybanan i Stockholm har genererat ett antal yttranden till miljödomstolen. Ett annat projekt av särskilt intresse är ny väg och järnväg förbi Kiruna.

SGU har vidare yttrat sig till miljödomstolen i mål angående tillstånd för att leda bort grundvatten från berggrunden vid Värtaverket i Stockholms kommun samt angående tillfälligt tillstånd till fortsatt bortledande av grundvatten från arbetstunnel vid byggandet av järnvägstunneln genom Hallandsås.

SGU har fått ett antal remisser från kommuner och länsstyrelser som gäller förslag att inrätta vattenskyddsområden och skyddsföreskrifter för grundvattentäkter. Ett antal av dessa ärenden överklagas och genererar därför remisser från miljödomstolar och miljööverdomstolen.

SGU har även lämnat remissvar om bearbetningskoncessioner i anslutning till lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter.

BALANCE – SAMARBETE FÖR ETT HÅLLBART NYTTJANDE AV ÖSTERSJÖN

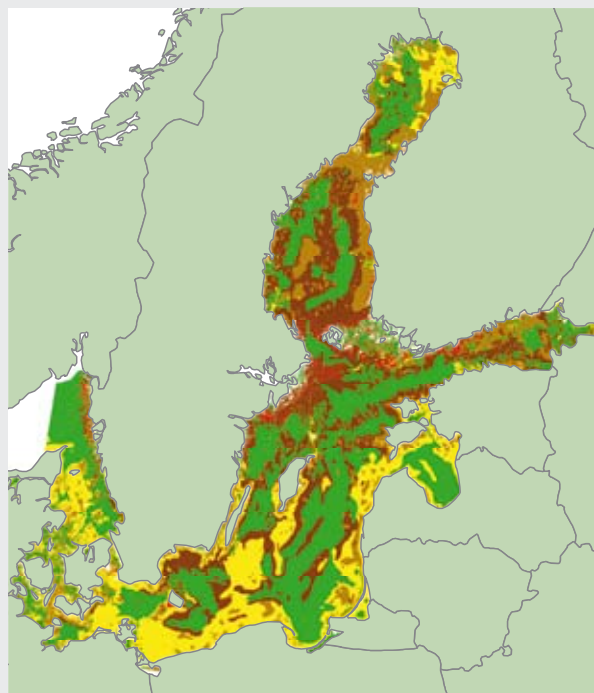
I det EU-finansierade INTERREG-projektet BALANCE (Baltic Sea Management – Nature Conservation and Sustainable Development of the Ecosystem through Spatial Planning) samverkar SGU tillsammans med andra organisationer, myndigheter, forskare m.fl. i länderna i Östersjöregionen. Syftet är att ta fram verktyg för ett långsiktigt hållbart nyttjande och förvaltning av Östersjön, Kattegatt och Skagerrak.

Det innebär bland annat att samla in, tillgängliggöra och harmonisera redan befintlig kunskap om den marina miljön, men också att utnyttja denna kunskap för att ta fram metoder för att identifiera skyddsvärda marina områden. I projektet har "blå korridorer" utvecklats vilket är havens motvarighet till gröna korridorer på land, dvs. områden som länkar skyddade områden till varandra.

SGU har inom projektet arbetat med att säkra att olika typer av geologisk information från olika leverantörer och olika länder kan användas tillsammans. Ett av resultaten från detta arbete är en marin-geologisk karta över Skagerrak, Kattegatt och Östersjön, där geologisk information och nomenklatur från olika länder är harmoniserad till fem ytsedimentklasser. Denna karta har sedan använts, tillsammans med andra fysiska parametrar såsom batymetri, salthalt i vattnet och ljusförhållanden, för framställning av marina landskapskartor. Ytsedimentens (substratens) egenskaper har ofta stor betydelse när det gäller förekomst och mängd av olika arter av bottenlevande djur och växter.

SGU har även arbetat med harmonisering av maringeologiska data och EUNIS-klassificering (European Nature Information System) som är en europeisk standard för klassificering av substrat och habitat, samt tagit fram riktlinjer vad gäller internationella protokoll och standarder för undersökningsmetoder inom olika sektorer.

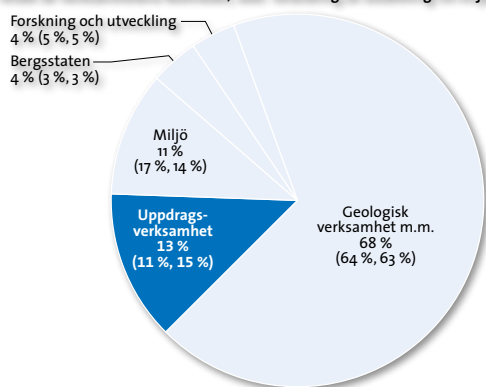
Kartan visar de fem olika sedimentationsklasser som tagits fram i samarbete mellan de länder som deltar i BALANCE.

VERKSAMHETSGREN UPPDRAGSVERKSAMHET

SGU får åta sig uppdrag som har nära samband med den anslagsfinansierade verksamheten och i den omfattning som myndighetsverksamheten tillåter.

Andel av verksamhetens kostnader, exkl. förändring av avsättning till miljösäkringsinsatser

Intäkter och kostnader för Uppdragsverksamhet (tkr)

	2007	2006	2005
Intäkter av avgifter m.m.	25 520	23 215	28 597
Intäkter av bidrag	6 258	4 555	6 587
Finansiella intäkter	1	3	4
Verksamhetens intäkter	31 779	27 773	35 188
Verksamhetens kostnader	-30 601	-27 833	-35 994

NATIONELLA UPPDRAG

Intäkter och kostnader för Uppdragsverksamhet – nationella uppdrag (tkr)

	2007	2006	2005
Intäkter av avgifter m.m.	21 637	22 330	27 5316
Intäkter av bidrag	6 258	4 555	6 587
Finansiella intäkter	1	3	4
Verksamhetens intäkter	27 896	26 888	34 122
Verksamhetens kostnader	-27 054	-26 554	-34 699

MÅL

Bidra till ökad kunskap och kompetens för samhällets behov och effektiva användning av geologisk information.

Uppdragsverksamheten skall vidare bidra till ökad samverkan med andra myndigheter och inriktas mot fortsatt minskad konkurrens med privata aktörer.

Det ekonomiska målet för tjänsteexportverksamheten skall vara full kostnadstäckning. Senast 2011 skall det ackumulerade underskottet vara täckt.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

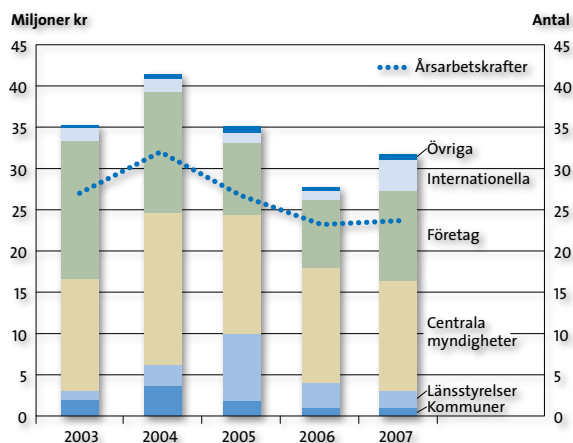
SGU skall redovisa uppdragsvolym, antal arbetade timmar i uppdragsverksamheten, intäkt per kundgrupp samt effekter på myndighetsverksamheten och eventuell konkurrenspåverkan. Vidare skall en beskrivning och analys göras av hur uppdragsverksamheten bidrar till uppfyllandet av målen för berörda verksamhetsområden.

KOMMENTAR

Uppdragsverksamheten har under år 2007 omsatt 31,8 miljoner kronor. Det ekonomiska resultatet är ett överskott med 1,2 miljoner kronor, varav 336 000 kronor i tjänsteexportdelen. Genom att delta i närmare 200 uppdragsprojekt, omfattande 38 000 arbetade timmar, har 145 medarbetare utvecklat sin kompetens och bidragit till att öka kunskapen vid SGU om samhällets behov och användning av geologisk information. Bedömningen är att verksamheten bidragit till ett effektivare genomförande av myndighetsverksamheten inom de mål som ställts upp för verksamhetsområdena Entreprenörskap och företagande, Innovation och förnyelse samt Regler, tillstånd och tillsyn.

Löpande verksamhet

Omsättningen i den nationella uppdragsverksamheten uppgick till 27,9 miljoner kronor, vilket kan jämföras med i regleringsbrevet för år 2007 beräknade 25,0 miljoner kronor. Skillnaden förklaras av att mer arbete utförts inom ramen för vattenförvaltningen samt att större maringeologiska och flyggeofysiska uppdrag tillkommit under året. Årets resultat inom nationella uppdrag är ett överskott med 842 000 kronor. Produktionen i arbetade timmar summerar till 22 årsarbetskrafter, vilket motsvarar 2006 års omfattning.

Figur 7. Olika kundkategoriers andel av omsättningen och beräknat antal årsarbetskrafter i uppdrag.

Största beställare av nationella uppdrag har under året varit Naturvårdsverket och Svensk kärnbränslehantering AB (SKB). Uppdragen för Naturvårdsverket ökade något i omfattning medan SGUs åtaganden för SKB ytterligare minskat. Fördelningen av intäkter per kundgrupp framgår av figur 7. SGUs kunder inom statsförvaltningen svarade för 48 procent av den totala omsättningen i uppdragsverksamheten, att jämföra med 61 procent 2006. Skillnaden förklaras i huvudsak av en kraftigt ökad volym utlandsuppdrag och uppdrag för företagskunder under året.

Myndighetssamverkan

Inom ramen för förvaltningen av vattenmiljön och med finansiering via Naturvårdsverkets anslag har SGU fortsatt arbetet med att utveckla databasen för vattentäkter och grundvattenförekomster (DGV) och att bistå vattenmyndigheterna med att ta fram hydrogeologiskt underlag till vattenförvaltningen. Vidare har underlag tagits fram till SGUs uppdrag av regeringen att redovisa förslag till hur det kommande grundvattendirektivet kan genomföras i svensk rätt.

På uppdrag av Naturvårdsverket har arbetet med den nationella miljöövervakningen av grundvatten fortsatt liksom datavärdskapet för grundvatten och marina miljö-

kemiska data. Miljöövervakning har genomförts i samverkan med Naturvårdsverket, vattenmyndigheten i norra Östersjön och länsstyrelsen i Stockholms län. Tillsammans med Naturvårdsverket och Socialstyrelsen har vattenanalyser från enskilda brunnar samlats in och datalagrats samt förekomsten av uran och metaller i dricksvatten undersökts.

Med finansiering via Naturvårdsverket har SGU påbörjat arbetet med ett regeringsuppdrag som omfattar analys och konvertering av insamlade data om havsbottenarnas geologi. Inom havsmiljöarbetet har SGU också gett stöd i Naturvårdsverkets uppdrag av regeringen att utreda möjligheterna till ökad syrehalt och minskat sedimentläckage av fosfor i Östersjöns bottenvatten. Vidare har SGU för Naturvårdsverket bidragit med överföring av maringeologiska kartdata till det biologiska substratklassificeringssystemet EUNIS. För SMHI har bottenprovtagning och analys av prover från två områden i södra Östersjön genomförts. I samarbete med SMHI och Högskolan i Kalmar har kustvattenkontroller av miljögifter genomförts på uppdrag av Vattenvårdsförbundet i Kalmar län. Vidare har SGU gett stöd till länsstyrelsen i Stockholms län i arbetet med att starta ett miljöövervakningsprogram för miljögifter i sediment.

SGUs samverkan med Naturvårdsverket inom arbetet med förorenade områden har fortsatt att utvecklas, med hantering av såväl principiella som objektspecifika frågor i samarbete med länsstyrelserna och Naturvårdsverket. I samverkan med SSI bidrar SGU till verksamheten med att upprätthålla den nationella strålskyddsberedskapen. För Statens geotekniska institut (SGI) och Haverikommisionen har SGU tagit fram en geologisk beskrivning av skredområdet vid väg E6 i Småland, Bohuslän. I övrigt har SGU bistått regeringens Hallandsåskommitté samt Vägverket och Banverket med underlag och rådgivning i anslutning till olika infrastrukturprojekt.

Övriga uppdrag

Under 2007 har SKBs platsundersökningar för ett djupförvar i Östhammars och Oskarshamns kommuner avslutats. SGU deltar i det fortsatta arbetet med sammanställning, analys och modellering av det geologiska underlaget.

För olika konsult- och entreprenadföretag har SGU tagit fram geologiskt underlag inom flera infrastrukturprojekt, bland annat bygget av Citytunneln genom Malmö. För Helsingborgs stad har en tidigare framtagen geologisk modell inför en tänkt tunnel för järnvägen uppdaterats utifrån nya geotekniska undersökningar.

Maringeologiska undersökningar av bottenförhållanden har genomförts som underlag för miljökemiska studier, för en planerad rysk–tysk gasledning, för utredningar av farleder och tipplatser för muddermassor, för vindkraftsetableringar och för en försöksanläggning för vågkraft. Även geologisk dokumentation av ett fjällområde har genomförts inför en planerad vindkraftsetablering.

I anslutning till den geologiska undersökningsverksamhet som SGU bedriver på Gotland har flera uppdrag utförts, bland annat sammanställningar av radoninformation och grundvattenförhållanden för Gotlands kommun, framtagande av geologisk information och utbildning för cementindustrin samt sammanställningar av borrhdata för ett oljeprospekteringsbolag.

För Värmdö, Örebro och Karlstad m.fl. kommuner har SGU tagit fram planeringsunderlag för skydd av grundvatten och lokalisering av grundvattentäkter. För bevattningsföretag på Listerlandet har SGU bidragit med stöd vid provpumpningar av bevattningsbrunnar samt utvärde-

ringar och ansökningar om miljötillstånd för vattenuttag. Inom kursverksamheten har utbildningen av brunnaborrare fortsatt med ca sextio deltagare och för Försvarsmakten har en kurs i grundläggande marklära genomförts med befäl inom Nordic Battlegroup.

Tävlingen Norrlands Mineraljakt har under året bedrivits i samarbete med länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Jämtlands och Gävleborgs län, med syftet att få fram nya mineraluppslag som kan leda till gruvetableringar och skapa arbetstillfällen i Norrlands-länen. För ett prospekteringsföretag har bland annat en detaljerad flyggeofysisk mätning genomförts, en handbok för utveckling av mineralfyndigheter tagits fram och i övrigt ett antal mineralbestämningar gjorts och sammanställningar av prospekteringsuppslag tagits fram.

Effekter och bidrag till måluppfyllande

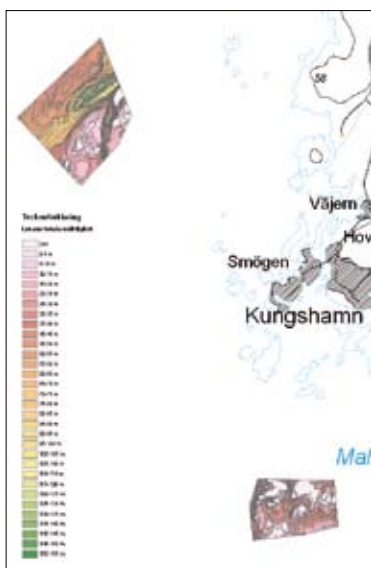
Uppdragen har i huvudsak bedrivits med fokus på ”rätt” kunder och kundbehov utifrån fastställd policy för verksamheten, främst avseende samverkan med andra myndigheter och uppdrag som innebär en utveckling av samhällets tillämpning av geologisk information. Liksom föregående år har endast en mycket liten del av verksamheten utgjorts av direkt konkurrensutsatta uppdrag.

Som ett mått på effekterna på myndighetsverksamheten i form av kompetensutveckling och ökad kunskap om samhällets behov och användning av geologisk information används antalet medarbetare i uppdragsprojekt. Under året har 145 geologer, geofysiker, civilingenjörer m.fl. deltagit i närmare 200 projekt. Av dessa 145 medarbetare har 61 fungerat som projektledare med ansvar mot kund.

Bedömningen är att verksamheten har bidragit till att skapa goda möjligheter för företagande och ökat nyföretagande inom verksamhetsområdet Entreprenörskap och företagande, bidragit till ökad kunskap och kompetens inom verksamhetsområdet Innovation och förnyelse samt bidragit till att säkerställa goda grundläggande förutsättningar inom näringslivet inom verksamhetsområdet Regler, tillstånd och tillsyn.

I uppdragen för SKB bidrar SGU med att utveckla geologisk kunskap i den för samhället angelägna frågan om lokaliseringen av ett djupförvar för använt kärnbränsle.

SGU har på uppdrag av Seabased Industry AB (SIAB) gjort maringeologiska undersökningar i syfte att ta fram underlag för framtida vågkraftsanläggningar. Materialet, som består av ytsedimentkartor och sedimentmäktighetskartor, är tänkt att fungera som underlag både för miljökonsekvensbeskrivningar och för att planera placering, utformning och förankring. Kartan till höger visar den totala sedimentmäktigheten som ligger ovanpå urberget.

Genom dessa uppdrag erhålls också ny detaljerad kunskap om landets geologiska förhållanden, och nya metoder för undersökning och hantering av geologisk information kan utvecklas. SGUs uppdrag inom malm- och mineralområdet tillför efterfrågad geologisk kunskap och information för gruv- och mineralindustrin, vilket bidrar till främjandet av en hållbar ekonomisk tillväxt och en ökad sysselsättning genom fler och växande företag.

SGUs uppdrag inom den nationella miljöövervakningen, utvecklingen av förnyelsebar energi, havsmiljöarbetet, vattenförvaltningen och arbetet med förorenade områden bidrar till ett mer hållbart nyttjande av landets naturresurser samt har en nära koppling till och utgör en nödvändig grund för de myndighetsuppgifter SGU har inom dessa områden. Den samverkan med centrala och regionala myndigheter som byggts upp har fortsatt bidragit till en effektivare offentlig verksamhet inom vattenförvaltningen och arbetet med att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen.

INTERNATIONELLA UPPDRAG

Intäkter och kostnader för Uppdragsverksamhet – internationella uppdrag (tkr)

	2007	2006	2005
Intäkter av avgifter m.m.	3 883	885	1 066
Verksamhetens intäkter	3 883	885	1 066
Verksamhetens kostnader	-3 547	-1 279	-1 295

SGU har under året bedrivit större utlandsuppdrag i Angola, Uganda och Ukraina. Omsättningen i den internationella uppdragsverksamheten uppgick till 3,9 miljoner kronor, att jämföra med i regleringsbrevet för 2007 beräknade 1,2 miljoner kronor. För den större uppdragsvolymen svarar mer omfattande åtaganden än förväntat i Angola och Uganda. Årets resultat i verksamheten är ett överskott med 336 tkr. Produktionen i årsarbetskrafter uppgick till 1,8 att jämföra med 0,5 år 2006 och 0,4 år 2005.

I Angola bidrar SGU med utvecklingsstöd i form av utbildning och rådgivning till en statlig organisation, Empresa Nacional de Diamantes de Angola (Endiama), inom landets mineralsektor. Uppdraget finansieras av Interna-

tional Gold Exploration (IGE) och är en del av ett avtal mellan IGE och Endiama som omfattar prospektering efter diamanter inom ett flertal koncessionsområden och även exploatering av de fyndigheter som kan bli resultatet av prospekteringen. Under året har utbildning i grundläggande geologi, geofysik och prospekteringsteknik genomförts i Angola, bland annat i anslutning till geofysiska flygmätningar som görs i Moxicoprovinsen av Geologiska forskningscentralen i Finland. Under hösten hölls ett sex veckor långt utbildningsprogram i Uppsala med 16 deltagare från Angola som gavs fördjupade kunskaper inom geologi, geofysik och geografisk informationsbehandling.

Tillsammans med Hifab/Swedish geological deltar SGU i uppbyggnaden av ett geologiskt museum och samlingar i Uganda. SGUs insats är en del i uppbyggnaden av landets geologiska undersökning, ett projekt som ingår i en större satsning på mineralsektorn i landet, finansierat av bland annat Världsbanken.

I samarbete med SSI och på uppdrag av Sida har SGU arbetat med kunskapsöverföring inom undersökning av naturlig strålning och radonriskkartering i Ukraina. I uppdraget har också ingått att medverka i en konferens om naturlig strålning och radon i Kiev.

Effekterna av den internationella uppdragsverksamheten har främst varit kompetensutveckling vid SGU och ett bidrag till exporten av det svenska förvaltningskunnandet.

Gammaprävningsmätning med spektrometer i Ukraina. Med på bilden är lokala byrepresentanter, distriktsläkare och anställda vid The Marzeev Institute of Medical Ecology Academy of Medical Sciences.

Foto: Britt-Marie Ek, SGU

Verksamhetsområde Innovation och förnyelse

Näringspolitiken syftar till att stimulera tillväxten i landet, bland annat genom ökad kunskap och kompetens inom olika områden. Både genom egen forskning och utveckling och det stöd som SGU ger till geovetenskaplig forskning, bidrar SGU till att skapa ett effektivt flöde från grundforskningen över till utvecklingsarbete och användning av geologisk kunskap och information.

MÅL

Ökad kunskap och kompetens så att tillväxt, innovationer och företagsutveckling stimuleras.

KOMMENTAR

SGU bedömer att verksamheten under året har bidragit till att uppfylla målet för 2007.

VERKSAMHETSGREN FORSKNING OCH UTVECKLING

Verksamhetsgrenen Forskning och utveckling omfattar dels stöd till geovetenskaplig forskning vid universitet och högskolor, dels forskning och utveckling som bedrivs inom SGU.

MÅL

Främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning, tillämpad forskning och kompetensutveckling. Utarbeta, utveckla och införa ny kunskap och nya arbetsmetoder vid SGU.

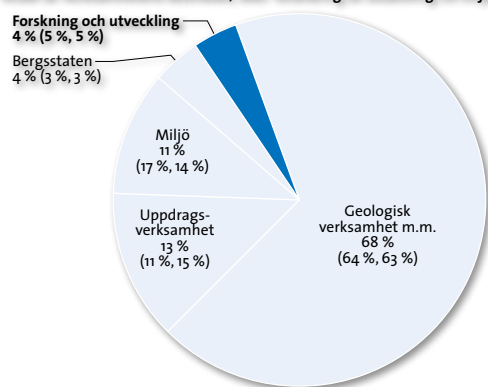
ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

SGU skall redovisa verksamhetens omfattning, väsentliga externa projekt som fått stöd, antalet projekt fördelat på kvinnor och män för extern respektive intern FoU. Vidare skall SGU redovisa de förändringar eller effektiviseringar som genomförts i SGUs verksamhet som ett resultat av de interna FoU-projekten genomförda under 2006 respektive 2007.

KOMMENTAR

Resultaten från forskningsprojekt har kommit till användning i SGUs verksamhet och bedöms även ha bidragit till andra organisationers och industriföretags verksamhet.

Andel av verksamhetens kostnader, exkl. förändring av avsättning till miljösäkringsinsatser

Intäkter och kostnader för Forskning och utveckling (tkr)

	2007	2006	2005
Intäkter av anslag 38:5 ap 1	9 317	9 838	11 941
Intäkter av avgifter m.m.	0	115	515
Intäkter av bidrag	499	1 266	313
Verksamhetens intäkter	9 816	11 219	12 769
Verksamhetens kostnader	-9 809	-11 227	-12 761
Intäkter av anslag 38:6	5 330	5 284	5 231
Medel som erhållits från myndighet	5 000	0	00
Lämnade bidrag	-10 330	-5 284	-5 231

STÖD TILL GEOVETENSKAPLIG FORSKNING VID UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR

Löpande verksamhet

SGU tilldelades i regeringens forskningspolitiska proposition (1989/90:90) rollen som sektorsorgan för stöd till tillämpad geovetenskaplig forskning och riktad

SGU bidrar till ett effektivt flöde från grundforskning till tillämpning.

grundforskning. Därigenom stöder SGU årligen sedan budgetåret 1990/91, med ett anslag på ca 5 miljoner kronor, forskningsprojekt vid universitet och högskolor i tillämpad geovetenskaplig forskning eller riktad geovetenskaplig grundforskning kring samhällsviktiga frågeställningar.

Genom detta stöd bidrar SGU till att uppfylla de övergripande målen för forskningspolitiken. Det är viktigt att skapa ett effektivt flöde från grundforskningen över till tillämpad forskning, utvecklingsarbete och tillämpning av geologisk kunskap och information. Stor vikt läggs på tvärvetenskaplig forskning som erbjuder nya infallsvinklar och möjligheter för tillämpning av ny forskningsmetodik för geovetenskapliga data. SGU lägger också vikt vid att finansiera yngre forskare och kvinnliga forskare.

För 2007 inlämnades 60 ansökningar på ca 25 miljoner kronor. Av dessa beviljades 17 projekt från SGU, varav åtta var fortsättningsprojekt. Under 2007 har tre forskningsprojekt slutförts och dokumenterats i särskilda rapporter. Sju projekt har fått uppskov med slutredovisning. Andelen kvinnliga forskare har ökat, se tabell 11.

Regeringen gav under året SGU i uppdrag att i samverkan med industrin och relevanta myndigheter genomföra ett program (MinBaS II) för industrimineral-, ballast- och stenindustrierna. Programmet ska särskilt bidra till utveckling av potentiella innovationsområden, funktionsbaserade högkvalitativa produkter ur industriella mineral och bergarter med speciellt fokus på miljöteknik samt små och medelstora företag. Programmet budget beräknas till ca 55 miljoner kronor. Regeringen har beviljat bidrag med 5 miljoner kronor 2007, 6 miljoner kronor respektive för åren 2008 och 2009 samt 9 miljoner kronor 2010. Bidragen ska transfereras via SGU till programmet.

Projekt som avrapporterats under året

För att kunna bedöma möjligheterna till geotermisk energiutvinning, koldioxidlagring och energilagring be-

hövs kunskap om olika akviferers utbredning i tid och rum (akvifer – geologisk bildning som är så genomsläpplig att grundvatten kan utvinnas). Undersökningar har visat att bland annat förekomsten av sandavsnitt kan ge en stor geotermisk potential. I den berggrund som finns i sydvästra Skåne och södra Östersjön finns flera akviferer av denna typ. Det har dock varit svårt att bestämma dessa akviferers utbredning i tid och rum, bland annat på grund av dateringssvårigheter, och det är i nuläget svårt att korrelera med likartade sandavsnitt söder om Malmö. Det underlag kring dessa frågor som tas fram i ett SGU-finansierat projekt kan bland annat komma att användas i energi- och klimatarbetet.

Ett annat projekt har syftat till att utifrån en sammanställning och utvärdering av torvstratigrafiska data, identifiera eventuella regionala mönster i tillväxten hos torvmarker i norra och centrala Sverige under holocen tid (dvs. tiden efter den senaste istiden). Förändringar i nordliga torvmarkers kolbalans kan ha påverkat atmosfärens innehåll av växthusgaser och därmed även det globala klimatet. Kunskapen om dessa förändringar utgör en av pusselbitarna i klimatdebatten – kunskap som behövs för att kunna ställa äldre tiders klimatförändringar i relation till dagens.

Tabell 11. SGUs stöd till geovetenskaplig forskning.

	2007	2006	2005
Antal mottagna ansökningar	60	63	53
Totalt ansökningsbelopp (Mkr)	25	28	23
Antal beviljade ansökningar	17	17	14
Antal kvinnliga forskare	4	3	1
Totalt utbetalt belopp (Mkr)	5,33	5,28	5,23
Antal avslutade projekt	3	12	4
Genomsnittlig kostnad för avslutat projekt (Mkr)	0,88	0,84	0,48
Antal lic.- och doktorsavhandlingar baserade på projekten	0	2	1
Antal projekt i samarbete med andra forskningsfinansiärer	2	0	0

För samhället är det viktigt med ökad kunskap om kvalitetsegenskaper hos bergmaterialet i samband med baltutvinning. I ett av de projekt som SGU har finansierat har man studerat hur bergartens porstruktur, dvs. totalporositet, porstorleksfördelning och rumslig fördelning, påverkar frostbeständigheten. Målet har varit att ta fram sådan kunskap som kan användas för att utveckla en metod för att bedöma frostbeständighet baserad på primära egenskaper såsom just porositet.

Förbättring och utveckling

Samverkan med svenska universitet och högskolor är av stor vikt. SGU har löpande formella och informella kontakter med universitet och högskolor. För stödet till geovetenskaplig forskning är målen att:

- projekt motsvarande 40 procent av de medel som kommer att beviljas i beredningsprocessen för 2008 är relevanta för hållbart utnyttjande av landets mineral- och grundvattenresurser,
- 25 procent av de projekt som beviljas medel 2008 leds av kvinnliga projektledare.

För 2007 uppnåddes 53 respektive 24 procent.

FORSKNING OCH UTVECKLING VID SGU Löpande verksamhet

Antalet ansökta FoU-projekt och det totala beloppet minskade något jämfört med året innan liksom antalet beviljade projekt samt beloppet för dessa, se tabell 12. Två projekt finansierades delvis med EU-medel (Balance och eWater) samt ett med annan extern finansiering.

Vid de två årliga seminariedagarna där FoU-resultaten presenteras, deltog 120 personer. Även externa föreläsare bjöds in för att presentera aktuella frågor. Dokumentationen från presentationerna finns publicerade i SGU-rapport 2007:3.

Inriktningen på FoU-verksamheten har styrts dels mot verksamheter som syftar till utveckling och anpassning av nya produkter, processer, metoder och system, dels mot geovetenskaplig problemlösning i anslutning till ordinarie verksamhet. I några fall har också stöd till långsiktigt arbete i forskningsfronten givits. Vidare ingår deltagande

och samarbete med olika internationella och nationella organisationer.

Det EU-finansierade (Interreg IIIB) projektet BALANCE (*Baltic Sea management – Nature conservation and sustainable development of the marine ecosystem through spatial planning*) startades 2005 och avslutades under året. Representanter från tjugo organisationer och myndigheter i åtta olika länder har samverkat kring verktyg och styrmedel för ett långsiktigt hållbart nyttjande av Östersjön, Kattegatt och Skagerrak, och bland annat "blå korridorer" identifierades. SGU har svarat för att utveckla en digital portal, specificerat standarder och protokoll samt levererat underlagsdata.

Det eContentplus-finansierade projektet eWater har pågått under året och kommer att avslutas under 2008. Sexton myndigheter, företag och organisationer med medlemmar från fjorton länder samverkar för att åstadkomma en portal för att öka tillgängligheten över nationsgränserna av geologiska data genom att samordna de separata nationella dataseten. Informationen bidrar till implementeringen av grundvattendirektivet och INSPIRE-programmet.

Inom geofysikområdet har SGU bland annat arbetat med:

- Ett treårigt projekt för utveckling av mjukvara till ett nytt portabelt elektromagnetiskt instrument för radio-magnetotellurik. Projektet har avslutats under året.

Tabell 12. FoU vid SGU.

	2007	2006	2005
Antal ansökta projekt	43	52	49
Ansökta belopp (Mkr)	7,8	8,9	7,9
Antal beviljade projekt	30	34	29
Kvinnliga projektledare	8	7	6
Beviljat belopp (Mkr)	4,9	5,4	5,0
Antal under året avslutade projekt	20	28	18
Kostnad under året för avslutade projekt (Mkr)	2,7	2,8	2,3
Genomsnittlig kostnad för avslutat projekt (tkr)	197	221	354
Antal projekt med hel eller delvis EU-finansiering	2	1	2
Antal projekt med annan finansiering	1	3	4
Antal deltagare på seminariedagarna	120	150	68

- En utvärdering av ett antal elektromagnetiska flygmätningsskyltar. Denna har gjorts tillsammans med Uppsala universitet samt flera andra europeiska geologiska undersökningar i ett flerårigt projekt.
- Utveckling av att tolka magnetiska modeller och tyngdkraftsmodeller i syfte att i tredimensionella modeller kunna visualisera mätdata från SGUs flygmätningar.

Inom området miljörelaterad geovetenskap har de flesta av projekten varit kopplade till grundvattenproblematik och SGUs ansvar för miljömålet *Grundvatten av god kvalitet*, som till exempel:

- ett flerårigt arbete med modellering av förutsättningarna för kemisk karakterisering av grundvattenmagasin och deras tillrinningsområden som är under avslutning,
- en studie av den naturliga radioaktiviteten och hälsovärdiga metaller i grundvatten som har avslutats under 2007.

Ett par exempel på projekt inom berggrundsgeologi är:

- geokemisk klassificering av svenska djupbergarter som har studerats i ett flerårigt projekt. Genom att använda statistiska skillnader eller likheter i innehåll av spårelement kan man underlätta klassificeringen av till exempel vissa omvandlade bergarter, som ofta är svåra att särskilja,
- studier av bildningsprocesser, klassificering och deras koppling till fysikaliska egenskaper hos vissa kalkstenar. Detta har gjorts i samband med stora bergarbeten i Malmöregionen. Den s.k. bryozokalkstenens egenskaper skiljer sig från de lager av förkylad kalksten och flinta som är vanliga i området. Gränsdragningarna mellan de olika bergarterna har ständigt varit ifrågasatta under tvister om ersättningsnivåer för entreprenadarbetena.

Vad gäller jordartsgeologi har bland annat:

- studierna av randbildningar och isrörelser samt deras dynamik i Vimmerbyområdet avslutats, och man har kunnat verifiera ett stort antal randmoränliknande ryggar,
- ett stort antal observationer av högsta kustlinjen kopplats samman med en tidigare utvecklad matematisk modell som beskriver tidsställningar i landförhöjningsförloppet. Detta ger en säkrare bild av inlandsisens avsmältning. Resultatet är en delvis ny bild av isav-

smältningen i jämförelse med den tidigare använda lervarvskronologin,

- undersökningar av jordlagren gjorts i syfte att spåra sådana stora förhistoriska jordskalv och förkastningsrörelser, som framför allt skedde i de norra delarna av landet i samband med att den senaste inlandsisen smälte. Förkastningsrörelserna orsakade jordbävningar, vilka ledde till påverkan på de lösa jordlagren, till exempel jordskred. Studierna ger utökad kunskap om den geologiska utvecklingen och berggrundens stabilitet. Under året har ytterligare sammanställningsarbeten av ett mycket omfattande tidigare insamlat datamaterial genomförts. Slutlig publicering beräknas ske 2008.

Förbättring och utveckling

Resultaten från ett flertal projekt som berör grundläggande kunskap om berggrund, jordlager och grundvatten har implementerats och kan användas direkt i insamlingsverksamheten. Detta gäller också flera utvecklingsprojekt som har direkt koppling till insamlingens processer.

Ett nytt instrument för att kartlägga till exempel deformations- och sprickzoner har utvecklats i samarbete med Uppsala universitet. Testmätningar visar att detta elektromagnetiska RMT-instrument (radio-magneto-tellurik) har tillräckligt hög känslighet och planerna är att det kan komplettera och kanske på sikt ersätta den VLF-utrustning som för närvarande används vid SGU.

PRIS FÖR GLACIALGEOLOGISK FORSKNING I NORRLAND
SGU-geologen Robert Lagerbäck fick Geologiska Föreningens Torellpris 2007 för sin framgångsrika glacialgeologiska forskning i Norrland. Föreningens motivation var att Lagerbäck's mångåriga arbete och forskning har lett fram till ett paradigmskifte gällande synen på den senaste inlandsisens påverkan på landskapets utformning i Skandinavien. Geologiska Föreningens Torellpris delas ut vart femte år för att hedra en person som bedrivit framgångsrik forskning

Foto: Kaarina Ringstad, SGU

inom glacialgeologi, polarforskning och närliggande områden.

Modelleringen av förutsättningarna för kemisk karakterisering av grundvattenkemi ska användas vid en kommande utveckling av nya bedömningsgrunder för grundvatten inom EUs ramdirektiv för vatten.

Under året har två databaser över pesticidanalyser, den ena vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, och den andra vid SGU, kopplats samman. Detta innebär att SGU får tillgång till ett stort antal råvattenanalyser samt att ett framtida samarbete avseende insamling, utvärdering och lagring av data över pesticider i grundvatten har etablerats. Halter av bland annat uran, radon och arsenik som överstiger rekommenderade gränsvärden för dricksvatten har kunnat relateras till berggrunden, och man har även kunnat konstatera förekomst av syntetiska hormoner i grundvatten från bergbore brunnar i ett skärgårdsområde.

SGU har i samarbete med *Commission for the Management and Application of Geoscience Information* (IUGS/CGI), inom ett tvåårigt, nu avslutat projekt, utvecklat internationella gemensamma datamodeller för webbaserat informationsutbyte. En första applikation har utvecklats och kunskapen kommer att användas i projektet "One-Geology" (läs mer under Övrigt internationellt arbete).

Arbetet med utveckling av strandlinjemodelleringen som bygger på resultaten från tidigare FoU-arbeten har resulterat i att det nu finns en användarvänlig version i SGUs kartgenerator (KAGE) där äldre strandlinjer automatiskt kan beräknas och upprättas. Vidare har en algoritm för beräkning av skredrisker utvecklats.

EU-ARBETE

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

SGU skall redovisa de viktigaste initiativen inom sina verksamhetsområden som EU arbetat med under året. SGU skall också redovisa sitt deltagande i detta arbete och i övrigt internationellt samarbete.

SGU har under året deltagit i arbete inom såväl kommissionen som i dess arbetsgrupper. Till exempel medverkar SGU i *Raw Materials Supply Group* (RMSG) och i två av dess arbetsgrupper, som handlar om indikatorer för hållbar utveckling inom mineralindustrin och om hållbarhet för mineralföretagen. RMSG är ett forum för information och dialog mellan kommissionen, medlemsstaterna och

industrin. SGU har även deltagit i kommittéarbetet inför implementeringen av gruvavfallsdirektivet.

Kommissionen har i anslutning till arbetet i RMSG i en rapport uppmärksammat försörjningssituationen för mineralråvaror inom EU. Många av dessa måste importeras och inom unionen är det i många fall stora svårigheter att få tillgång till råvarorna. Konkurrensen om råvarorna ökar internationellt särskilt mot bakgrund av ökad efterfrågan i Kina, Indien m.fl. Detta har föranlett ministerrådet att be kommissionen att vidta lämpliga åtgärder. Kommissionen förbereder ett meddelande som beräknas komma under andra delen av 2008.

SGU har deltagit i en expertgrupp i anslutning till framtagande av *Direktivet om skydd för grundvatten mot föroreningar* (Grundvattendirektivet) och representerar Sverige i CIS-arbetet (*Common Implementation Strategy*) med avseende på grundvatten (arbetsgrupp C, "Groundwater"). Aktuella arbeten är att ta fram EU-gemensamma vägledningar för genomförande av Grundvattendirektivet. SGU har haft regeringens uppdrag att redovisa förslag till hur detta direktiv kan genomföras i svensk rätt.

INSPIRE (*Infrastructure for Spatial Information in Europe*) är ett direktiv med syfte att förse beslutsfattare och andra användare med olika typer av harmoniserade och kvalitetssäkrade data. Direktivet fastställdes i maj 2007. Bland de tematiska områdena finns geologi, "soil", energi och mineral. Den europeiska databasen *Geochemical Baseline Mapping* är ett exempel på INSPIRE-direktivets anda och har betydelse för bland annat miljöarbetet.

SGU kanaliserar en del av sitt arbete genom EuroGeo-Surveys (EGS), som är ett samarbetsorgan i Bryssel för de geologiska undersökningarna i olika europeiska länder. EGS, som idag omfattar 32 länder, erkänns av EU-kommissionen som en organisation vilken erbjuder saklig, neutral, balanserad och praktisk information samt hjälp och råd i europeiska frågor som rör geologi. EGS representerar de geologiska undersökningarna i ett antal arbetsgrupper och expertråd.

EUs sjunde ramprogram för forskning och utveckling startades under året och en plattform, *FP7 European Technology Platform on Sustainable Mineral Resources* (ETP-SMR), har skapats som involverar industrin, branschorganisationer, universitet och högskolor samt geologiska

undersökningar, bland annat EGS, genom vilken SGU deltar.

EGS svarar för drift och uppdatering av den webbase-rade metadatabasen EU-SEASED, som mellan 1998 och 2003 har byggts upp gemensamt av Europas geologiska undersökningar och med finansiering från EU. Databasen uppdateras regelbundet med nya data, bland annat från SGU. Den innehåller uppgifter om alla hydroakustiska mätningar, marina sedimentprovtagningar och borrhningar utförda i Europa samt borrhningar utförda i andra havsområden utanför Europa. I genomsnitt besöker ca 40 000 personer och organisationer databasen per månad. Genom databasen görs befintliga data tillgängliga, vilket medför ekonomiska besparingar för samhället. EGS marina arbetsgrupp, där SGU är representerat, har med EU-representanter diskuterat möjligheterna att harmonisera och ta fram en europeisk karta över havsbottnens sediment och innehåll av miljögifter.

ÖVRIGT INTERNATIONELLT ARBETE

SGU företräder Sverige i två internationella studiegrupper, nämligen *International Lead and Zinc Study Group* (ILZSG) och *International Nickel Study Group* (INSG). Samarbete sker med den internationella kopparstudiegruppen *International Copper Study Group* (ICSG). De tre grupperna har numera en gemensam generalsekreterare.

SGU har levererat miljökemiska sammanställningar av sedimentstatusen i svenska havsområden och svensk ekonomisk zon (EEZ) – uppgifter som ingår i internationella sammanställningar från bland annat OSPAR och HELCOM. SGU har tillsammans med Naturvårdsverket också varit rådgivande och direkt involverad i utarbetandet av HELCOMs förslag till riktlinjer för muddring och dumpning av muddermassor.

Under året har SGU även medverkat i bland annat:

- två arbetsgrupper inom *Internationella havsforskningsrådet* (ICES): WGEXT (*Working Group on the Effects of Marine Sediments on the Marine Ecosystem*) arbetar med effekter från utvinning av mineralresurser från havsbotten och WGMS (*Working Group on the Marine Sediment in Relation to Pollution*) med frågor som rör spridning och inlagring av miljögifter i havsbotten.

- IUGS *Commission for the Management and Application of GeoScience Information* (CGI). Arbetet koncentreras på att ta fram Internetstandarder för utväxling och datautbyte av geologisk information i webbtjänster. I detta sammanhang deltar SGU i det nystartade OneGeology-projektet som ska ta fram en Internetbaserad distribuerad geologisk karttjänst i skala 1:1 miljon för hela världen. Totalt stöder 88 organisationer från 71 länder projektet som använder standarder från IUGS/CGI-projektet.
- arbetena med den UNESCO-stödda *Commission for the Geological Map of the World*, CGMW. Denna organisation är ansvarig för marknadsföring, koordinering, design och publicering av småskaliga tematiska kartor i världen. Utveckling av internationella standarder ingår i arbetet.
- ett internationellt möte i USA, arrangerat av *Risk Management Solution*, RMS, i en arbetsgrupp som prognostiserat tropisk orkanaktivitet i Nordatlanten. SGUs medverkan relateras till resultat från SGUs klimatforskning.
- det fortsatta arbetet med *Fennoscandian Ore Deposit Database*, där syftet är att skapa en gemensam databas. Deltagarländer är Finland, Norge, Ryssland och Sverige. Ett avtal om fortsättning på projektet har undertecknats.
- projektet *Northern Europe Geochemistry*, NEG, där de baltiska länderna, Finland, Norge, Sverige och Ryssland deltar. En gemensam geokemisk databas har sammanställts, vilken kommer att ha betydelse i exempelvis miljö- och malmsammanhang. Projektet avslutas 2008.
- projektet *Atlas of Geological Maps of Circumpolar Arctic*, där representanter från Kanada, Danmark, Finland, Norge, Sverige, Tyskland, Ryssland och USA ingår och där berggrundsgeologiska och geofysiska data från området sammanställs.

Medicinsk geologi är ett snabbt växande område internationellt. Över fem miljarder människor på jorden påverkas av radon, tungmetaller, arsenik, vulkangaser, stoftstormar, jod, fluor etc. SGU leder den internationella verksamheten, bland annat genom presidentskapet i *International Medical Geology Association* och ledarskapet inom *Earth and Health* i det av FN:s generalförsamling utlysta *International Year of Planet Earth*. Omkring 90 länder deltar i arbetet.

Verksamhetsområde

Regler, tillstånd och tillsyn

MÅL

Säkerställa goda grundläggande förutsättningar inom i första hand näringslivet och ett enkelt regelverk för företagande.

KOMMENTAR

SGU bedömer att verksamheten bidragit till att uppfylla målet.

Bergsstaten bidrar till att säkerställa de grundläggande förutsättningarna inom i första hand näringslivet genom prövningen och tillsynen av verksamheter enligt minerallagen.

Även SGUs arbete med avveckling av oljelagringsanläggningar och miljökvalitetsmål sorterar under detta område.

VERKSAMHETSGREN MILJÖ

Verksamhetsgrenen Miljö omfattar verksamheter med ansvar för avveckling av oljelagringsanläggningar samt miljömålsfrågor.

MÅL

Statens anläggningar för civila beredskapslager av olja skall avvecklas och miljösäkras. Övervakning av de genomförda miljösäkringsåtgärderna inklusive åtgärder vid det statliga gruvfältet i Adak.

Inom ramen för arbetet med beslutade miljökvalitetsmål skall SGU verka för skydd av grundvatten (miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*) samt för en långsiktigt hållbar hushållning med naturgrus (delmål under miljökvalitetsmålet *God bebyggd miljö*).

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

SGU skall beträffande statens anläggningar för civila beredskapslager av olja redovisa vidtagna åtgärder och dess effekter.

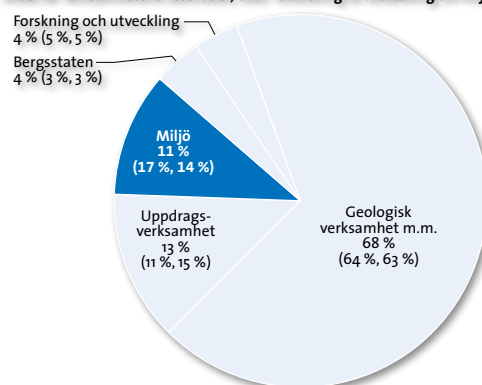
Vidare skall SGU redovisa insatser och resultat för arbetet med att uppnå miljökvalitetsmålen *Grundvatten av god kvalitet* och *God bebyggd miljö*.

KOMMENTAR

Under 2007 har en större miljösäkringsentreprenad genomförts och en påbörjats. Fem anläggningar har förklarats som avvecklade enligt kriterierna i SGUs avvecklingsstrategi, vilket innebär att totalt 36 av SGUs 42 anläggningar har avvecklats. För fyra av de återstående sex anläggningarna återstår endast mindre efterarbeten eller fastighetsfrågor innan även dessa kan förklaras som avvecklade. För två anläggningar återstår mer omfattande miljösäkringsarbeten. Utförd egenkontroll av miljösäkrade anläggningar, inklusive den fortsatta miljökontrollen av sandmagasinet i Adak, visar att SGU uppfyller ställda krav med avseende på miljöpåverkan.

SGU har under året lämnat underlag till Miljömålsrådets fördjudade utvärdering av miljömålsarbetet. Bedömningen är att årets planerade åtgärder med samordning, uppföljning och rapportering i fråga om miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet* och delmålet om naturgrus inom *God bebyggd miljö*, i huvudsak har genomförts.

Andel av verksamhetens kostnader, exkl. förändring av avsättning till miljösäkringsinsatser

Intäkter och kostnader för Miljö (tkr)

	2007	2006	2005
Intäkter av anslag 38:5 ap 1	3 648	3 444	3 395
Intäkter av anslag 38:7 ap 1	14 539	35 244	22 289
Intäkter av anslag 34:4 ap 3	6 351	3 783	0
Intäkter av avgifter m.m.	100	6	38
Intäkter av bidrag	0	0	1 997
Verksamhetens intäkter	24 638	42 477	27 719
Verksamhetens kostnader	-17 278	-29 811	-20 072
	(-24 592)*	(-40 967)*	(-33 025)*
Intäkter som inte disponeras av SGU	878	33	0
Medel som tillförts statsbudgeten	-878	-33	0

* Kostnader exkl. förändring av avsättning till miljösäkringsinsatser.

SGU inventerar förorenade områden där staten tidigare bedrivit verksamhet.

AVVECKLING AV OLJELAGRINGSANLÄGGNINGAR

SGU förvaltar anläggningar och annan egendom som tidigare använts för statens civila beredskapslagring av olja. SGU ska avveckla och miljösäkra dessa med hänsyn tagen till samhällsekonomi, teknik, säkerhet och miljö. SGU ansvarar också för övervakningen av genomförd efterbehandling vid det statliga gruvfältet i Adak.

Löpande verksamhet

En större miljösäkringsentreprenad har genomförts vid anläggningen i Ludvika och en motsvarande entreprenad har under hösten upphandlats för anläggningen i Pilgrimstad. Korrigering av åtgärder för avledning av vatten har genomförts vid den ena av anläggningarna i Köping och miljötillstånd för avledning av vatten m.m. har erhållits för anläggningarna i Blädinge och Värnamo.

Nya avtal om fastighetsöverlåtelse har under året slutits för anläggningarna i Värnamo och Lärbro, samtliga beroende av att ansökan om avstyckning beviljas under 2008. Den totala fastighetsförvaltningen har minskat med 186 461 m² som en följd av att en tidigare avtalad fastighetsöverlåtelse för anläggningen i Otterbäcken (gasol) under året slutförts efter avstyckning, att jämföra med 237 484 m² år 2006 och 0 m² år 2005.

SGU har under året fattat beslut om att anläggningarna i Otterbäcken (gasol), Kristinehamn, Köping (en anläggning), Värnamo och Sala uppfyller kriterierna för avvecklad anläggning enligt SGUs strategi för avvecklingen av oljelagringsanläggningar. Tillsammans med de tio anläggningar som tidigare avyttrats eller överlåtits till annan huvudman har därmed 36 av de totalt 42 anläggningar som SGU förvaltar avvecklats. Status vid anläggningarna framgår av figur 8.

Staten, genom SGU, ansvarar för att de miljösäkrade och avvecklade anläggningarna inte orsakar skada eller olägenhet för människor och miljö. Detta säkerställs med ett långsiktigt program för miljö- och funktionskontroll

Figur 8. Status vid anläggningarna enligt fastställd strategi för avveckling av oljelagringsanläggningar. För de miljösäkrade anläggningarna återstår vissa arbeten med dokumentation, avyttring av mark etc. innan beslut kan fattas om att anläggningen är avvecklad.

av kvarvarande anläggningar. Kvarvarande verksamhet omfattar även ett fastighetsförvaltande ansvar för ett antal återstående markområden. Syftet är att säkerställa tillträde för kontroll av de avvecklade anläggningarna samt att restriktioner i markanvändning och grundvattenuttag efterlevs. Resultatet av övervakningen ger underlag för att bedöma behovet av underhållsåtgärder samt för styrningen av framtida miljösäkringsåtgärder vid de avvecklade anläggningar som mycket långsamt fylls med vatten.

För ytterligare fyra tidigare avvecklade anläggningar har miljökontrollprogrammen under året reviderats till en minskad omfattning, efter samråd med berörda tillsynsmyndigheter. Utförda provtagningar och mätningar vid anläggningarna enligt 2007 års kontrollprogram visar att samtliga tillståndsgivna värden har underskridits. Vad gäller sandmagasinet i Adak visar metallhalterna i utgående vatten en fortsatt avtagande trend. Halterna i recipienterna har underskridit satta larmgränser.

Underhållsåtgärder har under året främst genomförts vid anläggningarna i Skogaby och Vilshult. Arbete har också bedrivits med projektering och tillståndsansökan för avledning av vatten vid anläggningen i Åtvidaberg.

Återstående utgifter

Den totala utgiften för miljösäkring av anläggningar, inklusive Adak, samt efterföljande miljö- och funktionskontroll uppgick till 14,5 miljoner kronor år 2007, att jämföra med 35,2 miljoner kronor 2006 och 22,3 miljoner kronor 2005. Utgifterna för kvarvarande miljösäkringsarbeten samt den långsiktiga miljö- och funktionskontrollen, den s.k. miljöskulden, beräknas uppgå till omkring 96 miljoner kronor. Beräkningen, som utgår från verksamhet till år 2050, innebär en uppskrivning med 7,2 miljoner kronor efter avräkning för årets arbete. Ökningen förklaras av bedömda högre framtida kostnader för återstående miljösäkrande arbeten vid de anläggningar som idag långsamt vattenfylls.

MILJÖMÅLSARBETE

SGU har huvudansvaret för det nationella miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet* och ett ansvar för delmålet om användning av naturgrus under miljökvali-

tetsmålet *God bebyggd miljö*. Med finansiering via Naturvårdsverkets ramanslag 34:4, Sanering och återställning av förorenade områden, ska SGU också bidra till att delmålen 6 och 7 om efterbehandling av förorenade områden inom miljökvalitetsmålet *Giftfri miljö* uppnås.

Löpande verksamhet

Miljömålsansvaret innebär att samordna uppföljningen av åtgärder, utvärdera insatta åtgärders effektivitet och att i övrigt verka för att målen nås. SGU har under året lämnat underlag till Miljömålsrådets fördjupade utvärdering av miljökvalitetsmålen, som utgör underlag för regeringens kommande miljömålsproposition. SGUs generaldirektör har under året representerat SGU i Miljömålsrådet och SGU har även deltagit i rådets beredningsgrupper för miljömålsuppföljning och miljöövervakning. SGU har också tagit fram underlag till den årliga miljömålsuppföljning som presenteras i rådets rapportserie *de Facto*.

Arbetet med den fördjupade utvärderingen har under året förankrats med berörda centrala myndigheter, handläggare vid länsstyrelserna, kommuner, sektorsintressenter, m.fl. genom seminarier och remisser. Underlaget till naturgrusmålet behandlades i samarbete med Boverket som är målansvarig myndighet för *God bebyggd miljö*.

FÖRDJUPAD UTVÄRDERING AV MILJÖKVALITETSMÅLEN

SGU ansvarar för *Grundvatten av god kvalitet*, ett av de sexton nationella miljökvalitetsmål som Sveriges riksdag antagit. Det innebär att vi ska övervaka, följa upp och påverka i frågor som rör grundvattnets kvalitet samt vart fjärde år lämna underlag till Miljömålsrådets fördjupade utvärdering, som ligger till grund för regeringens miljömålsproposition.

År 2007 var ett sådant år då en fördjupad utvärdering togs fram. I denna föreslår SGU bland annat att kommuner och myndigheter stärker sin långsiktiga planering av vattenförsörjningen och att kunskapsförsörjningen förbättras när det gäller grundvattnets kvalitet samt att ett nytt delmål för enskild vattenförsörjning inrättas.

SGU svarar även för det delmål inom miljökvalitetsmålet *God bebyggd miljö* som rör naturgrus. Här är Boverket ansvarsmyndighet, och i det underlag SGU har levererat föreslås bland annat att SGU får regeringens uppdrag att fullfölja inventeringen av Sveriges naturgrusförekomster och bergmaterial, att materialförsörjningen integreras i kommunernas översiktsplanering och att främst Vägverket och Boverket styr bort från användningen av naturgrus vid upphandling av byggande och underhåll.

Vidare har SGU till regeringen rapporterat de särskilda uppdragen i regleringsbrevet att redovisa insatser och fördelning av resurser för åtgärder som syftar till att uppnå miljö kvalitetsmålen samt behovet, formuleringen och konsekvenserna av ett nytt delmål för enskild vattenförsörjning.

Arbetet med att, i enlighet med miljömålspropositionerna (prop. 2000/01:130 och prop. 2004/05:150), undersöka betydande grundvattenförekomster har integrerats i SGUs verksamhetsplan för karteringen till 2008. Genomförda arbeten under 2007 redovisas under verksamhetsgrenen Geologisk undersökning m.m.

SANERING AV FÖRORENADE OMRÅDEN

MÅL

SGU skall bidra till att delmålen 6 och 7 om efterbehandling av förorenade områden inom miljö kvalitetsmålet *Giftfri miljö* uppnås.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

SGU skall redovisa insatser och resultat av arbetet med att inventera samt genomföra ansvarsutredningar och nödvändiga undersökningar för objekt som förorenats av en statlig organisation som inte längre finns kvar.

KOMMENTAR

Bedömningen är att årets arbete med inventeringar, ansvarsutredningar och undersökningar bidragit till det samlade åtgärdsarbetet för att uppnå delmålen 6 och 7 om efterbehandling av förorenade områden inom miljö kvalitetsmålet *Giftfri miljö*.

SGU disponerar via Naturvårdsverkets ramanslag 34:4, Sanering och återställning av förorenade områden, medel för att inventera samt genomföra ansvarsutredningar och nödvändiga undersökningar av objekt, där numera nedlagda statliga organisationer tidigare har bedrivit verksamhet som kan ha lämnat föroreningar efter sig.

Löpande verksamhet

Verksamheten påbörjades under 2006 med rekrytering, konsultstöd och ett initialt utredningsarbete som underlag för prioriteringen av de undersökningar som ska genomföras. Statens ansvar som verksamhetsutövare avgränsades till de verksamheter som bedrivits av statliga myndigheter efter den 30 juni 1969, oavsett om den statliga organisa-

tionen har upphört därefter eller om verksamheten bolagiserats. Bedömningen gjordes också att staten beträffande bolagiserad verksamhet i vissa fall, mot bakgrund av vad som avtalats vid bolagiseringen, kan vända sig till det bolag som tagit över, med krav på fullgörande eller ersättning avseende efterbehandling. Det fortsatta utredningsarbetet under 2007 avseende de statliga organisationsförändringarna och möjliga förorenande verksamheter har bedrivits i linje med dessa slutsatser.

Ramavtal har under året tecknats med fem konsultföretag inom miljöteknik. Arbetet med inventeringar av förorenade objekt och berörda organisationer har fortsatt liksom arbetet med ansvarsutredningar, inklusive bolagiseringar. De objektsvisa undersökningarna har till övervägande del omfattat före detta Förenade fabriksverkens (FFV) kemtvätterier. Undersökningar av sju tvätteriojekt under året har visat på mycket höga föroreningshalter vid åtminstone tre av dessa. Fortsatta undersökningar och efterbehandlingsåtgärder har bedömts vara nödvändiga.

SGU har i regleringsbrevet för 2008 fått i uppdrag av regeringen att redovisa resultatet av arbetet med förorenade områden samt ge förslag till en plan för utformningen av det fortsatta arbetet med de områden där staten bedrivit verksamhet.

Som ett led i arbetet med naturgrusmålet har SGU tagit fram en serie informationsblad som på ett konkret sätt visar på användningen av krossat berg som ersättningsmaterial för naturgrus. Här ett foto ur det blad som handlar om sättsand och fogsand, där markentreprenören på bilden delar med sig av sina erfarenheter.

VERKSAMHETSGREN BERGSSTATEN

MÅL

En aktiv och effektiv tillstånds-, tillsyns- och informationsverksamhet skall möjliggöra undersökning och utvinning av de mineraliska ämnen som omfattas av minerallagen (1991:45).

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

Bergsstaten skall redovisa genomsnittliga handläggningstider för nya och förlängda tillstånd, inkomna ansökningar, meddelade tillstånd och deras geografiska belägenhet samt antal inspektioner av igångvarande gruvor och inspektionernas omfattning. Bergsstaten skall även redovisa genomförd informationsverksamhet.

Bergsstaten skall lämna en särskild redovisning av samtliga åtgärder som vidtagits inom myndigheten avseende Kiruna och Gällivare kommuner.

KOMMENTAR

SGU bedömer att verksamhetsmålen för Bergsstaten uppnåtts.

Bergsstaten är en självständig förvaltningsmyndighet för frågor enligt minerallagen (1991:45) och lyder under Näringsdepartementet. Chefsmyndighet är Sveriges geologiska undersökning (SGU). Bergmästaren, som tillsätts av regeringen, är Bergsstatens chef.

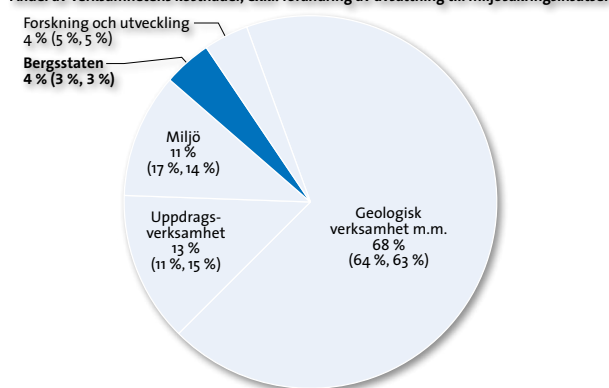
Myndighetens uppgift är att, med tillämpning av minerallagen, pröva ansökningar om tillstånd för undersökning och bearbetning av mineralfyndigheter samt att utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen. En viktig uppgift är också information till företagen inom branschen, markägarna, allmänheten, länsstyrelserna och kommunerna. Kontor finns i Luleå och Falun.

HANDLÄGGNINGSTIDER

Korta handläggningstider bidrar till en effektiv industriverksamhet hos sökandena. Under en följd av år har målet varit att handläggningstiden för nya undersökningstillstånd ska vara längst tre månader och för ärenden om förlängd giltighetstid längst två månader.

Målen har under flera år nåtts med god marginal. Under åren 2006 och 2007 har dock handläggningstiderna för nya undersökningstillstånd blivit längre. Tiden är nu nära tre månader. Ärenden om förlängd giltighetstid har dock liksom tidigare kunnat handläggas inom ungefär en månad. Den längre handläggningstiden för nya under-

Andel av verksamhetens kostnader, exkl. förändring av avsättning till miljösäkringsinsatser

Intäkter och kostnader för Bergsstaten (tkr)

	2007	2006	2005
Intäkter av anslag 38:5 ap 1	8 581	7 581	7 858
Intäkter av avgifter m.m.	183	161	144
Intäkter av bidrag	27	26	19
Verksamhetens intäkter	8 791	7 768	8 021
Verksamhetens kostnader	-8 594	-8 050	-8 008
Intäkter som inte disponeras av SGU	21 405	14 288	8 231
Medel som tillförts statsbudgeten	-21 485	-14 288	-8 231

sökningstillstånd innebär dock inte att målen om längsta handläggningstid överskridits (tabell 13).

Bakgrunden till de längre handläggningstiderna är dels att ärendetillströmningen varit rekordartad, dels att rutinerna för informationen till markägare efter lagändringarna år 2005 är mer omfattande än förut. Under 2007 har 20 869 markägare och andra sakägare delgivits beslut om nya undersökningstillstånd mot 15 528 år 2006 och 8 374 år 2005.

Handläggningstiden för ansökningar om bearbetningskoncessioner är nästan helt beroende av i vilken grad det behövs kompletteringar av utredningarna i ärendena, framför allt med avseende på beskrivningen av miljökonsekvenserna. Sedan alla nödvändiga uppgifter kommit in från sökanden och samrådet med länsstyrelsen avslutats har handläggningstiden hos Bergsstaten varit mycket kort

eftersom besluten oftast kan förberedas i detalj under slutet av samrådsskedet.

Den totala ärendetiden i koncessionsärendena, från ansökningsdatum till beslutsdatum, har varit i genomsnitt nära 36 månader. Den längsta har varit åtta år och fem månader och den kortaste två månader. Den längre av dessa var förorsakad av sökandens konkurs. Tiderna för Bergsstatens egen handläggning har varit i genomsnitt en månad.

UNDERSÖKNINGSTILLSTÅND

Antalet ansökningar om nya undersökningstillstånd var 406 och antalet beviljade var 356. Ansökningsnivån åren 2005, 2006 och 2007 är därmed de högsta sedan den nuvarande minerallagen trädde i kraft år 1992. I drygt 40 procent av tillstånden är koppar den metall man i första hand letar efter. Därefter kommer guld och järn samt uran, nickel, molybden, vanadin, bly, silver, wolfram och torium. Av de icke metalliska koncessionsmineralen har de nya undersökningarna inriktats på i första hand diamant, alunskiffer, grafit, wollastonit och olja.

De nya tillstånden är koncentrerade till de tre malmregionerna i landet: Malmfälten i Norrbotten, Skelleftefältet med gulddinjen i Västerbotten och Bergslagslänen. Samtidigt som tillstånden förtätats i dessa områden har tillstånd sökts i påtagligt ökad grad i regioner utanför de traditionella, som till exempel Lappvattnetområdet i Västerbottens län, fjällområdet i samma län, områdena med alunskifferar i bland annat Västra Götalands län samt ett område i norra delen av Gotland avseende olja och gas.

Tillstånd har sökts för större områden, i genomsnitt 1 945 hektar per tillstånd år 2007 mot 1 107 hektar året innan. Detta kan bero på att prospekteringen nu i ökad grad inleds med mer översiktliga metoder. Sammanlagt täckte de nya tillstånden i landet en yta på 7 631 kvadratkilometer. Totalt berördes 20 869 markägare eller andra sakägare av besluten om nya undersökningstillstånd.

Förlängd giltighetstid har beviljats för 145 undersökningstillstånd mot 117 året innan. Förlängningarna berörde en sammanlagd tillståndsareal på 1 387 kvadratkilometer.

Överlåtelse av undersökningstillstånd har medgivits i 19 fall. Överlåtelsearna berörde 154 undersökningstillstånd.

Tabell 13. Tid för tillståndsgivning.

	2007 dagar	2006 dagar	2005 dagar
Total ärendetid för undersöknings- tillstånd	130	96	56
Handläggningstid för undersöknings- tillstånd	84	37	15
Total ärendetid för förlängning av giltighetstid	38	42	27
Handläggningstid för förlängd giltighetstid	27	32	19
Total ärendetid för bearbetningskon- cession avseende nya eller utvidgade gruvor (månader; dagar)	35; 27	32; 8	3; 43
Handläggningstid för bearbetnings- koncession avseende nya eller utvid- gade gruvor	33	5	16

Antalet överklaganden av beslut om undersökningstillstånd har ökat från 281 förra året till 392. I relation till antalet personer som delgivits beslut, 20 869, motsvarar detta två procent. Andelen överklaganden har i många år legat på denna nivå. Bergmästarens beslut har inte upphävts med anledning av ett överklagande i något fall. Däremot har ett beslut om undersökningstillstånd ändrats till en viss del av en länsrätt.

Antalet gällande undersökningstillstånd i landet är nu 1 235 och omfattar en yta på 17 177 kvadratkilometer, vilket är 3,8 procent av landets yta. Det är en fördubbling av antalet tillstånd sedan den 1 januari 2005 och en ökning av tillståndsarealen under året med 49 procent. Av dessa är det 61 undersökningstillstånd som efter sex års giltighetstid har beviljats ytterligare förlängning. I dessa fall krävs särskilda skäl. Ofta har orsaken varit att en mineralisering hittats och bedömningen har varit att ytterligare tid behövs för att fullfölja undersökningarna inför en eventuell ansökan om bearbetningskoncession.

Antalet undersökningstillstånd vid årets slut, fördelning av undersökningstillstånd över landet och totalt antal (ansökningar och beslut om bifall) m.m. framgår av tabellerna 14, 15 och 16.

BEARBETNINGSKONCESSIONER

Fyra nya gruvor har fått bearbetningskoncession:

- Gunnarn Mining Aktiebolag har beviljats de två bearbetningskoncessionerna Barsele K nr 1 och Barsele K nr 2 i Storumans kommun, Västerbottens län. Koncessionerna ger rättighet att bryta och tillgodogöra sig guld, silver, koppar, bly och zink. De båda mineraliseringarna har beräknats innehålla ca 14 miljoner ton malm.

Tabell 14. Undersökningstillstånd vid årets utgång.

	2007	2006	2005
Areal för gällande undersökningstillstånd (km²)	17 177	11 549	9 849
Antal gällande undersökningstillstånd	1 235	998	768
Antal företag med undersökningstillstånd	75	75	65
Antal privatpersoner med undersökningstillstånd	71	57	58

Tabell 15. Fördelningen i landet av undersökningstillstånd som utfärdats under år 2007.

Län	Antal beslutade undersökningstillstånd	Sammanlagd areal, km²	Andel i procent av totalarealen
Norrbottnens län	86	2 541	33
Västerbottens län	97	3 070	40
Västernorrlands län	5	6	–
Jämtlands län	32	534	7
Gävleborgs län	33	109	2
Dalarnas län	42	313	4
Övriga landet	61	1 058	14
Totalt för landet	356	7 631	100

Tabell 16. Tillståndsgivning, antal ansökningar och beslut.

	2007		2006		2005	
	Ansökningar	Beslut om bifall	Ansökningar	Beslut om bifall	Ansökningar	Beslut om bifall
Undersökningstillstånd	406	356	500	377	422	305
Förlängd giltighetstid	166	145	138	117	108	95
Undantag från förbudsår	56	42	63	54	56	43
Bearbetningskoncession	3	7	3	2	3	2
varav nya eller utvidgade koncessioner	2	7	3	2	2	1

- Lappland Guldprospektering AB har beviljats koncessionen Stortjärnhobben K nr 1, också belägen i Storumans kommun. Koncessionen ger rättighet att bryta och tillgodogöra sig guld och silver. Fyndigheten har beräknats innehålla 661 000 ton malm.
- Niili Mineral AB har beviljats koncessionen Vindelgransele K nr 1 i Lycksele kommun, Västerbottens län. Koncessionen ger en rätt att bryta och tillgodogöra sig zink, bly, koppar, silver och guld. Fyndigheten har beräknats innehålla 16 200 ton malm.

Tre gruvor har fått bearbetningskoncession för ökad gruvbrytning:

- En utökad underjordsbrytning i Malmberget, Gällivare kommun Norrbottens län, har beviljats LKAB. Mellan nivåerna 580 och 1 050 meter under markytan har mineraltillgången inom koncessionsområdet beräknats till 102 miljoner ton järnmalm. Området har varit bebyggt med 157 enfamiljshus inom detaljplan. Innan koncessionen beslutades hade företaget träffat överenskommelser med samtliga markägare. Kommunen hade också upphävt detaljplanen. Omkring 50 villor avses flyttas till ett nytt bostadsområde.
- En utökning av gruvan i Aitik, också belägen i Gällivare kommun, har beviljats Boliden Mineral AB. Koncessionen gäller koppar, guld, silver och molybden. Koncessionen för molybden är den första i Sverige. Mineraltillgången i koncessionsområdet har beräknats till 36 miljoner ton.
- För en utvidgad underjordsbrytning i Kristineberg, Lycksele kommun Västerbottens län, har Boliden Mineral AB beviljats en koncession för guld, silver, kop-

par, zink och bly. Mineraltillgången har beräknats till 1 008 400 ton.

Antalet gruvor i drift uppgick vid årsskiftet 2007/2008 till 16, varav 14 för metallmalmer. All mark för gruvdrift omfattar 185 kvadratkilometer. För jämförelsens skull kan nämnas att torvkoncessionernas markområden i landet omfattar 342 kvadratkilometer.

Reglerna om mineralersättning till fastighetsägare, som trädde i kraft år 2005, är efter år 2007 tillämpliga på sammanlagt tio bearbetningskoncessioner. Gruvbrytning har hittills börjat endast inom ett av koncessionsområdena.

TILLSYN

Samtliga gruvor med drift under större delen av året har inspekterats. Från varje gruva i drift tas vartannat år in så kallat säkringsmaterial, det vill säga helt aktualiserade gruvkartor i digital form. Frågor om skador och åtgärder för att förhindra skador av pågående gruvverksamhet har handlagts i ett femtontal ärenden. Skador av tidigare gruvverksamhet har inte aktualiserats i något ärende. Frågor om skador av undersökningsarbeten har handlagts i sju tillsynsärenden.

INFORMATION

Bergsstatens webbplats fyller en viktig informationsfunktion. Den har också en version på engelska. Här kan bland annat alla gällande undersökningstillstånd studeras genom en karta som hålls à jour samt dagligen uppdaterade uppgifter från diariet. Under 2007 var antalet externa besökare 26 617.

Myndigheten är nåbar dygnet runt och alla dagar genom att meddelanden numera kan tas emot via röstbrevlåda. Varje månad får abonnenterna på mineralrättsregistret aktuell information elektroniskt. Statliga och kommunala myndigheter får informationen gratis.

ÅTGÄRDER AVSEENDE KIRUNA OCH GÄLLIVARE KOMMUNER

LKABs planer på fortsatt gruvbrytning i Kiruna och Gällivare väntas inom de närmaste årtiondena innebära en

omfattande omvandling av stadsbebyggelsen i dessa kommuner. Ett omfattande planeringsarbete görs nu på olika nivåer gällande bland annat kommunernas översikts- och detaljplaner. Samrådsgrupper arbetar på både central och lokal nivå. Bergmästaren deltar i dessa.

Bergmästaren har vidare informerat om tillämpningen av minerallagen vid ett särskilt sammanträde med kommunstyrelsen i Kiruna och Bergsstatens jurist har deltagit i ett seminarium anordnat av LKAB.

Bergsstaten får flera frågor från de boende i samhällena gällande de kommande förändringarna.

Bergsstaten handlägger kontinuerligt undersökningstillstånd och bearbetningskoncessioner i både Kiruna och Gällivare kommuner. Båda kommunerna är i hög grad prospekteringsintressanta för åtskilliga företag. Under år 2007 har bland annat 15 företag och fyra privatpersoner beviljats 29 nya undersökningstillstånd. Hälften av företagen har uppgett att de i första hand är intresserade av koppar och nio av järn.

Bergsstaten informeras löpande om de seismiska aktiviteter som uppmäts i Malmberget. Under året har sådan information lämnats vid 10 tillfällen. Varje gång har det gällt gruvområden som är stängda för allmänheten. LKAB redovisar sina besiktningar av 17 fastigheter i Malmberget till Bergsstaten. Detta för att eventuella skador på byggnaderna ska kunna bedömas.

Övriga mål och återrapporteringskrav

LEDNINGSSYSTEM

MÅL

SGU och Bergsstaten skall bedriva en verksamhet med integrerade ledningssystem för kvalitet, arbetsmiljö och yttre miljö.

Till 2010 skall SGUs informationshantering effektiviseras genom införande av, och successivt utvecklande av ett elektroniskt dokumenthanteringssystem. Detta skall medge en säker digital hantering av ostrukturerad information genom hela dess livscykel. SGU skall i sin IT-strategiska handlingsplan planera för införande av automatisk ärendehantering senast 2010.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

SGU skall redovisa hur arbetet med det integrerade ledningssystemet utvecklas samt ge exempel på effekter på SGUs och Bergsstatens verksamhet bland annat avseende förbättringar och kundnöjdhet.

SGU skall redovisa hur arbetet med införandet av ett nytt dokumenthanteringssystem och en automatisk ärendehantering fortskrider.

KOMMENTAR

Det fortsatta arbetet med SGUs certifierade och integrerade ledningssystem har medfört ett:

- systematiskt angreppssätt för förbättring och utveckling av hela verksamheten,
- ökat kundfokus genom att bland annat kundnöjdhet mäts och utvärderas som underlag för åtgärder,
- enhetligare arbetssätt genom att verksamhetens processer definierats och beskrivits,
- säkerställande av att författningskrav och förändringar identifieras och implementeras i verksamheten.

Detta har sammantaget bidragit till en effektivare verksamhet.

Sedan 2005, då SGU certifierade ett integrerat ledningssystem för kvalitet, arbetsmiljö och yttre miljö, har myndigheten fortsatt arbetet med att vidareutveckla och förbättra ledningsprocesserna. Huvudsyftet är fortfarande att skapa en tydlig och samlad uppgifts- och ansvarsfördelning i organisationen, med tydliga och mätbara mål. Ytterst handlar det om att på ett systematiskt sätt ständigt förbättra verksamheten för att kunna ge SGUs uppdragsgivare, dvs. samhället, mer valuta för skattemedlen.

En viktig del är de korrigerande och förebyggande åtgärder som sker kontinuerligt. Under 2007 har 72 inrap-

porterade förbättringsförslag, incidenter eller avvikelser genomförts eller åtgärdats.

Uppföljning och kontroll av hur systemet fungerar har bland annat gjorts genom två externa och åtta interna revisioner. Det externa certifieringsföretaget LRQA-certifiering AB konstaterade i sin utvärdering att SGU bland annat har bra ordning och reda överlag i verksamheten.

Arbete har under året påbörjats med ännu ett steg, där syftet är att ytterligare fokusera på vad vi ska åstadkomma, öka delegeringen och minska detaljstyrningen samt i ännu högre grad tillvarata medarbetarnas kompetens och erfarenhet.

Under året har man även arbetat med att införa ett elektroniskt dokumenthanteringssystem – ett ECM-system (Enterprise Content Management). SGU har valt ett så kallat "open source"-system som heter Alfresco. Systemet har installerats och arbete med utveckling och anpassning har gjorts. Första steget har varit att föra över SGUs projektarbetsmodell till det nya systemet för att kunna testa och anpassa versionshantering, arbetsflöden m.m. Målet är att få en säker digital hantering av ostrukturerad information och på så sätt kunna automatisera ärendehantering.

Bergsstaten tillämpar ett certifierat ledningssystem där mål för kvalitet i verksamheten, för minskning av miljöbelastning och för arbetsmiljö fastställs årligen.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

FÖRORDNING (2000:605) OM ÅRSREDOVISNING OCH BUDGETUNDERLAG

3 Kap Kompetensförsörjning

3 § Myndighetens skall redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I redovisningen skall det ingå en analys och en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål.

ESVs föreskrifter till 3 kap 3 §

Redovisningens innehåll skall anpassas till myndighetens specifika förutsättningar och regeringens behov av information. Redovisningen skall baseras på dokumenterade data och mätmetoder.

SGU bedriver ett kontinuerligt förbättringsarbete.

Mål

- SGU har en strategisk kompetensförsörjning, som bidrar till en effektiv verksamhet och en attraktiv arbetsplats.

SGU är en kunskapsintensiv organisation, där regeringens fastställda mål samt SGUs verksamhetsidé, vision och övergripande mål styr inriktningen av kompetensförsörjningsarbetet. Kompetensförsörjningsarbetet ska bidra till att SGU kan attrahera, rekrytera, utveckla och behålla den kompetens, som verksamheten behöver på kort och lång sikt.

Sammantaget har de strategiska kompetensförsörjningsåtgärderna under året i stort sett lett till att uppnå rätt kompetens. Kompetensen hos SGUs medarbetare har medfört att verksamhetens mål i hög grad har nåtts på ett effektivt sätt. Rekrytering av nya medarbetare är långsiktiga insatser, varför effekten på verksamhetens mål måste ses över en längre tid än ett år. Trots ökad konkurrens om arbetskraften är SGU en attraktiv arbetsplats för geovetare.

Uppdelning av personalen i de tre kompetenskategorierna

- Ledningskompetens omfattar verksamhetschefer och enhetschefer (17 personer varav 5 kvinnor).
- Kärnkompetens omfattar medarbetare med geovetarkompetens eller motsvarande (189 personer varav 50 kvinnor)
- Stödkompetens omfattar medarbetare med kompetens inom områdena administration, ekonomi, personalvetenskap, informationsteknologi och juridik (82 personer varav 47 kvinnor).

Attrahera och rekrytera kompetens

Mål

SGU kan attrahera, rekrytera och tillhandahålla den kompetens som SGUs verksamhet behöver idag och i framtiden.

Målpuppfyllelse

Efterfrågan på geovetare har ökat under året, något som också har bidragit till att SGU upplever konkurrens om arbetskraften. Det är allt viktigare att profilera och marknadsföra SGU som en attraktiv arbetsplats. Webbplatsen har därför kompletterats med både information om SGU som arbetsplats och med ett verktyg för webbaserad rekrytering. Personaladministrationen vid varje rekryteringstillfälle har effektiviserats genom detta.

SGUs inriktning efter 2008 har tydliggjorts under 2007. SGU har tidigare fokuserat på att söka och utveckla bredd i kärnkompetensen för att ha beredskap för alternativa inriktningar av verksamheten. Under 2007 har SGU tagit steget mot förstärkningar av kompetensen inom områden som kartering, mineralmarknadsanalys, marknad och service, kommunikation och ekonomi.

Under året har 13 personer anställts för tillsvidareanställning, 9 med kärnkompetens och 4 med stödkompetens. Medelåldern för dessa är 38 år och andelen kvinnor 31 procent. Rekryteringsunderlaget har i stort varit tillfredsställande, med vissa undantag. I genomsnitt har det varit 28 sökande på varje utannonserad tjänst. Det har varit svårt att rekrytera säsongsarbetande extrageologer. I jämförelse med föregående år har antalet sökande blivit mindre, som en följd av den ökade efterfrågan på geovetare.

SGUs åldersstruktur återspeglar till stor del de kompetenskrav som ställs på hög teoretisk utbildning och mångårig erfarenhet inom ämnesområdet samt att många stannar kvar hela sitt yrkesliv på SGU. Av SGUs anställda är 25 procent över 60 år. Kompetens som är viktig för verksamheten kommer att försvinna kommande år och behöver ersättas med liknande kompetens och kompetens med något annan inriktning. För att trygga kompetensförsörjningen på sikt och för att inte få en likadan åldersfördelning som i nuläget, har SGU vid ersättnings- och nyrekryteringar även arbetat för att utjämna den totala ålderskurvan.

PERSONAL

Antalet anställda vid utgången av 2007 uppgick till 288 personer inkl. Bergsstaten. Av dessa var 220 stationerade i Uppsala, 12 i Stockholm, 15 i Göteborg, 13 i Lund, 14 i Malå samt 4 i övriga landet. Av Bergsstatens 10 anställda fanns 7 i Luleå och 3 i Falun.

Under 2007 har totalt 45 personer varit tillfälligt anställda, varav 13 för feriearbete. Deras anställningstid motsvarar 12,6 årsarbetskrafter. Under sommaren har dessutom 27 extrageologer varit säsongsanställda. Sammanlagt fanns vid SGU och Bergsstaten i medeltal 274 anställda under 2007.

Kostnaderna för personalsociala förmåner såsom företagshälsovård, ersättning för sjukvårdskostnader, personalvård och bidrag till motionsaktiviteter har uppgått till 1,4 miljoner kronor.

Medianåldern för SGUs personal inkl. Bergsstaten är 51 år (män 53 år och kvinnor 44 år) vid årsskiftet 2007/2008. Andelen kvinnor är 35 procent.

Under 2007 har en person slutat på grund av tidigare uppsägning från arbetsgivarens sida med anledning av avvecklingen av anläggningar för beredskapslagring av olja.

Personalrörligheten har i övrigt bestått av 13 nya tillsvidareanställningar och 14 personer som slutat genom naturlig avgång (11 entlediganden, 3 pensionsavgångar).

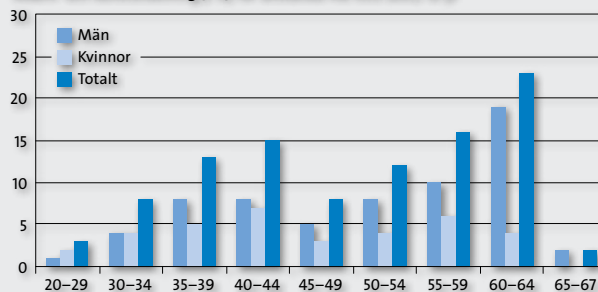
Den totala sjukfrånvaron är 2,2 procent.

Sjukfrånvaro	2007*	2006	2005
Total sjukfrånvaro av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	2,2 %	2,7 %	2,7 %
Andelen av total sjukfrånvaro som har varat sammanhängande i en period om 60 kalenderdagar eller mer	44,6 %	50,5 %	42,2 %
Sjukfrånvaron för kvinnor av kvinnors sammanlagda ordinarie arbetstid	3,2 %	3,4 %	3,7 %
Sjukfrånvaron för män av mäns sammanlagda ordinarie arbetstid	1,6 %	2,3 %	2,1 %
Motsvarande värden fördelat på åldersgrupper är:			
–29 år	12,8 %	3,4 %	1,4 %
30–49 år	1,4 %	1,8 %	1,4 %
50– år	2,3 %	3,4 %	3,7 %

* Beräkningsgrunderna har förändrats jämfört med 2006.

Verksamheten kommer i framtiden att lägga ökad tyngd på förvaltning och tillhandahållande av geologisk information. Det blir därför allt viktigare för SGU att vara en arbetsplats med mångfald som kan motsvara våra olika kunders behov och förväntningar. Könsfördelningen på SGU är i stort sett oförändrad i jämförelse med 2006, med 35 procent kvinnor. SGU har inte i år lyckats närma sig målet på 40 procent kvinnor. Under året anställdes 56

Ålders- och könsfördelning (i %) för anställda vid SGU 2007-12-31

Nyckeltal	2007	2006	2005
Antal anställda vid årets slut	288	280	284
Andel kvinnor	35 %	36 %	34 %
Medianålder	51år	51 år	52 år
Antal utbildningsdagar per anställd	5,7	6,8	5,5
Andel anställda som haft utvecklings-samtal	85 %	77 %	63 %
Andel anställda som har en individuell utvecklingsplan	77 %	59 %	87 %
Andel anställda med akademisk utbildning	74 %	71 %	69 %
Andel med lic.- eller doktorsexamen bland geovetare	40 %	41 %	42 %
Antal anställda med ledningskompetens	17	18	20
Andel kvinnor med ledningskompetens	29 %	33 %	30 %
Antal anställda med kärnkompetens	189	185	183
Andel kvinnor med kärnkompetens	27 %	27 %	24 %
Antal anställda med stödkompetens	82	77	81
Andel kvinnor med stödkompetens	57 %	58 %	58 %
Andel kvinnliga extrageologer	56 %	46 %	44 %
Antal beviljade delpensioner	12	6	8
Personalomsättning	5,2 %	6,1 %	3,6 %

procent kvinnliga extrageologer, och jämställdhetsmålet nåddes för denna personalgrupp. SGU har anställt en person med utländsk bakgrund.

Utveckla kompetens

Mål

SGU har en kompetensutvecklingsprocess, som säkerställer utvecklingsinsatser till nytta för individ och verksamhet.

Måluppfyllelse

Verksamhetens möjlighet att nå uppställda mål bygger till stor del på att SGU har engagerade och motiverade medarbetare som besitter den kompetens som verksamhet och individ behöver på kort och lång sikt. Utvecklingssamtalet ses som en viktig förutsättning för att klarlägga medarbetarnas behov av kompetensutveckling kopplad till verksamhetens nuvarande och framtida inriktning. Delmålet är att samtliga anställda ska ha ett utvecklingssamtal under året, vilket nästan har uppnåtts, då 85 procent av medarbetarna har haft utvecklingssamtal och 77 procent har upprättat individuella utvecklingsplaner. Under året har medarbetarna i snitt använt 46 timmar (5,7 dagar) på olika utvecklingsinsatser. Antalet nedlagda timmar har minskat något sedan föregående år. Verksamheten har under 2007 varit starkt resurskrävande, vilket har gjort det nödvändigt att göra vissa nedprioriteringar av de individuella utvecklingsinsatserna. Av denna anledning uppnås inte delmålet på 60 utbildningstimmar per medarbetare.

Även i år har kompetensutveckling för medarbetare inom kärnkompetensen koncentrerats kring olika utbildningar inom Geografiska Informationssystem (GIS). Till största delen sker vidareutveckling av ämneskunskaperna inom geologi genom interna seminarier, deltagande i intern FoU-verksamhet samt genom internationella konferenser. Ledarskapskurser, projektledarutbildning samt utbildningar i miljövänlig bilkörning, s.k. eco-driving, har genomförts. Från och med i år har också alla medarbetare på SGU möjlighet att genomföra utbildningar via en digital plattform för interaktiva utbildningar, som nås via SGUs intranät.

Behålla kompetens

Mål

- Sjukfrånvaron är högst 3 procent.
- År 2009 upplever 75 procent av SGUs medarbetare SGU som en attraktiv arbetsplats med ett hälsofrämjande arbetsklimat.

Måluppfyllelse

Målet att sjukfrånvaron ska understiga 3 procent uppnås även i år, vilket har medverkat till att verksamheten

KARIN BYTER MED KARIN

Under 2007 utnyttjades möjligheten till utbytestjänstgöring. Detta innebar att Karin Grånäs (till höger) vid SGU och Karin Bergström (till vänster) vid Lantmäteriet, under 6 månader bytte arbetsplats. Det blev en mycket lyckad satsning där de båda myndigheterna kunde nyttja en extern kompetens. Båda två uppgav att det var ett utmärkt tillfälle för kompetensutveckling och att de kommer att ha stor nytta av detta på sin ordinarie arbetsplats.

till stor del kunnat nå sina mål utan oväntade avbrott på grund av sjukdom. SGU har mycket låg sjukfrånvaro (2,2 procent) med tanke på åldersprofilen.

Efter medarbetarundersökningen 2005 framkom en del förbättringsområden, främst gällande ledarskapet och arbetsmiljön. Under året har en värdegrund gällande det önskvärda ledar- och medarbetarskapet fastställts. Förhoppningen är att denna gemensamma värdegrund bidrar till ett bättre arbetsklimat genom ökad trivsel och trygghet. Den vägleder medarbetare och chefer i vardagen och bidrar till högre effektivitet och bättre arbetsresultat. Ledar- och medarbetarkriterierna kommer också att påverka urval, utveckling och bedömning av ledare och medarbetare i framtiden.

Andelen kvinnor med ledningskompetens är 29 procent, vilket inte fullt ut motsvarar andelen kvinnor i organisationen (35 procent). Målet med minst 33 procent kvinnor på projektledarutbildningen uppnås, då 69 procent av deltagarna under året var kvinnor. Totalt sett nås även målet med 40 procent kvinnliga ledamöter i råd och kommittéer. SGU som arbetsplats blir mer kreativ och produktiv med uppnådd jämställdhet.

Avveckla kompetens

Mål

Personalomsättning bör vara 5 procent för att uppnå balansen mellan kontinuitet och förnyelse.

Måluppfyllelse

Personalomsättningen mäts genom att antal personer som slutat delas med genomsnittligt antal anställda. Enligt

Foto: Karl-Erik Alnåvik, SGU

Under 2007 har en värdegrund fastställts som gäller det önskvärda ledarskapet och medarbetarskapet vid SGU. Som ett led i att föra in värdegrunden i organisationen spelade de olika enheterna vid SGU ett så kallat medarbetarspel, där man i grupp fick tillfälle att diskutera hur ledare och medarbetare bör agera i olika situationer.

denna definition blev personalomsättningen 5,2 procent för 2007. Av de 14 personer som slutade var 7 kvinnor. Personalomsättningen bidrog till att verksamheten förlorade viss kompetens, men också att ny kompetens med något annan inriktning kunde föras in i organisationen.

Under året togs 12 beslut om delpension. Det är fler än föregående år. I flertalet fall avser besluten delpension med en omfattning på 20 procent. Delpensioneringarna ger en möjlighet för yngre medarbetare att delta i den för verksamheten så viktiga kompetensväxlingen under erfaren handledning.

Åtgärder för kompetensöverföring

Genom den förra regeringens satsning på kompetensöverföring tillfördes SGU 1,26 miljoner kronor för att kunna anställa yngre akademiker motsvarande 5,5 årsarbetskrafter. Tilldelningen av medel påbörjades 2006 och avslutades av den nuvarande regeringen den 1 juli 2007. SGUs budget belastades därefter fullt ut av kostnaderna för dessa nyanställningar. Anställningarna var nödvändiga för verksamheten och har givit den möjlighet till kompetensöverföring som de var ämnade för.

Utöver detta har 173 dagar använts, i snitt en halv dag per person, för olika former av kunskapsöverföring mellan medarbetare. För att få kontinuitet i verksamheten är kunskapsöverföring nödvändig med tanke på de kommande pensionsavgångarna.

MINERALRESURSER

Europeiskt hållbarhetsperspektiv

ÅTERRAPPORTERING:

SGU skall redovisa exploateringsläget samt problem och möjligheter med avseende på användningen av landets mineralresurser i ett hållbarhetsperspektiv.

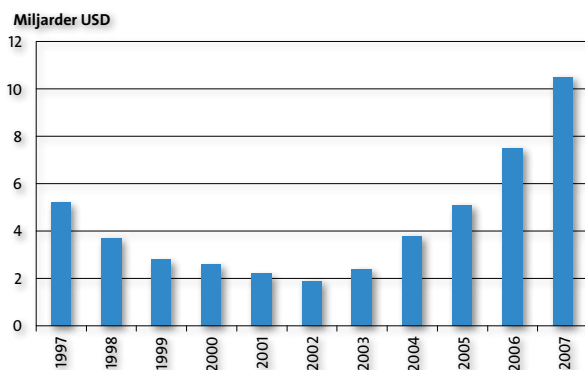
Inom EU tog ministerrådet i maj 2007 upp frågan om försörjning av råvaror till den europeiska industrin genom att uppmana kommissionen att vidta lämpliga politiska åtgärder. Kommissionen har efter detta pekat på att tillverkningsindustrin inom EU står inför svårigheter med sin råvaruförsörjning. Många malmråvaror måste importeras från länder utanför EU samtidigt som efterfrågan ökar starkt på många håll i världen, som till exempel i Kina och Indien, och det börjar bli en global dragkamp om fyndigheterna.

Inom kommissionen har en intern rapport om tillgången på råvaror tagits fram, vilken bland annat redovisats för medlemsländerna i *Raw Materials Supply Group*. Rapporten pekar på att det är ett mål för EU att förbättra villkoren för att få tillgång till råmaterialen, oavsett om det är från Europa eller övriga världen. Kommissionen förbereder ett meddelande som beräknas komma under andra hälften av 2008.

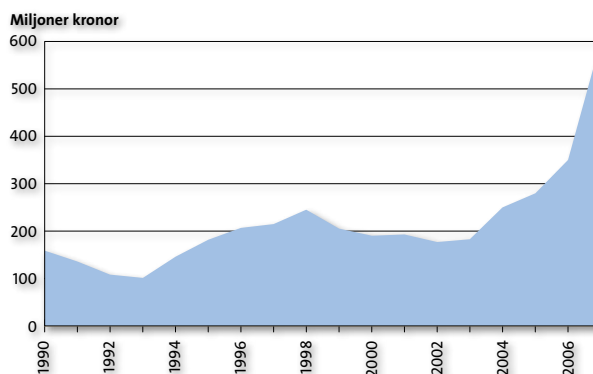
Prospektering

I ett hållbarhetsperspektiv är prospekteringen nödvändig för att hitta nya mineraliseringar, som kan brytas när de som nu är under bearbetning har brutits ut. Detta är ett sätt att trygga råvaruförsörjningen för svensk industri och för att mineralindustrin fortsättningsvis ska kunna skapa sysselsättning. I ett längre perspektiv handlar det om att skapa förutsättningar för vårt välbefinnande så att vi kan få tillgång till metall- och mineralbaserade produkter.

Prospekteringen i världen ökade under 2007 med 40 procent jämfört med 2006 och beräknas ha uppgått till 10,5 miljarder dollar, se figur 17. Det är en ökning på över fem gånger jämfört med värdet för fem år sedan. Utvecklingen för prospekteringsinsatserna följer trenderna i metallpris, möjligen med en fördröjning för prospekteringsvärdena på mellan ett och två år.

Figur 17. Prospekteringskostnader i världen.

Figur 18. Prospekteringskostnader i Sverige.

Den största ökningen under den senaste femårsperioden har ägt rum hos de små företagen, som nu står för mer än hälften av prospekteringen i världen. Det är främst dessa företag som är starkt beroende av finansmarknaden för att få medel till sin prospektering. När priserna sjunker blir marknaden mindre benägen att satsa på prospekteringsföretag. För de stora företagen gäller att sjunkande metallpriser ger mindre intäkter och därmed mindre pengar att avsätta för prospektering.

Guld är fortfarande den metall som är föremål för störst prospekteringsintresse. Det beräknas att drygt 40 procent av insatserna går till guldprospektering, men det relativa intresset för guld sjunker särskilt till förmån för basmetaller vars andel nu uppgår till 36 procent. Prospektering efter uran ingår inte i de värden som redovisats ovan eftersom uran räknas som energimineral. Uranprospekteringen i världen beräknas ha uppgått till drygt 900 miljoner dollar under 2007.

Det land som tilldrar sig störst prospekteringsintresse är Kanada där 19 procent av prospekteringen i världen äger rum. En större andel finns visserligen i Latinamerika, men är där uppdelad på huvudsakligen fem länder: Chile, Peru, Brasilien, Argentina och Mexiko. En mycket stor del av de medel som avsätts för prospektering kommer via Kanada, där främst Torontobörsen har blivit ett centrum för investering i prospektering.

I Sverige ökade prospekteringen också väsentligt. Det beräknas preliminärt ha satsats ca 600 miljoner kronor på

prospektering under 2007, se figur 18. Detta kan jämföras med de 365 miljoner kronor som satsades 2006. Antalet företag som innehar undersökningstillstånd uppgår enligt Bergsstatens statistik till 95 stycken under 2007 mot 75 stycken under 2006, vilket är en ökning med 27 procent. De flesta av företagen är mindre företag.

Antalet nya undersökningstillstånd som söktes hos Bergsstaten minskade från 500 år 2006 till 406 år 2007. Antalet som beviljades minskade något från 377 till 356. Arealen av de beviljade tillstånden ökade däremot från 428 926 ha 2006 till 763 108 ha 2007. När det gäller förlängd tid för befintliga tillstånd har en ökning skett både vad avser ansökta och beviljade tillstånd. Sammantaget tyder detta på ökad aktivitet i landet och att allt fler prospektörer ägnar sig åt fortsatt arbete på områden som de sedan tidigare har inlett arbete på.

Borrningsaktiviteter beräknas ha ökat under året, men det är fortfarande en trång sektor eftersom det saknas kunig personal i tillräcklig omfattning för att maskinerna ska kunna utnyttjas till fullo. Det är också svårt att rekrytera geologer och annan personal som gör undersökningar.

Mineraljakten i Norrland bidrar också till prospekteringen genom att allmänheten uppmuntras att rapportera in fynd av intressanta mineral. Mineraljakten sker i regi av Norrlandsfonden, länsstyrelserna i Norrland och SGU, samt med stöd av ett antal prospekteringsföretag. År 2007 gick första pris i Jämtlands län till en fyndighet med massiv zinkblände i fast berg, som har rönt stort

intresse från prospektörer. (Se även Guldkorn från 2007, sid. 9.)

Northland Resources har utökat målen för sin prospektering i Pajalaområdet med järnmalmsförekomsterna Tapuli och Palotieva, som båda ligger någon halvmil från Stora Sahavaara. Företaget har undersöknings-tillstånd för en rad områden i Norrbotten med främst järnmalmsfyndigheter.

Lappland Goldminers AB har i anslutning till guldprojektet Fäboliden startat en undersökning av möjligheterna att bygga ett vindkraftverk för att generera kraft lokalt och på så vis minska utsläppen av koldioxid.

Niili Mineral har fått bearbetningskoncession på Vindelgranselefyndigheten. Det är en fyndighet av Skellefte-typ som geologiskt kan ses som en utlöpare från Kristinebergsgruvan. Fyndigheten är mycket liten och kan brytas ut på kort tid.

Malmreserverna har ökat bland annat i Aitik och Garpenberg. I Aitik ökade reserverna från 219 miljoner ton till 625 miljoner ton när Boliden gjorde en ny beräkning inför beslutet om att bygga ut brytningen i gruvan. De ökade reserverna ska ses mot bakgrund av lägre kostnader för brytning per ton vid en högre brytningstakt än den nuvarande. Bidragande till högre reserver kan i många fall vara de gynnsammare priserna under senare år. Även vid Garpenberg har reserverna ökat betydligt under senare år. Orsaken är i detta fall fynd av nya malmer i gruvan. Ett exempel på sambandet mellan ökade reserver och ökat pris finns i Storlidengruvan där ökat pris på koppar och zink under senare år har bidragit till att förlänga livslängden på gruvan med ungefär ett halvt år. Driften vid gruvan har pågått sedan år 2001.

Järnmalmsproduktion

En överenskommelse om priset på järnmalmsprodukter för 2007 slöts av den kinesiska stålkoncernen Baosteel och den brasilianska järnmalmsproducenten CVRD redan i december 2006. Överenskommelsen var vägledande för resten av världen och innebar en höjning av priset med 9,5 procent för fines. För LKAB slöts ett avtal med den europeiska stålkoncernen Corus som innebar att priset på masugnspelletts ökade med 7,5 procent och priset på fines

ökade med 11 procent. Dessa priser har sedan utgjort riktvärden för övriga kunder.

Järnmalmsproduktionen i Sverige ökade under 2007 till 24,7 miljoner ton från 23,5 ton året innan. Av produktionen utgjordes 18,8 miljoner ton (76 procent) av pellets (råstål av järnmalmsbaserade råvaror). Detta är 1,9 miljoner ton mer än under 2006. Det nya pelletsverket i Malmberget producerade 2,9 miljoner ton pellets under sitt första år.

Av LKABs järnmalmsprodukter används 22 procent inom landet, 14 procent exporteras till Finland, 23 procent till Tyskland, 15 procent till övriga Europa samt återstående 26 procent till främst Mellanöstern, Turkiet och Nordafrika.

I Kiruna byggs ett nytt anrikningsverk och pelletsverk. Det är en investering på ca sex miljarder kronor som även inkluderar en ny bangård i Kiruna för att förbättra möjligheterna att lasta pellets och lossa returlast, främst av tillsatsmedel till pelletstillverkningen.

Företaget undersöker möjligheterna att påbörja gruvdrift i Gruvberget vid Svappavaara. Denna malm skulle främst utgöra råvara för företagets försäljning av järnmalm som industrimineral, vilket sker i dotterbolaget Minelco.

Kirunagruvans fortsatta drift medför att det bildas sprickor i marken. Sprickorna uppstår öster om malmkroppen på den sida som vetter mot centrala Kiruna och kommer successivt att närma sig samhället. Därför måste hela stadsplaneringen måste göras om och både vägar, järnvägar och byggnader flyttas. Även i Malmberget pågår sedan länge en omflyttning i samhället då hus och övrig infrastruktur måste rivas eller flyttas på grund av sprickor som uppstår i samband med gruvbrytningen.

Stålproduktion

Det är den globala stålindustrin som driver efterfrågan på järnmalm. Under senare år har stålproduktionen ökat i sådan omfattning att det drivit upp priset på järnmalm. Ökningen gäller även för 2007 då 1,34 miljarder ton stål beräknas ha tillverkats i världen. Det är en ökning med 7,5 procent.

I Sverige är det bara SSAB som tillverkar pellets. Det sker i Luleå och Oxelösund. Företaget producerade

3,7 miljoner ton råstål 2006 och produktionen för 2007 beräknas vara något högre (3,8 miljoner ton.) I övrigt används skrot som råvara i så stor utsträckning som möjligt. Den totala råstålstillverkningen i landet uppgick till 5,67 miljoner ton.

Outokumpu fattade under 2007 beslut om att investera drygt fem miljarder kronor i Avesta för att utöka tillverkningskapaciteten av främst rostfritt duplexstål. Den nya utökade anläggningen beräknas vara klar 2010 och medför att kapaciteten ökar från 250 000 ton till 650 000 ton färdigt stål. Duplexstålet är starkare än det rostfria standardstålet och har betydligt lägre nickelinnehåll, vilket gör det mindre känsligt för höga nickelpriiser.

Företaget investerar också i Degerfors där 1,7 miljarder kronor ska öka valsningskapaciteten från 110 000 ton per år till 190 000.

Produktionen av rostfritt stål i Sverige sjönk med nära 6 procent under 2007 i jämförelse med året innan till 645 000 ton. En orsak torde vara minskad efterfrågan till följd av de prishöjningar som skett under senare år kopplat till det relativt höga nickelpriiset.

Produktion av övriga malmer

Priiset på de flesta basmetaller har ökat kraftigt sedan 2003. Det har medfört att lönsamheten för gruvindustrin har blivit väsentligt förbättrad under senare år.

Nickel är en legeringsmetall som främst används i rostfritt stål. Nickelpriiset spelar en stor roll för priset på rostfritt stål och dess marknad. Under 2007 var medelpriset drygt 37 000 dollar per ton. Som jämförelse kan noteras att priset på nickel låg omkring 15 000 dollar per ton under åren 2003–2005.

Foto: LKAB

Malmförädlingsverk i Kiruna.

Kopparpriset har i medeltal varit drygt 7 100 dollar per ton under 2007. Under merparten av år 2003 låg det under 2 000 dollar per ton.

Medelvärdet för zinkpriset under 2007 var 3 250 dollar per ton, medan det under år 2003 var 830 dollar.

Blyprisets medelvärde för året var 2 597 dollar per ton. Som jämförelse noteras att under merparten av år 2003 låg priset för bly under 600 dollar per ton.

Bland ädelmetallerna har guldpriset stigit från 635 dollar per uns (1 uns = 31,1 g) vid årets början till 837 dollar per uns vid årets slut. Guldpriset har visat en ökande trend ända sedan 2002 då det låg under 300 dollar per uns i början av året. Silverpriset har haft en likartad utveckling som guldpriset. Medelvärdet av silverpriset var 13,38 dollar per uns. År 2002 var det genomsnittliga silverpriset 4,60 dollar per uns.

Eftersom priserna sätts i dollar per viktenhet och kostnaderna för svenska gruvor i hög grad är i kronor är det viktigt att ha kontroll på valutakurserna. Under 2007 försvagades dollarkursen gentemot den svenska kronan med 9 procent. Många gruvföretag brukar säkra såväl valuta som metallpris för åtminstone en del av sin produktion under kortare eller längre perioder för att försäkra sig mot alltför stora förändringar.

Boliden har gruvor i Aitik, Kristineberg, Maurliden, Renström och Garpenberg. Företaget har beslutat fördubbla produktionen i Aitik till 36 miljoner ton malm per år 2010 och investerar 5,2 miljarder i ett nytt anrikningsverk. Upphandlingen som har pågått under 2007, kommer att skapa sysselsättning i svensk utrustningsindustri. Företaget har även träffat ett avtal med Vattenfall om leverans av elektricitet för expansionen i Aitik. Avtalet är långsiktigt och gäller 4 TWh från och med 2010. I det nya verket ska förutom koppar även molybden utvinns.

Lundin Mining har två gruvor i drift i Sverige. Det är Storlidengruvan strax norr om Malå i Västerbottens län och Zinkgruvan i Örebro län. Storlidengruvan var planerad för stängning i slutet av 2007, men beräknas nu kunna vara i fortsatt produktion till slutet av första kvartalet 2008. Detta beror på att de ökade priserna under de senaste åren gjort det möjligt att bryta i ett par områden som tidigare inte varit lönsamt.

Vid Zinkgruvan firades gruvans 150-årsjubileum under 2007. Den är således ett år äldre än SGU. Gruvan är en av de gruvor i världen som varit under oavbruten brytning längst tid. Det planeras att påbörja brytning av kopparmalm i Burklandsområdet. En särskild kopparlinje kommer att installeras i anrikningsverket för detta ändamål.

Norra Norrliden är en zink-, koppar- och blyfyndighet som ligger i Skelleftefältet som tidigare undersökts av SGU och NSG. Lundin Mining har nu fått koncession på fyndigheten som ligger nära Bolidens gruva i Maurliden.

Vid Björkdalsgruvan har det kanadensiska företaget Gold-Ore Resources Ltd genomfört prospekterings- och undersökningsarbete för att se om det är möjligt att återuppta driften i gruvan. Resultaten som redovisats bedöms lovande och företaget har därför övertagit gruvan från den tidigare ägaren Minmet plc. Man avser nu att starta underjordsbrytning i gruvan som tidigare varit ett dagbrott. Det har vid undersökningen påvisats en fortsättning av guldmineraliseringarna norrut och mot djupet i gruvan. Under tiden som undersökningarna pågått har anrikningsverket varit i drift och behandlat lagrat material från äldre drift och från undersökningsarbetena i gruvan. Detta har medfört en produktion av närmare 600 kg guld under 2007.

Driften vid Dragon Minings gruva i Svartliden, som ligger i guldlinjen i Storuman och Lycksele kommun, har pågått under hela året 2007. Gruvan producerar guld genom lakning av malm och under 2007 beräknas ca 1,6 ton guld ha producerats vid gruvan.

Lovisagruvan är en liten bly-zinkgruva som ligger nära Stråssagruvan i Örebro län. Vid gruvan tillämpas småskalig brytning och för 2007 beräknas ca 18 000 ton malm ha brutits. Malmen fraktas till Garpenberg där den anrikas i Bolidens verk.

ScanMining har under året haft gruvorna i Ersmarksberget och Svärtrräsk i drift. Anrikning har skett i anrikningsverket vid Blaiken intill Ersmarksbergsgruvan. Företaget har haft svårigheter och verket har stått still under delar av året. Produktionen har varit blygsam. Företaget försattes i konkurs i början på december.

Ekonomisk redovisning

EKONOMISTYRNINGSVERKET GER SGU HÖGSTA BETYG

Ekonomistyrningsverket (ESV) utvärderar på uppdrag av regeringen hur väl de statliga myndigheterna uppfyller de så kallade ekonomiadministrativa kraven, dvs. hur väl de följer gällande regler och därmed också vilka förutsättningarna är för en god intern styrning och kontroll – något som i sin tur utgör grunden för en väl fungerande verksamhet. SGU har under 2007 valts ut till bästa EA-värderingsmyndighet i gruppen myndigheter med medelstor omsättning.

– För mig och alla mina medarbetare är detta ett kvitto på att det ständigt pågående förbättringsarbete vi prioriterar har gett resultat, säger

Lars Ljung, generaldirektör vid SGU. Leo Weibull, ekonomichef vid SGU, berättar:

– I samband med att vi bestämde oss för att år 2005 kvalitetssäkra myndighetens uppgifter och certifiera dessa enligt ISO 9000, behövde vi beskriva det ekonomiska och administrativa arbetet i flöden. Plötsligt blev våra beskrivningar levande dokument, det var lättare att skola in ny personal och vi började själva ifrågasätta våra arbetsrutiner på ett helt annat sätt än tidigare. Vi blev bättre utan att kosta mer!

Bilden visar när Yvonne Gustafsson, generaldirektör vid ESV, överlämnar diplom till Lena Mattsson och Leo Weibull, SGU.

Foto: ESV

Ekonomisk redovisning

RESULTATRÄKNING (tkr)

	2007	2006
Verksamhetens intäkter		Not
Intäkter av anslag	189 876	1 207 014
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	30 195	2 27 245
Intäkter av bidrag	9 438	3 8 418
Finansiella intäkter	470	4 380
Summa	229 979	243 057
Verksamhetens kostnader		
Kostnader för personal	-147 063	5 -143 126
Kostnader för lokaler	-19 654	-20 576
Övriga driftkostnader	-48 387	6 -60 682
Finansiella kostnader	-514	7 -576
Avskrivningar	-7 081	-7 571
Summa	-222 699	-232 531
Verksamhetsutfall	7 280	10 526
Uppbördsverksamhet		8
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	22 312	14 508
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	-22 392	-14 508
Saldo uppbördsverksamhet	-80	0
Transfereringar		9
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	5 480	5 464
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	5 000	0
Lämnade bidrag	-10 480	-5 464
Saldo transfereringsverksamhet	0	0
Årets kapitalförändring	7 200	10 526

BALANSRÄKNING (tkr)

	2007-12-31	2006-12-31
	Not	
Tillgångar	62 696	55 362
Immateriella anläggningstillgångar	960	1 134
Balanserade utgifter för utveckling	0	21
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	960	1 113
Materiella anläggningstillgångar	15 218	15 868
Byggnader, mark och annan fast egendom	1 008	1 417
Förbättringsutgifter på annans fastighet	1 696	1 180
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12 514	13 271
Varulager m.m.	1 727	1 420
Pågående arbeten	1 727	1 420
Fordringar	16 711	11 694
Kundfordringar	8 204	4 864
Fordringar hos andra myndigheter	8 447	6 809
Övriga fordringar	60	21
Periodavgränsningsposter	8 535	8 938
Förutbetalda kostnader	7 343	7 581
Upplupna bidragsintäkter	1 192	1 348
Övriga upplupna intäkter	0	9
Avräkning med statsverket	11 758	6 405
Avräkning med statsverket	11 758	6 405
Kassa och bank	7 787	9 903
Behållning räntekonto i Riksgälden	6 924	9 205
Kassa, postgiro och bank	863	698
Kapital och skulder	62 696	55 362
Myndighetskapital	-108 372	-115 388
Statskapital	383	567
Balanserad kapitalförändring	-115 955	-126 481
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	7 200	10 526
Avsättningar	100 091	107 730
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	4 022	4 347
Övriga avsättningar	96 069	103 383
Skulder m.m.	50 112	45 047
Lån i Riksgälden	14 300	15 318
Skulder till andra myndigheter	6 304	6 438
Leverantörsskulder	11 164	13 507
Övriga skulder	16 711	8 728
Depositioner	1 426	934
Förskott från uppdragsgivare och kunder	207	122
Periodavgränsningsposter	20 865	17 973
Upplupna kostnader	14 836	13 819
Oförbrukade bidrag	3 272	2 653
Övriga förutbetalda intäkter	2 757	1 501
Ansvarsförbindelser	4	Inga

ANSLAGSREDOVISNING (tkr)

REDOVISNING MOT ANSLAG 2007

Anslag	Benämning		Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
		Not						
Utgiftsområde 20								
Allmän miljö- och naturvård								
20 34:4	Ramanslag	22						
	Sanering och återställning av förorenade områden							
ap 3	Sanering och återställ – del till SGU (Ram)		3 217	7 000	–3 007*	7 210	6 351	859
Utgiftsområde 24								
Näringsliv								
24 38:5	Ramanslag	23						
	Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.							
ap 1	Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (Ram)		5 134	169 612	–91*	174 655	169 135	5 520
24 38:6	Ramanslag	24						
	Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning							
ap 1	Geovetenskaplig forskning (Ram)		0	5 330		5 330	5 330	0
24 38:7	Ramanslag	25						
	Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.							
ap 1	Oljelagringsanläggningar m.m. samt Adakfältet (Ram)		2 609	11 868		14 477	14 540	–63
Summa			10 960	193 810	–3 098	201 672	195 356	6 316

* Indragningen avser den del av anslagssparandet från 2006 som översteg tre procent av anslaget.

REDOVISNING MOT INKOMSTITTEL 2007

Inkomstittel	Benämning		Beräknat belopp	Inkomster
		Not		
2528	Avgifter vid Bergsstaten	26	11 000	21 477
28119	Övriga inkomster	27	0	37
3312	Övriga inkomster av försäld egen- dom m.m.	28	0	1 061
Summa			11 000	22 575

REDOVISNING AV BEMYNDIGANDE I ÅRSREDOVISNINGEN 2007

Anslag	Benämning	Not	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandens fördelning per år			
						2008	2009	2010	2011–
Utgiftsområde 24 Näringsliv									
24 38:5	Ramanslag	29							
	Sveriges geologiska undersökning: anläggningar, m.m.								
ap 1	Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (Ram)		12 000	758	268	268	0	0	0
Summa			12 000	758	268	268	0	0	0

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

TILLÄMPADE REDOVISNINGSPRINCIPER

SGUs redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt ESVs föreskrifter och allmänna råd till denna. Bokföringen följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) samt ESVs föreskrifter och allmänna råd till denna.

Fakturor med belopp understigande 25 tkr exkl. moms har inte redovisats som periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Tillämpade avskrivningstider redovisas i not 11 och 12.

SGU avviker från den av ESV rekommenderade (allmänna råd till 5 kap. 4§ FÅB) ekonomiska livslängden för datorer. SGU redovisar inte bärbara datorer för fältarbete som anläggningstillgång, utan kostnadsför dem direkt. Anledningen är att utrustningens ekonomiska livslängd inte uppgår till tre år, p.g.a. det extra slitage användningen i fältarbete innebär.

KUNDFORDRINGAR OCH PÅGÅENDE ARBETEN

Kundfordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta. Kundfordringar i utländsk valuta har värderats till gällande köpkurs per balansdagen.

I den avgiftsfinansierade verksamheten (uppdragsverksamheten) har pågående arbeten värderats till upparbetade direkta kostnader jämte indirekta kostnader. I den mån förskottsbetalningar erhållits har upparbetade kostnader avräknats löpande och motsvarande belopp intäktsredovisats. Förluster har kostnadsförts så snart

dess konstaterats, i övrigt har resultatföring skett i samband med respektive uppdrags avslut.

SKULDER

I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag (2008-01-10) eller när skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Övriga händelser tas upp som skulder. Leverantörsskulder i utländsk valuta har värderats till gällande säljkurs per balansdagen.

Upplysningar om avvikelser

AVVIKELSE FRÅN KAPITALFÖRSÖRJNINGSFÖRORDNINGEN (1996:1188)

Regeringen har beviljat SGU dispens från skyldighet att finansiera investeringar i anläggningstillgångar, hänförliga till sanerings- och miljösäkringsarbete, med lån i Riksgälden. Utgiften för investeringarna avräknas mot anslag 38:7 och ianspråktaga medel redovisas som statskapital.

AVVIKELSE FRÅN TJÄNSTEEXPORTFÖRORDNINGEN (1992:192)

Regeringen har beviljat SGU undantag från kravet på lönsamhet för den internationella uppdragsverksamheten.

AVVIKELSE FRÅN EKONOMIADMINISTRATIVA REGLER

Enligt regleringsbrev 2006-12-21 N2006/10733/HUB, N2006/8615/HUB, N2006/10474/HUB m.fl. har SGU undantagits från skyldigheten att upprätta och till regeringen lämna delårsrapport för 2007.

Upplysningar av väsentlig betydelse

AVSÄTTNINGAR

SGU har avsatt medel för framtida miljösäkringsinsatser och därav följande miljökontroll av avvecklade oljelagringsanläggningar. Avsättningen för miljösäkringsinsatser har beräknats med

utgångspunkt i utförda utredningar och erfarenheter från tidigare genomförda miljösäkringsåtgärder vid anläggningarna. Kostnaden för miljökontroll är beräknad utifrån omfattningen av fastställda kontrollprogram samt, på lång sikt, kunskap erhållen genom programmet för tillämpad forskning.

Pensionsförpliktelser tas upp som avsättning till den del det bedöms som sannolikt att myndigheten kommer att stå för förpliktelsen.

Brytdag

Brytdagen, den dag då den löpande bokföringen för räkenskapsåret 2007 avslutas, har i enlighet med ESVs föreskrifter bestämts till 2008-01-10.

Likvida medel / betalningar

SGU har två betalningsflöden. Betalningar avseende anslagspost 38:5 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m. samt avgiftsbelagd

och bidragsfinansierad verksamhet hanteras i räntebärande betalningsflöde (med undantag för det bidragsfinansierade projektet Geodigitalia). Betalningar avseende inkomsttitlar samt anslagsposterna 38:6:1 Geovetenskaplig forskning, 38:7:1 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m. och 34:4:3 Sanering och återställ – del till SGU hanteras i icke-räntebärande betalningsflöde.

Anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret

Uppgifter om sjukfrånvaro redovisas i faktaruta avseende personal på sida 46 i resultatredovisningen.

Styrelse och ledande befattningshavare

Uppgifter enligt 7 kap. 2 § FÅB om styrelse och ledande befattningshavare utsedda av regeringen redovisas på sidan 63.

NOTER (tkr)

Not 1		
Intäkter av anslag	2007	2006
Anslagsintäkterna härrör från följande anslag:		
- 38:5 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	168 985	167 987
- 38:7 ap 1 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	14 540	35 244
- 34:4 ap 3 Sanering och återställ – del till SGU	6 351	3 783
Saldo	189 876	207 014
Avräkning av utgifter mot anslag 38:5 enligt anslagsredovisningen är 150 tkr (180 tkr) högre än här angivet belopp. Beloppet redovisas i transfereringsavsnittets post Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag (se även not 9).		
Not 2		
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2007	2006
Intäkter enligt §4 avgiftsförordningen	4 417	3 927
Intäkter från uppdragsverksamhet	25 520	23 215
Övriga intäkter	258	103
Saldo	30 195	27 245
Not 3		
Intäkter av bidrag	2007	2006
Bidragsintäkterna fördelar sig på följande kategorier av bidragsgivare:		
- Naturvårdsverket	5 994	4 028
- Kammarkollegiet	1 260	1 980
- Regeringskansliet	427	
- Övriga myndigheter	600	1 159
- Kommuner	186	105
- Övriga bidragsgivare	971	1 146
Saldo	9 438	8 418

Bidragsintäkterna från Kammarkollegiet erhöles enligt Förordning (2005:899) om tillfälligt stöd för nyanställningar vid statliga myndigheter.

Not 4		
Finansiella intäkter	2007	2006
- Ränteintäkter avseende räntekonto i Riksgälden	455	302
- Övriga ränteintäkter och finansiella intäkter	15	78
Saldo	470	380
Not 5		
Kostnader för personal	2007	2006
Lönekostnader (exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal) ingår i kostnader för personal med följande belopp:		
	-94 200	-91 378
Not 6		
Övriga driftkostnader	2007	2006
- Förändring av avsättning för miljösäkringsinsatser		
- avräkning för årets insatser	14 526	33 666
- utökad avsättning	-7 212	-22 510
- Främmande tjänster (entreprenadarbeten m.m.)	-27 187	-41 995
- Frakter, transporter och resor	-11 455	-11 236
- Övrigt	-17 059	-18 607
Saldo	-48 387	-60 682
Not 7		
Finansiella kostnader	2007	2006
- Räntekostnader avseende lån i Riksgälden	-489	-488
- Övriga räntekostnader och finansiella kostnader	-25	-88
Saldo	-514	-576

Not 8		
Uppbördsverksamhet	2007	2006
Inom uppbördsverksamheten redovisas; Ansökningsavgifter och beslutade undersöknings-, förlängnings-, försvars-, konses- sions- och markanvisningsavgifter samt återbetalningar av undersökningsavgifter. Medlen, som inte får disponeras av SGU eller Bergsstaten, inbetalas till statens centralkonto i Riksbanken. När ansökan beviljats och avgiften fastställts gottskrivs statsbudgeten via inkomsttitel 2528: Avgifter vid Bergsstaten. Uppgifter om undersökningsavgifter m.fl. redovisas på sida 40 i resultatredovisning- ens avsnitt om verksamhetsgren Bergsstaten.		
- Beslutade och inkomstförda avgifter (varav 80 tkr befarad förlust)	22 238	14 469
- Återbetalda undersökningsavgifter	-761	-181
Medel som tillförts statsbudgeten	21 477	14 288
Övriga inkomster. Medlen, som inte får disponeras av SGU, inbetalas till statens centralkonto i Riksbanken och gottskrivs statsbudgeten via inkomsttitel 28119: Övriga inkomster.		
Avgift enligt Kontinentalsockellagen	0	180
Räntetäkter valutakonto	29	7
Mineralersättningar	8	0
Intäkter av andra ersättningar	0	39
Medel som tillförts statsbudgeten	37	226
Influtna medel från försäljning av oljelagringsanläggningar med tillhörande utrustning efter avdrag för direkta försäljningsomkostnader. Medlen, som inte får disponeras av SGU, inbetalas till statens centralkonto i Riksbanken och gottskrivs statsbudgeten via inkomsttitel 3312: Övriga inkomster av försäld egendom m.m.		
- Medel från försäljning	975	0
- Direkta försäljningsomkostnader	-97	-6
Medel som tillförts statsbudgeten	878	-6
Medel som tillförts statsbudgeten, totalt	22 392	14 508
Not 9		
Transfereringar	2007	2006
Med transfereringar avses lämnade bidrag till:		
- Geovetenskaplig forskning	-5 330	-5 284
- MinBaS	-5 000	0
- Övrigt	-150	-180
Summa transfereringar	-10 480	-5 464
Finansiering:		
- Anslag 38:6 Geovetenskaplig forskning	5 330	5 284
- Regeringskansliet	5 000	
- Anslag 38:5 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	150	180
Summa finansiering	10 480	5 464
Information om lämnade bidrag redovisas på sida 30 i resultatredovisningens avsnitt om verksamhetsgren Forskning och utveckling.		

Not 10		
Årets kapitalförändring	2007	2006
Kapitalförändringen utgörs huvudsakligen av en periodiseringsdifferens mellan intäkt av anslagsmedel och verksamhetens kostnader och övriga intäkter.		
Balansposter som genererat intäkt av anslag		
- Amorteringar, finansierade med anslagsmedel	6 958	7 262
Resultattransaktioner som inte genererat intäkt av anslag		
- Avskrivningar och nedskrivningar	-6 758	-7 124
- Bokfört värde av avyttrade anläggningstillgångar	-197	-96
Förändring av:		
- Upplupna löner, semesterersättningar samt avsättning för pensionsförpliktelser	-982	-1 573
- Upplupna räntor/nedskrivna kundfordringar	-9	-2
- Avsättning till miljösäkringsarbete	7 314	11 156
- Övriga upplupna/förutbetalda intäkter/kostnader	-304	963
Årets kapitalförändring (periodiseringsdifferens)	6 022	10 586
Avgiftsfinansierad verksamhet (uppdragsverksamhet)		
- Överskott från nationella uppdrag	842	334
- Överskott från internationella uppdrag	336	-394
Årets kapitalförändring (avgiftsfinansierad verksamhet)	1 178	-60
Årets kapitalförändring, totalt	7 200	10 526

Not 11		
Immateriella anläggningstillgångar	2007-12-31	2006-12-31
Balanserade utgifter för utveckling		
Ingående anskaffningsvärde	4 460	4 460
Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 439	-4 413
Ingående bokfört värde	21	47
- Årets avskrivningar	-21	-26
Årets förändring	-21	-26
Utgående bokfört värde	0	21
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	4 318	3 965
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 205	-3 092
Ingående bokfört värde	1 113	873
- Årets avskrivningar	-728	-588
- Årets anskaffningar	575	828
- Årets avgående tillgångar	0	-475
- Årets avgående ackumulerade avskrivningar	0	475
Årets förändring	-153	240
Utgående bokfört värde	960	1 113
Tillämpade avskrivningstider		
Linjär avskrivning har tillämpats med följande avskrivningstider: balanserade utgifter för utveckling 5 år, rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar 3 år.		

Not 12		
Materiella anläggningstillgångar	2007-12-31	2006-12-31
Byggnader, mark och annan fast egendom		
Ingående anskaffningsvärde	182 174	222 423
Ingående ackumulerade avskrivningar	-180 757	-220 704
Ingående bokfört värde	1 417	1 719
- Årets avskrivningar	-185	-195
- Årets överföringar	0	-107
- Årets avgående tillgångar	-224	-40 249
- Årets avgående ackumulerade avskrivningar	0	40 249
Årets förändring	-409	-302
Utgående bokfört värde	1 008	1 417
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	4 145	3 895
Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 965	-2 566
Ingående bokfört värde	1 180	1 329
- Årets avskrivningar	-445	-399
- Årets anskaffningar	961	250
Årets förändring	516	-149
Utgående bokfört värde	1 696	1 180
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	96 959	102 613
Ingående ackumulerade avskrivningar	-83 688	-86 814
Ingående bokfört värde	13 271	15 799
- Årets avskrivningar	-5 702	-6 363
- Årets anskaffningar	5 348	3 931
- Årets avgående tillgångar	-7 473	-9 585
- Årets avgående ackumulerade avskrivningar	7 070	9 489
Årets förändring	-757	-2 528
Utgående bokfört värde	12 514	13 271
Reavinster/-förluster	2007	2006
Anläggningstillgångar i verksamheten		
Överskott vid avyttring av anläggningstillgångar	77	52
Underskott vid avyttring av anläggningstillgångar	-26	-40
Anläggningstillgångar i uppbördsverksamheten		
Överskott vid avyttring av anläggningstillgångar	878	0
Under år 2007 har avtal slutits om försäljning av tre fastigheter. I samtliga fall beräknas köparens tillträdesdag infalla under år 2008. Fastigheterna Hall Västös 1:8 (hela) och Hall Västös 1:9 (del), överenskommen köpeskilling 2 020 tkr och beräknad reavinst 1 825 tkr, säljs till privat köpare. Helmershus 5:58 (del), överenskommen köpeskilling 50 tkr och beräknad reaförlust 60 tkr, säljs till juridisk person. Tillämpade avskrivningstider m.m.		
Verksamheten har belastats med avskrivningar enligt plan. Linjär avskrivning har tillämpats med följande avskrivningstider; bilar 5 år, maskiner och datorer 3–5 år, övriga inventarier 3–8 år, fartyg 20 år och dess utrustning 3–10 år, förbättringsutgifter på annans fastighet 5 år, mätutrustning 3–5 år samt byggnader 10 år. Markegendom skrivs inte av. Taxeringsvärdet för markegendom uppgår till 596 tkr.		

Not 13		
Periodavgränsningsposter	2007-12-31	2006-12-31
Förutbetalda hyreskostnader		
- till Akademiska hus	2 239	0
- till myndigheter	183	427
- till övriga	1 820	3 655
Övriga förutbetalda kostnader		
- till Kammarkollegiet	908	684
- till övriga	2 193	2 815
Upplupna bidragsintäkter		
- från myndigheter	339	436
- från övriga	853	912
Övriga upplupna intäkter	0	9
Saldo	8 535	8 938

Not 14		
Avräkning med statsverket	2007-12-31	2006-12-31
Ingående balans	6 405	5 501
Avräknat mot statsbudgeten		
- Anslag	195 356	212 478
- Inkomsttitlar	-22 575	-14 550
Avräknat mot statens centralkonto i Riksbanken		
- Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-169 521	-167 103
- Uppbördsmedel m.m.	42 371	25 578
- Transfereringar m.m.	-40 278	-47 622
- Justerat ingångsvärde på räntekonto	0	-7 877
Utgående balans	11 758	6 405

Not 15		
Statskapital	2007-12-31	2006-12-31
Ingående balans, anläggningar	567	714
- årets avyttringar	-184	-41
- överföring av oljelagringsanläggning till Fortifikationsverket	0	-106
Utgående balans, anläggningar	383	567

Not 16		
Balanserad kapitalförändring	2007-12-31	2006-12-31
Ingående balans, totalt	-126 481	-135 907
Ingående balans, överskott inom nationell avgiftsfinansierad verksamhet	2 718	3 295
- Överskott i nationell verksamhet föregående räkenskapsår	344	-577
Utgående balanserad överskott i nationell verksamhet	3 062	2 718
Ingående balans, underskott inom internationell avgiftsfinansierad verksamhet	-410	-181
- Underskott i internationell verksamhet föregående räkenskapsår	-394	-229
Utgående balanserad underskott i internationell verksamhet	-804	-410
Ingående balans, periodiseringsdifferens	-128 789	-139 021
- Periodiseringsdifferens föregående räkenskapsår	10 576	10 232
Utgående balanserad periodiseringsdifferens	-118 213	-128 789
Utgående balans, totalt	-115 955	-126 481
Kapitalförändring föregående år enligt resultaträkningen	10 526	9 426
Fördelning av föregående års kapitalförändring		
- under året fört till balanserad kapitalförändring	-10 526	-9 426
Summa fördelat under året	-10 526	-9 426

Not 17		
Avsättningar	2007-12-31	2006-12-31
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
Medel har avsatts för framtida pensionsförpliktelser som SGU svarar för.		
Ingående avsättning	4 347	2 811
- Årets pensionskostnad	1 465	3 163
- Årets pensionsutbetalningar	-1 790	-1 627
Utgående avsättning	4 022	4 347

Övriga avsättningar
SGU har avsatt medel för framtida miljösäkringsinsatser avseende avvecklade oljelagringsanläggningar. I avsättningen ingår uppskattade utgifter för miljökontroll vid avvecklade anläggningar t.o.m. år 2050 (ytterligare kommentarer angående framtida utgifter för miljösäkring lämnas på sida 38 i resultatredovisningen).

Ingående balans	103 383	114 539
- Avräkning under året	-14 526	-33 666
- Utökning av avsättning	7 212	22 510
Utgående avsättning	96 069	103 383

Not 18		
Lån i Riksgälden	2007-12-31	2006-12-31
Ingående skuld	15 318	17 784
- Under året nyupptagna lån	6 263	5 243
- Årets amorteringar	-7 281	-7 709
Utgående skuld	14 300	15 318

SGU disponerar en låneram på 27 000 tkr (32 000 tkr) i Riksgälden för finansiering av investeringar i anläggningstillgångar.

Not 19		
Depositioner	2007-12-31	2006-12-31
Ingående deponerade säkerheter	934	634
- Inbetalda säkerheter under året	490	340
- Under året uttagna säkerheter	-40	-56
- Årets ränta	42	16
Utgående deponerade säkerheter	1426	934

From 2005-05-01 deponeras säkerheter enligt Minerallagen (1991:45) inom Bergsstatens verksamhet. Depositionerna placeras på räntekontot och tillförs ränta kvartalsvis enligt räntekontots räntesats.

Not 20		
Periodavgränsningsposter	2007-12-31	2006-12-31
Upplupna kostnader		
- löner och semesterersättningar inkl. sociala avgifter	14 554	13 246
- övrigt	282	573
Oförbrukade bidrag		
- från Naturvårdsverket	905	680
- från Länsstyrelsen i Västerbotten	812	682
- från annan statlig myndighet	1 294	1 030
- från övriga	261	261
Övriga förutbetalda intäkter		
- från Naturvårdsverket	1 181	541
- från annan statlig myndighet	1 034	737
- från övriga	542	223
Saldo	20 865	17 973

Not 21		
Ansvarsförbindelser	2007	2006
Bankgaranti under anbudstiden avseende projekt i Etiopien 405 EUR. Bankgarantins giltighetstid gick ut 2008-01-07 utan att den togs i anspråk.	4	0

Not 22		
Anslag 20 34:4 ap 3, Sanering och återställ – del till SGU		
Medlen ska användas av SGU för inventering samt, i enlighet med delmålens prioriteringar, genomförande av ansvarsutredningar och nödvändiga undersökningar för objekt som förorenats av statlig organisation som inte längre finns kvar.		
Avräknade medel redovisas som:	2007	2006
- Intäkt av anslag	6 351	3 783

Not 23		
Anslag 24 38:5 ap 1, SGU: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.		
Medlen ska användas för s.k. förvaltningsutgifter hos SGU och Bergsstaten.		
Avräknade medel har redovisats som:	2007	2006
- Intäkt av anslag	168 985	167 987
- Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	150	180

Not 24		
Anslag 24 38:6 ap 1, SGU: Geovetenskaplig forskning		
Medlen ska användas av SGU för att främja och stödja riktad geovetenskaplig forskning, tillämpad forskning och kompetensutveckling.		
Avräknade medel redovisas som:	2007	2006
- Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	5 330	5 284

Not 25		
Anslag 24 38:7 ap 1, SGU: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.		
Medlen ska användas av SGU för att miljösäkra dels tömda lagringsanläggningar, dels det statliga gruvfältet i Adak. Anläggningstillgångar som hänförs till sanerings- och miljösäkringsarbetet får finansieras från anslagsposten.		
Avräknade medel redovisas som:	2007	2006
- Intäkt av anslag	14 540	35 244

Not 26		
Inkomsttitel 2528: Avgifter vid Bergsstaten		
Avgifter som uppbärs av SGU och Bergsstaten enligt bestämmelser i minerallagstiftningen redovisas mot inkomsttiteln.		
Avräknade medel redovisas som:	2007	2006
- Intäkter av avgifter som inte disponeras av myndigheten	21 477	14 288

Not 27		
Inkomsttitel 28119: Övriga inkomster		
Mineralersättningar, ränteintäkter avseende valutakontot, avgifter enligt Kontinentalsockellagen m.m. redovisas mot inkomsttiteln.		
Avräknade medel redovisas som:	2007	2006
- Intäkter av avgifter som inte disponeras av myndigheten	37	226

Not 28		
Inkomsttitel 3312: Övriga inkomster av försäld egendom m.m.		
Influtna medel från försäljning av oljelagringsanläggningar med tillhörande utrustning m.m. redovisas mot inkomsttiteln. Avdrag får göras för direkta försäljningsomkostnader. Se även not 8.		
Avräknade medel redovisas som:	2007	2006
- Intäkter av avgifter som inte disponeras av myndigheten	878	-6
- Reduktion av statskapital	183	42

Not 29		
Bemyndigande: Anslag 24 38:5 ap 1, SGU: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.		
Slutåret för bemyndigandet är 2010, av bemyndiganderamens 12 000 tkr beräknades 4 000 tkr infrias under 2008 enligt regleringsbrevet.		

SAMMANSTÄLLNING AV VÄSENTLIGA UPPGIFTER (tkr)

	2007	2006	2005	2004	2003
Lån i Riksgälden					
- Beviljad låneram	27 000	32 000	35 000	32 000	37 000
- Utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut	14 300	15 318	17 784	22 304	22 969
Kontokredit i Riksgälden					
- Beviljad kontokredit	16 000	16 000	16 000	12 000	7 000
- Maximalt utnyttjad kontokredit	0	0	3 559	6 851	7 442
Räntekonto i Riksgälden					
- Räntekostnader	0	0	-1	-20	-13
- Ränteintäkter	455	302	140	66	214
Avgiftsintäkter					
- Avgiftsintäkter som disponeras	30 195	27 245	33 838	45 698	44 388
- Avgiftsintäkter som disponeras, enligt budget	26 200	37 000	30 500	39 683	42 000
- Avgiftsintäkter som ej disponeras	22 312	14 508	8 234	7 424	9 291
- Avgiftsintäkter som ej disponeras, enligt budget	11 000	10 000	8 500	9 005	8 000
Anslagskredit					
Beviljad kredit	6 435	5 708	0	5 973	2 830
-38:5 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	5 088	5 043	0	5 163	2 500
-38:6 ap 1 Geovetenskaplig forskning	160	159	0	0	0
-38:7 ap 1 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	1 187	506	0	810	330
Utnyttjad kredit	63	0	0	0	0
-38:5 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	0	0	0	0	0
-38:6 ap 1 Geovetenskaplig forskning	0	0	0	0	0
-38:7 ap 1 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	63	0	0	0	0
Anslag					
Utgående överföringsbelopp	6 316	10 960	6 777	10 226	4 559
-34:4 ap 3 Sanering och återställ – del till SGU	859	3 217			
-38:5 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	5 520	5 134	6 198	2 220	3 076
-38:6 ap 1 Geovetenskaplig forskning	0	0	0	0	29
-38:7 ap 1 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	-63	2 609	579	8 006	1 454
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden	12 000				
-38:5 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	12 000				
Utestående åtaganden	268				
-38:5 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	268				
Personal*					
- Antal årsarbetskrafter	259	261	269	276	276
- Medelantal anställda	274	276	281	289	288
- Driftkostnad per årsarbetskraft	-831	-860	-803	-802	-808
- Driftkostnad per årsarbetskraft exkl. periodisering av sanerings- och miljösäkringsinsatser	-859	-902	-851	-833	-902
Myndighetskapital					
- Statskapital	383	567	714	714	870
- Balanserad kapitalförändring	-115 955	-126 481	-135 907	-154 105	-169 987
- Årets kapitalförändring	7 200	10 526	9 426	18 198	15 802

*Korrigerade uppgifter om antal årsarbetskrafter och medelantalet anställda för åren 2003-2004 jämfört med tidigare redovisade uppgifter i årsredovisningarna 2003-2004. Korrigeringarna har även påverkat beräkningar av driftkostnad per årsarbetskraft.

Styrelse och ledande befattningshavare

STYRELSEN

Utsedda av regeringen:

Lars Ljung, generaldirektör

Sveriges geologiska undersökning.

Ersättning från SGU 992 796 kr

Ordförande från 2000-01-01

Övriga styrelseuppdrag:

Sveriges standardiseringsråd (ledamot)

Styrelsen för Sveriges Elektriska Kommission (ledamot)

Barry Gustavsson, ombudsman

Metall avd. 22.

Arvode från SGU 6 000 kr

Ledamot från 1998-01-01

Inger Sundström, stadsbyggnadschef

Örebro kommun.

Arvode från SGU 8 000 kr

Ledamot från 1998-01-01

Övriga styrelseuppdrag:

Sundström Konsult AB (suppleant)

Örebro Computer Service AB (suppleant)

Birgitta Johansson, f.d. riksdagsledamot

Arvode från SGU 4 000 kr

Ledamot från 1998-08-28

Övriga styrelseuppdrag:

ALMI Företagspartner AB (vice ordf.)

Gothia Science Park AB (ledamot)

Sätra Bruk AB (ledamot)

Vestra Partner Invest (ledamot)

Tidaholms Energi AB (ordförande)

Tidaholms Industri AB (ordförande)

Bredband Östra Skaraborg (ordförande)

Högskolan Skövde (ledamot)

Per Erik Lindvall, direktör

LKAB Minelco.

Arvode från SGU 4 000 kr

Ledamot från 1999-06-02

Övriga styrelseuppdrag:

Minelco AB (ledamot)

Minelco Limited, England (ordförande)

Minelco Holding, England (ordförande)

Minelco BV, Nederländerna (ordförande)

Minelco GmbH, Tyskland (ordförande)

Minelco Incorporated, USA (ordförande)

Seqi Olivine AS, Grönland (ordförande)

Monica Robin Svensson, f.d. länsråd

Arvode från SGU 8 000 kr

Ledamot från 2001-03-23

Övriga styrelseuppdrag:

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) (ledamot)

Anders Berntell, direktör

Stockholm International Water Institute, SIWI.

Arvode från SGU 6 000 kr

Ledamot från 2002-04-01

Utsedda av arbetstagarorganisationerna:

Mikael Carlsson, statsgeolog

SACO-S-föreningen, SGU.

Ledamot sedan 2006-12-08

Anders Gustafsson, byråingenjör

ST-geologiska, SGU.

Ledamot sedan 2002-12-01

Sekreterare:

Barbro Andersson, Gd-sekreterare

Sveriges geologiska undersökning.

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING

Ledande befattningshavare

Lars Ljung, generaldirektör

BERGSSTATEN

Ledande befattningshavare

Jan-Olof Hedström, bergmästare

Bergsstaten.

Ersättning från SGU 809 712 kr

Bergmästare från 1998-01-01

Vid utgången av 2007 upphörde Verksförordningen (1995:1322) att gälla. Denna ersattes med Myndighetsförordningen (2007:515). Från samma tidpunkt gäller också ny Förordning (2007:1318) med instruktion för Sveriges geologiska undersökning. För SGUs del innebar de nya författningarna bland annat att styrelsen avskaffades vid årsskiftet och att myndigheten blev en s.k. enrådsmyndighet. Det senare betyder att myndighetens ledning utgörs av generaldirektören samt att ett insynsråd kommer att inrättas vars uppgift begränsas till att utöva insyn i verksamheten och bistå med råd.

Rådgivande organ

Rådet för fysisk planering

Lars Ljung, ordförande, Sveriges geologiska undersökning.
Anna Åberg, vice ordförande, Sveriges geologiska undersökning.
Mårten Dunér, Boverket.
Öivind Toverud, Statens kärnkraftinspektion.
Anders Carlsson, Vattenfall Power Consultant AB.
Kjell Windelhed, Vägverket Region Stockholm.
Karin Bergdahl, Göteborgs stad.
Dick Karlsson, Svensk Teknik och Design.
Jan Bida, Sveriges Bergmaterialindustri.
Kurt Hagenrud, Vägverket Region Skåne.
Johan Barth, Sv. Boretreprenörers Branschorganisation, Geotec.
Mats Henriksson, Länsstyrelsen i Västernorrlands län.
Peter Wenster, Sveriges Kommuner och Landsting.
Bo Olofsson, Institutionen för Mark- och Vattenteknik, KTH.
Per Murén, Sveriges Byggingustrier.
Stig Norberg, Länsstyrelsernas GIS/IT-grupp.
Bengt Blad, Energimyndigheten.

Sekreterare:

Mattias Göransson, Sveriges geologiska undersökning.

Rådet för miljö och areella näringar

Lars Ljung, ordförande, Sveriges geologiska undersökning.
Anna Åberg, vice ordförande, Sveriges geologiska undersökning.
Lennart de Maré, Jordbruksverket.
Sven Swedberg, Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
Mats Olsson, SLU, Institutionen för skoglig marklära.
Magnus Brandel, Sv. Torvproducentföreningen.
Ulf Lindh, Metallbiologisk forskning.
Elisabeth Öhlén, Statens strålskyddsinstitut.
Magnus Bergström, Norrtälje kommun.
Agneta Peterson, Uppsala kommun.
Håkan Westerberg, Fiskeriverket.
Bengt Fladvad, Svealands Kustvattenvårdsförbund.
Nils-Gunnar Lindquist, Kemikalieinspektionen.
Sören Dahlén, Banverket.
Anders Berzell, Svensk Teknik och Design.

Sekreterare:

Olov Selinus, Sveriges geologiska undersökning.

Mineralresursrådet

Lars Ljung, ordförande, Sveriges geologiska undersökning.
Sven Arvidsson, vice ordf., Sveriges geologiska undersökning.
Erland Lindqvist, Industrifacket.
Pierre Heeroma, Boliden Mineral AB.
Carlos Quinteiro, LKAB.
Lennart Widenfalk, Luleå tekniska universitet.
Mathias Ternell, Jernkontoret.
Marianne Thomaus, Föreningen Mineralteknisk Forskning (MinFo).
Alf Wikander, Svenska kalkföreningen.
Håkan Pihl, Nordkalk Oy AB.
Tomas From, SveMin.
Björn Strokirk, Sveriges Bergmaterialindustri.
Carl-Otto Frykfors, Vinnova.
Kurt Johansson, Sveriges Stenindustriförbund.
Sven Gunnar Bergdahl, Bergsprängningskommittén.
Jan Bida, Bergsskolan.

Sekreterare:

Peter Åkerhammar, Sveriges geologiska undersökning.

Prospekteringsrådet

Lars Ljung, ordförande, Sveriges geologiska undersökning.
Anna Åberg, vice ordförande, Sveriges geologiska undersökning.
Torsten Börjemalm, Alcastone Diamond Exploration AB.
Jim Coppard, Anglo American Exploration BV.
Pierre Heeroma, Boliden Mineral AB.
Veikko Niiniskorpi, LKAB.
Karl-Åke Johansson, Lappland Goldminers AB.
Göran Theolin, Länsstyrelsen i Västerbottens län.
Alain Chevalier, Lundin Mining Exploration AB.
Jan-Ola Larsson, Beowulf Mining plc.
Yassen Khirschev, Rio Tinto Mining and Exploration LTD.
Yolanda Gallego, Scan Mining AB.
Johan Sjöberg, Dragon Mining Sweden AB.
Peter Juvel, SMA Karbonater AB.
Paul Hammergren, Woxna Graphite AB.
Lars Malmström, Zinkgruvan Mining AB.
Benny Mattsson, International Gold Exploration IGE AB.
Anders Högrelius, Mawson Sweden AB.
Anders Högrelius, Tumi Resources.
Michael Nilsson, Nordic Mines AB.
Lennart Falk, Dannemora Mineral AB.

Tor Arne Karlsen, OMYA AB, Björka Mineral AB.
Linda Olsson, Kopparberg Mineral AB.

Sekreterare:

Ildikó Antal Lundin, Sveriges geologiska undersökning.

Samrådsgruppen för stöd till geovetenskaplig forskning

Lars Persson, ordförande Sveriges geologiska undersökning.
Bert Allard, Örebro universitet.
Sten-Åke Elming, Luleå tekniska universitet.
Lars O. Ericsson, Chalmers tekniska högskola.
Svante Björck, Lunds universitet.
Håkan Sjöström, Uppsala universitet.
Stefan Claesson, Naturhistoriska riksmuseet.

Sekreterare:

Olov Selinus, Sveriges geologiska undersökning.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Lars Ljung
Uppsala 2008-02-12

Ordförklaringar och metodbeskrivningar

Batymetri. Beskrivning av terrängens fysiska form under vatten och är motsvarigheten till topografi på land.

Berggrundsgeologi. Läran om jordskorpan uppbyggnad, utvecklings-historia och de processer som bildar och omvandlar bergarter.

Biogeokemi. Provtagning av levande växtrötter och vattenlevande mossor i bäckar visar bl.a. halterna av tungmetaller i naturliga vatten. Med denna metod får vi en detaljerad kartläggning av vad som är naturligt och vad som är påverkat av människan och får också indikation på vad som kan upptas av människor, djur och växter.

Blå korridorer. Den marina motsvarigheten till "gröna korridorer". Sammanhängande stråk som möjliggör för djur och växter att röra sig emellan områden och som därmed bidrar till en biologisk mångfald.

Brunnsprotokoll. Protokoll som insänts till SGU enligt lagen om uppgiftsskyldighet vid brunn- och energiborrning.

DGV. Databas för grundvattenförekomster och vattentäkter.

Diabas. Basisk gångbergart av magmatiskt ursprung.

Drumlin. Landform ofta av moränavlagringar.

Fennoskandiska skölden. Urbergssköld som sträcker sig från södra Norge över Sverige och Finland till Kolahalvön.

Fines. Finkornig järnmalmsprodukt.

Flygmätningar. Utförs av SGU på 60 meters höjd utefter linjer med 200 meters avstånd för att registrera det jordmagnetiska fältet, naturlig radioaktiv strålning och elektromagnetiska fält.

Geofysik. Handlar om jordens fysikaliska egenskaper. Olika berg- och jordarter har olika fysikaliska egenskaper. För att få en uppfattning om utbredning och djupförhållanden hos berg- och jordarter kan man göra mätningar på jordytan eller en bit uppe i luften. Användningsområden är främst som underlag för den berggrundsgeologiska karteringen, prospektering efter naturresurser och fysisk planering.

Geokemi. Är läran om metallers och andra kemiska ämnens naturliga utbredning i miljön.

Geomagnetisk. Vid SGU menas observationer om hur jordens magnetfält varierar i tid och rum samt prognoser om förändringar i magnetfältet.

Geotermi. Bergvärme.

Geotop. Geologisk lokal av särskilt värde för att förstå en geologisk händelse eller process.

Geovetare. Akademiker med geologisk eller annan geovetenskaplig högskoleutbildning.

GIS. Geografiska informationssystem. GIS är ett datorbaserat informationssystem för inmatning, bearbetning, lagring, analys och presentation av geografiska data. I ett operationellt GIS ingår en eller flera databaser.

Habitat. Miljön eller miljöerna där en art växer eller djur lever.

HELCOM. Helsingforskommissionen – arbetar för att skydda Östersjöns marina miljö.

Hydrogeologi. Gren av geologin som behandlar vatten under markytan, särskilt dess förekomst och utbredning i förhållande till bergarternas och jordarternas egenskaper.

INSPIRE. Europeiskt arbete med upprättande av en gemensam infrastruktur för geografisk information.

Jordartsgeologi. Del av geologin som behandlar utvecklingen under de senaste två miljonerna år, dess avlagringar, klimat och fossil.

Kontinentalsockeln. Del av kontinentalrand belägen mellan strandlinjen och kontinentalbranten.

Malm. Mineral varur metall kan utvinnas och som förekommer i ekonomiskt brytvärd mängd.

Malmpotentiell. Område med berggrund där man kan förväntas finna malm.

Malmprospektering. Att leta efter brytvärd malm.

Markgeofysik. Geofysiska mätningar som görs vid markytan av tyngdkraft och radioaktiv (joniserande) strålning samt radon.

Markgeokemi. Provtagning i morän och sediment (ca 1 m djup) för att få fram de naturliga bakgrundshalterna av huvud- och spårelement i jordlagren. Man kan också visa på områden med mycket höga metallhalter eller områden med låga halter av nyttiga ämnen.

Maringeologi. Läran om havsbottenarnas topografi, berggrund och sediment. Liknande undersökningar görs även i Mälaren och Vänern.

Mineraliseringar. Naturlig anhopning av metaller som dock inte förekommer i ekonomiskt brytvärd mängd.

OSPAR. Oslo-Pariskonventionen – arbetar för att skydda den marina miljön i Nordostatlanten.

Paleocen. Geologisk tidsperiod (för ca 65–55 miljoner år sedan) Periglacial. Vid randen av inlandsis eller glaciär förekommande landformer, processer, klimat, områden och förhållanden. Även miljö där frostens arbete är den dominerande processen.

Ranbildning. Framträdande bildning av isälvsediment, morän eller båda, uppbyggd invid isrand. Ofta uppstår ranbildningar när isfronten har stått stilla en längre tid.

Resistivitetsmätningar. Geofysisk metod där motståndet i berget mäts.

Seismik. Metod som innebär registrering och analys av kontrollerade elastiska vågor i berg och jord.

Spektrometeranalys. Avläsning av strålningsintensitet, t.ex. i form av röntgenstrålning eller ljus.

Stratigrafi. Läran om lagerföljder.

Svensk ekonomisk zon. Havsområdet utanför territorialgränsen fram till grannlandets gräns.

Territorialhav. Havsområde närmast en stats kust och som sträcker sig tolv nautiska mil ut i havet.

Tunnslip. Tunt preparat för mikroskopundersökning av mineral.

Tyngdkraftsmätningar. Mätningar som görs med gravimeter, en mycket känslig fjädervåg, som kan mäta skillnader på en hundramiljondel av Jordens normala tyngdkraft. Mätningarna visar sambandet mellan tunga och lätta bergarter.

VLf = Very low frequency. Geofysisk metod för bl.a. malmletning.

SGUs verksamhetsidé

Vi tar ansvar för frågor om berg, jord och grundvatten.

SGUs vision

Vår kunskap och information om geologiska förhållanden och mineralhantering har självklar användning och leder till väl grundade beslut för en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling.

SGUs övergripande utvecklingsmål

Mål 1

Vår kunskap och information om landets geologiska förhållanden och mineralhantering tillgodoser samhällets behov, är sakligt grundad, lättillgänglig och välkänd.

Mål 2

Vår aktiva påverkan bidrar till ett hållbart nyttjande av landets naturresurser.

Mål 3

Vi bidrar till en hög geovetenskaplig kunskapsnivå i Sverige.

Mål 4

Vi är ett föredöme för samverkan nationellt och internationellt för gemensam samhällsnytta.

Mål 5

Vi har tydliga verksamhetsmål, skickliga ledare och en effektiv verksamhet som ständigt förbättras med avseende på kvalitet, arbetsmiljö och påverkan på den yttre miljön.

Mål 6

Vi har en attraktiv arbetsplats med hälsofrämjande arbetsklimat – präglad av jämställdhet, mångfald och delaktighet – där vi samarbetar med öppenhet och respekt för varandra liksom för olika kompetenser, roller och uppgifter.

Bergsstaten www.bergsstaten.se

Huvudkontor:

Varvsgatan 41
972 32 Luleå
Tel: 0920-23 79 00
mineinspect@bergsstaten.se

Filialkontor:

Slaggatan 13
791 71 Falun
Tel: 023-255 05

Sveriges geologiska undersökning www.sgu.se

Huvudkontor:

Box 670,
751 28 Uppsala
Tel: 018-17 90 00
sgu@sgu.se

Filialkontor:

Geovetarcentrum
Guldhedsgatan 5A
413 20 Göteborg
Tel: 031-708 26 50
gbg@sgu.se

Kiliansgatan 10
223 50 Lund
Tel: 046-31 17 70
lund@sgu.se

Skolgatan 4
930 70 Malå
Tel: 0953-346 00
minko@sgu.se

Box 16247
103 24 Stockholm
Tel: 08-545 21 500
stockholm@sgu.se